

„Nekünk nem nyolc, hanem háromszázhatvanöt napon át kell a Szentlélek Isten optimizációs hatásáért könyörögnünk, amely egyedül képes megteremteni azt, amitől egyik lehetünk: a Lélek igazi szinkronját.”

Azonos frekvenciák ► 3. oldal

„Sokan panaszkodnak, hogy fogy az egyház idehaza is. Nem lehet, hogy éppen azért van ez, mert a hívők nem vállalják Jézusért a kényelmetlenséget idehaza sem?”

Interjú Jó Andrással ► 6. oldal

„Készek vagyunk a feszültség oldásáért elsőként lépni? Akkor is, ha a másik felet gondoljuk vétkesnek a feszültségért? Akkor is, ha a másikat reménytelen alaknak tartjuk, és első lépésünk megalázóan egyoldalúnak ígérkezik?”

Egy lehetőség a hitvalló megbocsátásra ► 13. oldal

Önközpontúság – Isten-központúság ► 2. oldal

Bajor–magyar „egyházképző” ► 3. oldal

Értékes vagy! ► 5. oldal

Búcsú a színháztól ► 7. oldal

Késő barokk szószékoltások ► 8–9. oldal

Biblia és menedzsment ► 13. oldal

FOTÓK: LUKÁCS GÁBI

A közös ünnep ereje Gondolatok a magyar kultúra napján

Naptárunk lapjain alig találunk különösebb és szebb ünnepet, mint a magyar kultúra napját. *Kölcsey Ferenc Himnuszának* a megszületésére emlékezünk ilyenkor. Arra a boldog napra, amikor 1823-ban kelet-magyarországi birtokán egy nagy álmodó köznemes letisztázta versét. A szakadó hó ezüst függőnye mögött – január 22-én – pontot tett kézírata végére.

Amikor Kölcsey papírra vetette *Himnuszát*, még távol állt a politikai küzdelmektől, nem kapott mély sebeket honfitársaitól. Két év múlva szemtanúja volt a nemzet ébredésének, s a megújulás láza kiragadta csendes magányából. Megyei aljegyző, 1832-ben a pozsonyi országgyűlés egyik követe, a reformpárt vezetője. Tehetetlenül kellett néznie, mint erősödik a reakció, elkobozza a szólasszabadságot, perbe fogja *Wesselényit* és *Kossuthot*...

Bizonyára nem gondolt a régi napra s arra, hogy a magyar nép zivatáros századairól írt költeménye súlyos emlékeztető lesz, Istenhez fohászoló zsoldár, bizakodó imádság a jövőben. Arra, hogy sokat szenvedett nemzete úgy dönt, ezt énekel együtt, ha életéről, gondjairól kell töprengenie, városokban ünnepelni, iskolákban, apró templomokban, mindenütt.

A *Himnusz* születésnapján számomra az elmúlt tíz évben az örömben bánat is vegyült. Keserűség amiatt, hogy a vers ismerete ma már nem kötelező, elég tudniuk az első nyolc sort a középiskolásoknak. A

nemzetellenes politika szinte nem éneklésre buzdított, nehogy kiejtsük az „Istent” és a „magyart”.

És a kultúra? Van. Létezik, de alig jön szóba, mint irányító elv, közösséget teremtő és összetartó erő.

A magyar kultúra napján keseregjünk? Törődjünk bele a nem szűnő gáncsoskodásba? Nem. Figyeljünk a távoli kis falvakra: öregek és fiatalok a kórusban, kicsit falsul és hosszasan, boldogan dalolnak. Máshol a könyvtárszobában kicsinyek mesét játszanak, az egész évben bezárt apró kápolnában fölzeng a most felújított orgona...

A legtöbb helyen az országban művelik a kultúrát! Élik és éltetik. Egymás kezét fogva imádkoznak emberek kis közösségekben, és énekelnek. Egymás szemébe néznek, és biztató szeretet van tekintetükben.

Ezért gyönyörű ez az ünnep, így, megtöltve lélekemelő dolgokkal. Kép, szó és zene ragyogja be az egész napot. Régi századok üzennek. Kölcsey, *Vörösmarty*, *Petőfi*, *Ady*, *Weöres Sándor*... *Nagy László* verse szól nem múltó zengéssel: „Adjon az Isten / szerencsét, / szerelmet, forró / kemencét, / üres vékamba / gabonát, / árva kezembe / parolát, / lámpámba lángot, / ne kelljen / korán az ágyra / hevernem, / kérdésre választ / ő küldjön, / hogy hitem széjjel / ne düljön, / adjon az Isten / fényeket, / természetők helyett / életet – / nekem a kérem / nagy székelyen, / adjon úgyis, ha / nem kérem.”

■ FENYVESI FÉLIX LAJOS

Unió és ökumené

Ünnepélyes imahétnyitány a fasori református templomban

► Az ökumenikus imahét zárónapján, január 23-án olvasóink is megtekinthetik a Magyar Televízió csatornáin a Krisztus-hívők egységéért – 1908 óta – minden esztendőben meghirdetett imanyolcad hazai országos nyitó istentiszteletét. A fasori református templomban múlt vasárnap este tartott budapesti alkalom a soros magyar EU-elnökség egyházi megnyitójaként vívott ki megkülönböztetett médiaérdeklődést.

Az imahét előkészítő anyagát a Keresztények Egységét Előmozdító Pápai Tanács és az Egyházak Világtanácsa Hit és Egyházszerződés Bizottsága közösen állította össze. Az idén Jeruzsálem keresztény közösségeire bízták az elkészítést. (Az ökumenikus imahétre 1968 óta készítenek imafüzeteket, azokat a világ minden tájára elküldik, hogy a nemzeti nyelvekre is lefordítsák.) Az idei imahét mottójául a „*Kitartóan részt vettek az apostoli tanításban*” (ApCsel 2,42) igeveres szolgál.

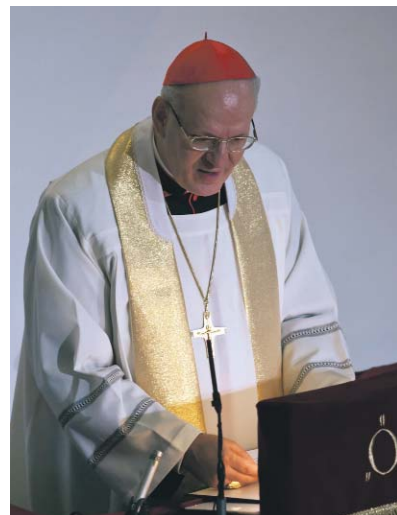
A Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa (MEÖT) szervezésében zajlott országos nyitó istentiszteleten ezúttal részt vettek az istentisztelet liturgiájában. Áldást mondott *Rüdiger Noll* református lelkész, az Európai Egyházak Konferenciája egyház és társadalom bizottságának igazgatója, *Piotr Mazurkiewicz*, az Európai Püspöki Konferenciák Tanácsának (CCEE) brüsszeli bizottságának főtájtára, valamint

Fazekas László református püspök, a Szlovákiai Egyházak Ökumenikus Tanácsának alelnöke, nem utolsósorban pedig *Milóš Klátik*, a Szlovákiai Evangélikus Egyház elnök-püspöke.

Gáncs Péter

Jóllehet az Európai Unió Magyarországon tárgyaló tisztségviselői, politikusi közül – tudomásunk szerint

Erdő Péter

– hivatalosan senki sem jelezte részvételi szándékát, az eseményen a magyar kormány részéről jelen

volt – mások mellett – *Réthelyi Miklós* nemzetierőforrás-miniszter, *Szászfalvi László* egyházügyi államtitkár és *Balog Zoltán* felzárkózásért felelős államtitkár.

Köszöntőbeszédében *Bölcskei Gusztáv*, a Magyarországi Református Egyház Zsinatának lelkes elnöke kiemelte: „Nem evidencia, hogy az EU-hoz tartozunk; a magyar soros elnökség nem tehet önhitté minket, sokat kell tanulnunk és bizonyítanunk. Nem evidencia, hogy mi, magyarok demokráciában élünk; fiatal, törekény jogállam a miénk; a demokratikus értékek, intézmények védelme mindennapos kihívás. Ez a hatalom akkor lesz erősebb, akkor nézhet szélesebb horizontok elé, ha az ember céljait helyezi a maga céljai fölé. A cél, a feladat nem lehet más, mint az emberséges mérték megtalálása, megtartása és megtartatása.”

A református templom szószékéről evangélikus püspök hirdette az ígét (*Gáncs Péter* prédikációjának szövegét lapunk 4. oldalán közöljük), szentbeszédet pedig – a CCEE elnöki tisztét is betöltő – *Erdő Péter* mondott. A bíboros érsek – egyebek mellett – arra mutatott rá, hogy a kis népek, a kisebbségek, a sajátos nyelvű, kultúrájú, történelmi közösségek nemcsak értékeket hordoznak, de arra is hivatottak, hogy részt vegyenek a nagy közösség egészét érintő ügyek intézésében. Ennek szimbóluma az, hogy az EU elnöki tisztését más és más ország tölti be, méretétől, lakóinak számától, uniós tagságának régiségétől függetlenül.

Az alkalomra a MEÖT gondozásában egy kiadvány is napvilágot látott, amely – a tagok bemutatásán túl – azokat a témaköröket veszi sorra, amelyek mind a magyar EU-elnökség munkájában, mind pedig az egyházak szolgálatában hangsúlyos helyet kell, hogy elfoglaljanak.

► *EvÉlet*-infó

Egyházi vezetők a kormányfőnél

FOTÓ: MINISZTERELNÖKSÉG

Orbán Viktor az EU soros elnökségét adó Magyarország miniszterelnökéül megbeszélést folytatott az Európai Püspöki Konferenciák Tanácsának, az Európai Püspöki Karok Bizottságának, az Európai Egyházak Konferenciájának, magyarországi egyházi szervezeteknek és a magyarországi történelmi egyházaknak a vezetőivel.

A január 17-i megbeszélés résztvevői egyetértettek abban, hogy kiemelten kell foglalkozni a család és az európai demográfiai helyzet ügyével. Fontos feladatnak nevezték a cigányság integrációját, melyben az oktatásra és a munkahelyteremtésre hárul kulcsszerep. Kiemelt értéknek nevezték a diszkriminációmentességet, a hagyományok tiszteltetését és azt, hogy a különböző európai regionális programoknak a gazdasági mellett lelki, kulturális tartalmuk is legyen.

■ *Forrás: SZIJJÁRTÓ PÉTER, a miniszterelnök szövegírója*

Oratio oecumenica

Mennyei Atyánk, köszönjük, hogy amikor szavunk a világban oly sokszor süket fülekre talál, hozzád mégis reménységgel fordulhatunk örömeinkkel és bánatunkkal, hálaadásunkkal és kéréseinkkel. Hallgass meg most minket, mikor néped közösségében eléd visszük könyörgéseinket!

Köszönjük ígéret. Kérünk, őrizd meg bennünk teremtő, gondviselő szavadat, s add, hogy ez a világ, amely megfedkezett igéd életet jelentő útmutatásáról, ismét felfigyeljen arra, hogy jeleket adó, utat mutató Isten vagy. Így könyörgünk: mentsd meg ezt a vesztebe rohanó világot, add számára a megtérés és az újat kezdés lehetőségét.

Köszönjük, hogy emberré formáltál minket. Könyörgünk az emberiségért. Segíts meglátni a legfontosabb feladatot, hogy együtt tudjunk élni, gondolkodni, örvendezni embertársainkkal. Add nekünk Krisztus lelkiületét, hogy figyeljünk egymásra, s keressük mások javát.

Köszönjük az életet. Könyörgünk mindazokért, akiknek életét nyomorúság, betegség, hiány vagy gyász teszi töredékessé. Add szívünkbe azt a gondoskodó szeretetet, amellyel Mesterünk végezte földi szolgálatát. Segíts, hogy mások gondját vegyük fel, s ne a magunkén síránkozzunk.

Köszönjük, hogy népet választottál magad számára. Könyörgünk egyházadért. Add, hogy örülhessünk a közösségnek. Add, hogy gyógyítsuk bajait, és mi magunk is áldásá válhassunk benne. Add, hogy egy Atya gyermekeként és szereteted hírvivőiként jelenhessünk meg a világban.

Mennyei Atyánk, Fiad megmutatta nekünk, hogy országodban a maradandó öröm vár minket. Segíts, hogy a hit jókedvével és a reménység örömeivel harcoljunk meg a ránk váró küzdelmeket, megmaradjuk a veled való imádságos párbeszédben, egykor pedig megérkezhesünk országodba Jézus Krisztus, a mi Urunk által.

SEMPER REFORMANDA

„Jegyezd meg tehát azt, amit gyakran mondtam, hogy a gyónásnak két része van. Az első a mi cselekedetünk és dolgunk: panaszolom bűneimet, és sóvárgok lelki vigasztalásra és felüdülésre. A másik olyan cselekedet, amelyet Isten végez, amikor ember szájába adott igével feloldoz engem bűneimtől. Ez a második a legfontosabb és a legnemesebb rész, amely a gyónást gyönyörűvé és vigasztalóvá teszi. Eddig azonban csak a mi cselekedetünket sürgették, és csak azzal törődtek, hogy egészen tisztára meggyónjunk, a legszükségesebb, második részt pedig nem becsülték, róla nem prédikáltak, mintha a gyónás mindenestől csak olyan jó cselekedet volna, amellyel megfizetünk Istennek, és mintha nem volna érvényes a bűnbocsánat, és nem volna megbocsátva a bűn, ha a gyónás nem történt tökéletesen és hajsztalásra pontosan.”

▶ **Luther Márton:** Nagy káté (Pröhle Károly fordítása)

VÍZKERESZT ÜNNEPE UTÁN 3. VASÁRNAP – 1JN 3,10-12

Önközpontúság – Isten-központúság

Káin és Ábel történetében így szól Isten Káinhoz: „...nem bűn van-e az ajtó előtt, mint leselkedő állat, amely hatalmába akar keríteni, s amelyen uralkodnod kell?” (1Móz 4,7; katolikus fordítás)

Mi az a sajátos bűn, amely mindig ajtónk előtt leselkedik, és arra ösztönöz, hogy ne cselekedjünk az igazságot? Talán az önközpontúság. Ha önközpontú vagyok, hátat fordítottam Istennek, és azt hiszem, hogy egyedül én létezem, és én vagyok „isten”. Valóban, mint leselkedő állat akar bennünket kézben tartani ez a sajátos nyavalya. Az ösztönös ember betegsége ez, aki nem akar Isten képe lenni. Mert Isten szeretetközösség, és ő az Igazság. Mindenki hamis, hazug, ha nem ennek a szeretetközösségnek megjelenítője, illetve ha nem erre törekszik. Tehát szeressük egymást!

Igen! Szívesen szeretném a másikat, de ez a fránya önközpontúság csak ugat a szívemben a másikkal, a többiekkel szemben, hogy „én, én, én”. Miként uralkodhatom önközpontúságom fölött?

Kérdezzük meg Jézust: te mit tennél?

Megdöbbenve látom *Lukács evangéliumában*, hogy már a kezdetek kezdetén, vagyis a nyilvános működését megelőző negyvennapos pusztai böjtölése és imája közben is többször kísérti őt a gonosz, hogy forduljon el az atyai akarattól, és önközpontú vágyainak engedelmességen. Tétélesen a hatalomvágyának, a dicsőségvágyának és a birtoklási vágyának. Nemde ez lehetett Káin bűne is? Nagyobb akart lenni, mint Ábel, jobb és szebb. És én is mindent szeretnék magamnak megszerezni, legalábbis ami nagyobb presztízst jelent.

És természetesen az elsőbbséget akarom, a hatalmat.

Lassan lelepleződik. Az ösztönös állat az ajtó előtt alig várja, hogy nem a teremtésből eredő, Istentől idegen vágyaink uraljanak bennünket: a javak megosztásával szemben a birtoklás, a dicsőítéssel szemben a dicsőség hajsztalása és a szolgálattal szemben a hatalomvágy.

Nincs olyan társadalmi réteg vagy csoport, ahol ez az „ösbűn” ne kísértene. A kisember hatalomvágya mihez hasonlít? A diktátorétól? Semmi. Fordított helyzetben ugyanúgy uralkodna, akin csak tud. A javak elosztásában, birtoklásában van különbség? Feneketlen az emberi „bendő”, mindent akar. És a becsvágy terén van különbség? Elég, ha megfigyelem reakcióimat, mikor a velem azonos státusban lévő elismerést kap.

Testvéri kapcsolatokban, férj és feleség között is közénk férközhet az önközpontúság. Vég nélkül sorolhatnánk azokat a helyzeteket, amelyekben biztosítani szeretnénk magunk számára a már meghódított területet.

És még a „legszentebb” helyeken és a „legszentebb” cselekedeteink közben is leleplezhetőek önközpontú törekvéseink. Mert mennyire fontos számunkra, hogy kinek a szolgálata tetszik jobban a közösségnek, a vezető lelkésznek. Mert mennyire nem elhanyagolható, hogy az istentiszteleten engem kértek-e fel valamilyen szolgálatra, vagy a másikat. És talán az Úrral együtt mi is megfigyelhetnénk csendben, hogy ki miként dobja adományát a perselybe, illetve ki miként imádkozik, rejtve-e vagy nyilvánosan, az elismerés reményében.

Tehát ne tegyünk úgy, mint Káin! De mit tegyünk, hogy ne uralkodjon rajtunk ez a nyavalya?

Régi bölcs tanács, melyről a lelkiességi irodalom is sokat ír, az „ellenkormányzás” tanácsa. Ahogy a régiek mondják: „agere contra”, azaz „tégylellene”. Vagyis tudatosan ellenkező irányú mozgást hajts végre. Az önközpontú készletekkel szemben engedd, hogy az Isten-központú, közösségközpontú készletek mozgassanak.

Persze fennáll a veszélye, hogy az ellenkormányzás „túlkormányzás” lesz, és az út túloldalán lévő árokban kötünk ki. Vannak ugyanis, akik azt hiszik, hogy akkor kedvesek az Úr előtt, hogyha semmiféle egyéni gondolatot nem fogalmaznak meg, önmaguknak semmit meg nem engednek. Ezek azok a szolgálalkéek, akik azt hiszik, hogy akkor közösségek és Isten-szeretők, ha saját karizmáikat és lelkiismeretük szavát is engedik asszimilálódnak álközösségi eszmékbe, miközben teljes személyiségük megszűnik. (Sajnos előjárói inspirációra ez az egyházakban is sokszor megtörténhet. Isten akaratára hivatkoznak, miközben önközpontú vágyaikat követik.)

Aki saját életében szeretné alkalmazni az „ellenkormányzást”, annak jó tudnia, hol vannak a gyenge pontjai. Aki általában túl sokat beszél, túl sokat iszik, túl sokat dolgozik, vagy túlságosan óvatos, annak olyan módon segít az ellenkormányzás, hogy inkább egy szóval kevesebbet mond, alkoholmentes italt iszik, eltölt egy napot munka nélkül, vagy megkockáztat egy őszinte kijelentést.

Mit tehetünk birtoklási vágyainkkal szemben? Először is mondjuk ki

A VASÁRNAP IGÉJE

gondolatban a határozott nemet. „Nem csak kenyérrrel...!”

A gazdag ifjú megbukott a vizsgán, mert túlságosan nagy vagyona volt. De ne felejtsük, mindig van utóvizsga-lehetőség is. Máté, a vámos, Zákheus, az adószedő is sokszor megbukott a vizsgán, végül mégis sikerült ellenkormányozniuk idegen vágyaikkal szemben, mert az Istennel való személyes barátság és az ő közössége végtelenül többet ér, mint a személytelen mammon birtoklása.

Mit tehetünk becsvágyunkkal szemben? Itt is egyértelmű a jézusi eligazítás: „Uradat, Istenedet imádd, és csak neki szolgálj!” Irigy vagyok? Legyek az első, aki megdicséri a másikat, elismerve képességeit, adottságait, eredményeit.

Mit tehetünk hatalmi vágyainkkal? Jézus a szolgálat hatalmára buzdít! „...aki első akar lenni közöttetek, az legyen mindenki rabszolgája”, mert ez az igazi ministeria.

Véget ér az ökumenikus imahét. Egy hétig próbáltuk kordában tartani egymással szemben megfogalmazott önközpontú érzéseinket, ítéleteinket. Isten azt kéri tőlünk, hogy uralkodjunk ezeken az érzéseken, amelyek egymás ellen fordítanak bennünket, keresztény/keresztyén testvéreket.

Egyébként is mit kér tőlünk? Azt, hogy szeressük egymást!

Szeressük egymást, és ebből ismerje fel a világ, hogy testvérek és Isten gyermekei vagyunk.

Így legyen!

■ HOFHER JÓZSEF O. S. J.

A szerző jezsuita szerzetes

Mily boldog, aki...

francia *Hugo*, az angol *Shelley* és *Keats*, az orosz *Puskin* és *Lermontov* vagy a magyar *Petőfi*).

Hazánk című verse a finnek nemzeti himnuszává vált. Ebben a költeményben nagy valószínűséggel magyar hatásnyomokat is találhatunk: *Vörösmarty Szózatáét*. (A Szózat 1845/46-ban megjelent svédül, tehát Runeberg ismerhette.) Nem csupán a sorok jambikus lüktetése azonos, hanem lényeges gondolati közönségre is fölfigyelhetünk: „A nagy világon e kívül / Nincsen számodra hely”, illetve: „Bár zord legyen az életünk, / Ez a hazánk, szülőhelyünk. / A földtekén ily drága kincs, / Mint e hely, semmi nincs.”

Visszatérve énekünkhöz: az *On autuasta Jeesukseen kaikessa aina luota* kezdetű verset Runeberg egy olyan ének pótlására írta, amely a kánaeni menyegző történetét verselte meg (érdekesség, hogy Jn 2,1-12 az elmúlt vasárnap óegyházi evangéliuma). A finn szövegben valóban észrevehető néhány utalás a történetre. A második strófában ezért szerepel a menyegző szó.

Runeberg versét nagyszerűen hordozza *Luther 1523-ban keletkezett Jer, örvendjünk, keresztyének* énekének (EÉ 318) egyik dallama (ez a ballada ugyanis négy különböző dallammal jelent meg Luther életében). Az *Achtliederbuchból* ismert – ráadásul Luther-strófájú (8, 7, 8, 7, 8, 8, 7) – jón dallam a *Sololied* jellegzetességeit viseli magán. Örömteli karakterét leginkább a kezdet le- és felugró kvart hangköze határozza meg.

■ ECSEDI ZSUZA

CANTATE

Nem vagy egyedül!

Az életnek sok olyan pillanata van, amikor azt érezzük, hogy nem jó az egyedüllet. Jó tudni, hogy elhordozhatatlanságig fokozódó terhetem valakivel meg lehet osztani. Felemelő érzés átélni, hogy örömeim mások arcára is mosolyt csalogat. Egyszer a kínok kínját állja ki az ember, amíg képessé lesz kinyitni a lelkét, hogy zavanként préselje ki magából valaki előtt élete fájdalmát, másszor legszívesebben megsokszorozná azok számát, akik láthatják, hallhatják azt az örömet, amely egyszer csak megtalálta. Akár így, akár úgy, nehezen vagy könnyen, könnyezve vagy nevetve, de kell, hogy ne legyünk egyedül.

Ki az, akire mindig számíthatunk? Keserű tapasztalat, hogy a nehéz pillanatok sokszor eltávolítják azokat, akiket közelinek gondoltunk, és az élet magaslatain is megérezhetjük, hogy az irigység a mosoly maszklja mögött sokakban megöli az őszinte örömet. Van olyan csodálatos barát, aki még közelebb lép, még jobban odafigyel, ha baj van, ha pedig felhőkig emel az öröm, felszabadult és boldogan emelkedik velem együtt? A választ vízkereszt bölcseit követve találhatjuk meg Betlehem kisdudájában, az értünk született Megváltóban.

■ ÖRDÖG ENDRE

► **A Magyarországi Evangélikus Egyház és a Bajor Evangélikus Egyház között közel két évtizeddel ezelőtt létrejött megállapodás értelmében a két egyház vezetői évente összeülnek, hogy beszámoljanak egymásnak szolgálatukról; kiértékelik az elmúlt időszakban végzett közös tevékenységüket, valamint jövőképet vázolnak fel. Az 2010-es évet értékelő találkozónak egyházunk adott otthont. Január 13. és 15. között Győrött, a Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület székházában volt a testvéri együttlét.**

A vendégküldöttség vezetője *Michael Martin* egyházfőtanácsos, a bajor egyház ökumenikus és külügyi osztályának vezetője volt. Kíséretében jött *Ulrich Zenker*, a kelet-közép-európai, így a magyar kapcsolatokért is felelős egyháztanácsos, *Frank Seifert*, a személyi ügyekért felelős egyháztanácsos és *Fritz Blanz* diakóniai vezető, a kelet-közép európai régió kapcsolattartója.

Egyházunkat a püspöki tanács tagjai – *Gáncs Péter* elnök-püspök, illetve *Ittész János* és *dr. Fabiny Tamás* –, valamint *Kákay István* országos irodaigazgató képviselték. Az ökumenikus és külügyi osztály részéről jelen volt továbbá a tanácskozáson *Cselovszkyne dr. Tarr Klára* osztályvezető és *Révész Rita* külügyi referens.

Az alkalom már január 13-án, csütörtökön délelőtt megkezdődött; ekkor *Gregersen-Labossa György* lelkész, egyházunk diakóniai bizottságának elnöke és *Buda Annamária*, a

diakóniai osztály vezetője folytatott megbeszélést *Fritz Blanz*cal. Terítékre került az éves munkaterv elkészítése, a tervezett diakóniai szeminárium témája, a diakónusképzés lehetősége és egy romaprojekt elkészítése.

A munkaebédet követően bajor vendégeink Pannonhalmára látogattak, ahol – a bencés apátság megtekintése után – *dr. Várszegi Asztrik* püspök-főpát hivatalában látta vendégül az evangélikus küldöttséget. A monostor vezetője rövid történelmi áttekintést adott a bencés közösség életéről, az ökumenikus helyzetről, a római katolikus egyházban zajló tényfeltárásról és a jelenlegi politikai helyzetről. A delegáció a templomban bepillantást nyerhetett a rend tagjainak tartott vesperás istentisztelet liturgiájába, majd a küldöttek a főpát társaságában költöttek el vacsorájukat.

A pénteki nap *Ittész János* püspök német nyelvű áhítatával kezdődött, majd előadások következtek, melyeken a már említett diakóniai munkatársak és egyházvezetők mellett részt vett *Hajdó Ákos*, egyházunk oktatási osztályának vezetője és *Hesz Erzsébet*, az osztály bajor–magyar kapcsolatokért felelős referense. (A kétoldalú kapcsolatok hazai referense a jövőben *Révész Rita* lesz.) Jelen volt még *Sztojanovics András*, a *Sarepta* otthon vezetője, *Hallgatóné Hajnal Judit*, a győri Péterfy Evangélikus Oktatási Központ igazgatója, továbbá *Bolla Zsuzsanna*, az *evangelikus.hu* szerkesztője.

Gáncs Péter elnök-püspök és *Mi-*

chael Martin aktuális egyházi helyzet-jelentéseit követően egyházunk említett szolgálati ágainak vezetői számoltak be munkájukról. Egyebek mellett megállapítást nyert, hogy jelenleg a két egyház óvodái és iskolái közötti testvérkapcsolatok, illetőleg a diakónia területén a legintenzívebb az

együttműködés. Szó esett arról is, hogy az elmúlt esztendő hazánkban a katasztrófák és természeti csapások éve volt. Ezek következményeinek a felszámolásához a bajor egyház komoly anyagi támogatást nyújtott.

Frank Seifert személyi ügyekért felelős főtanácsos örömmel számolt be arról az új kezdeményezésről, melynek jegyében a bajor egyházban a lelkészeket – már teológiai tanulmányuktól fogva – figyelemmel kísérik egész életpályájuk során, rendszeresen találkoznak, beszélgetnek velük. Vizsgálják az alkalmasságot és az

érdeklődési köröket, hogy az egyetem elvégzése után a megfelelő szakterületre kerülhessenek. (Szóba került az is, hogy ma már német–magyar lelkész házaspárok is szolgálnak, s ez az egyházak közötti partnerkapcsolatok szempontjából is felettebb öröndetes tény.)

A szolgálatvezetők beszámolóit után a tanácskozás résztvevői felkeresték a győri Evangélikus Szeretetházat. Az intézményben terített asztalokkal várták a vendégeket, akiket *dr. Szilvássy Péter* igazgató tájékoztatót az intézmény „hogylétéről”.

A bajor–magyar konzultáció délután *Gregersen-Labossa György* előadásával folytatódott. A szombathelyi evangélikus gyülekezet lelkészi vezetője *Erasmus* és *Luther* reformációról és szabadságról alkotott nézeteit elemezte. Az egyháztörténeti kalandozáshoz kapcsolódva ismertette

Fabiny Tamás püspök, hogy hazai egyházunk miként készül a reformáció ötszázadik évfordulójának méltó megünneplésére. Addigra szeretnének újra kiadni *Luther* összes művét, és – az egyházi turizmus fellendítését elősegítendő – különböző zarándokútvonalakat alakítanak ki.

Bolla Zsuzsanna újságíró a digitális könyvtárat, valamint a *www.reformacio.500.hu* elnevezésű honlapot mutatta be.

Az anyagi kérdésekkel és tervezéssel kapcsolatban előkerült, hogy az idei *Fastenopfert* – a bajor egyház adományát – a pusztaföldvári gyülekezetnek ígérték, amelynek lelkészlakásában nemrégiben tűz pusztított.

Péntek este a vendégek látogatást tettek a helyi zsinagógában, ahol a város három zenei intézményének – a zeneiskolának, a zeneművészeti szakközépiskolának és a főiskolának – a növendékei adtak rövid koncertet a vendégek tiszteletére.

A szombat reggeli program *Michael Martin* áhítatával kezdődött, majd *Jánosa Attila* győri evangélikus börtönlelkész és *Mihály Attila* intézetparancsnok számolt be a Győr-Moson-Sopron Megyei Büntetés-végrehajtási Intézetben zajló börtönmissziós szolgálatról, mely tavaly ősz óta új szintere a bajor–magyar együttműködésnek.

Az egyházvezetők közötti találkozó kiértékeléssel zárult. Az elnökség megfogalmazta az idei év jelmondatát: *A holnap egyháza* című hivatott kifejezni, hogy ebben az évben az a központi kérdés, az iskolák, az ifjúság, a diakónia és a gyülekezetek miként tudnak hozzájárulni a jövő egyházképének formálódásához.

■ MENYES GYULA

Azonos frekvenciák

A napokban a világhálón nagyon érdekes ismeretterjesztő előadásra bukkantam, amelyet egy jó nevű kolozsvári fizikaprofesszor, *Néda Zoltán* tartott *A sokaság ritmusa* címmel az úgynevezett kollektív jelenségek természetéről.

Megvallom őszintén, hogy teológusként nem elsősorban maga a kísérlet vagy az új fizikai jelenség felfedezésének lehetősége keltette fel kíváncsiságomat – bár mindig is örömmel és kitartó szorgalommal olvastam a laikusoknak szóló ismeretterjesztő irodalmat –, hanem mindenekelőtt maga a cím és az alcím. Arra lettem hirtelen kíváncsi, hogy mit is kezd egy elméleti fizikus olyan fogalmakkal, melyek sokkal inkább a szociológiai rendszerre jellemzőek, mintsem a holt anyag és energia jelenségeit, kölcsönhatásait vizsgáló tudományra.

Végül is jól tippeltem, mert már az előadás legelején kifejtette a professzor, hogy egy olyan, általa vizsgált és értelmezett jelenségről fog szólni, amely nemcsak az energia és az anyag világában játszódik le, hanem az élővilág minden szintjén, sőt az emberi társadalomban is.

Nos, a kísérlet. Tudjuk, hogy minden sokaság, minden rendszer egyedekből áll. Az egyedek lehetnek többé-kevésbé hasonlóak, de holtbiztos, hogy nem tökéletesen azonosak. Minden egyed saját, csak rá jellemző tulajdonságok hordozója. Az elmélet szerint a vizsgált sokaság pedig más, mint az öt alkotó részek összege. A sok hasonló, de – hangsúlyozom – nem azonos egyed egymással kölcsönhatásba léphet, ha az egyedeknek sajátos periodikus dinamikájuk van. Ilyenkor jelennek meg az úgynevezett kollektív jelenségek.

Lefordítva a gyakorlat nyelvére a kísérlet így néz ki: vegyünk két vagy több ingát, melyek különböző módon oszcillálnak (kilengnek): jól érzékelhető fáziskülönbségben vannak. Ha egymáshoz közelítjük az ingákat, azt vesszük észre, hogy az úgynevezett *optimalizációs hatás* miatt vagy külső impulzus hatására ez a fáziskülönbség csökken, és az ingák hasonló vagy szinte azonos periodikus sággal – együtt járnak. Okkult nyelven fogalmazva: mintha egy mágikus erő hatására tennék, a sorba állított ingák egyszerre és ugyanazon ritmusban lengenek ki.

Ugyanezt a kísérletet elvégezték metronómokkal is: az egymáshoz közelített, előzőleg összeviszsa járó mágneses metronómok néhány pillanat alatt egyszerre, egy ritmusban kezdtek kattogni. Ahogy a fizikusok megfogalmazták: a sokaság (vagy a rendszer) az impulzus, az optimalizáció hatására szinkronizálódik, egyforma lesz a különböző egyedek periodikus dinamikája.

A legérdekesebb és legrelevánsabb számomra az „elektronikus szentjánosbogarak” kísérlete volt. Egy ilyen „szentjánosbogár” radírgumi nagyságú szerkezet, három részből áll: egy memóriaegységből, egy „szemből”, amely egy fényszensor, valamint egy fénykibocsátó részből, nevezzük hétköznapi nyelven égőnek, körtének. Ötven ilyen szerkezet volt sorba kötve egy elektromos négyzet-hálóra. Nagy fényerő hatására gyengén villogtak, kisebb fényerő hatására pedig egyre szaporábban. A terem „természetes” fényénél ötven körte ötvenféleképpen pislákol, villogott. Ezután az egész szerkezetet betették egy dobozba, a dobozt lezárták, és egy

ÉGTÁJOLÓ

belső kamerával figyelték a fejleményeket. Mi történt? A sötétség hatására az ötven égő elkezdett egyre gyorsabban villogni, és lassan azt lehetett látni, hogy – mintegy vezényszóra – egyszerre, teljes szinkronban pulzálnak. A fáziskülönbség, amely korábban megvolt, teljesen megszűnt. A villanykörték kollektív módon kezdtek el viselkedni, azaz szinkronba léptek, működési rendszert hoztak létre. Ez a szinkronizációs kollektív jelenség magyarázza például a lavinák, a kristályok kialakulását, de az emberi társadalomban a struktúrák, a hierarchiák létrejöttét is.

Nem lévén fizikus nem tudom, hogy mennyire szakszerű a leírásom, de függetlenül ettől, próbáltam egy kicsit ennek a szinkronizációnak a jelenségét továbbgondolni, átvinni a mi emberi, egyházi valóságunkba. Most az egyetemes imahét kapcsán azon tűnődtem: vajon ez a jelenség miért nem képes létrejönni a különböző felekezetek között?

Az utóbbi időben az az érzésem, hogy a keresztény egyházak között minden ünnepélyesen deklarált közlekedés, egységesülés ellenére a gyakorlatban mégis egyre nyilvánvalóbb – a fizika nyelvénél maradván – a fáziseltolódás. A sokaság ritmusának szinkronelmélete itt mintha nem érvényesülne. Az elmélet szerint a szink-

ron ott jön létre, ahol különböző egyedek pozitív kölcsönhatásra lépve képesek feladni saját frekvenciájukat, egy közös frekvenciát létrehozni, erre szinkronizálódni és így rendszert alkotva kollektív módon viselkedni. Nem tudom, hogy mi, keresztények, egyházak, egyházi szervezetek kivételként erősítjük-e a szabályt, vagy sem, de az utóbbi évek romániai ökumenikus fejleményei inkább azt bizonyították, hogy kölcsönhatásunk inkább aszinkronhoz, mintsem hasonló frekvenciájú, közösségként működő szinkronhoz vezetett.

A hivatalos ökumené fáziseltolódásairól gyakran írtam, nem szeretném önmagamot ismételni és tovább rágni a lerágott csontot. Egy dolog biztos: amíg ez a közösségkeresés, az egységértékvés ilyen alkalomszerű, évi egy előírt és kínosan betartott nyolc nap a háromszázhatvanötből, addig ne is várjunk csodát. Ahol a forma előbbre való a tartalomnál, az eszköz meg a keret a lényegnél, ott kérdésessé válik a gyümölcs-termés. Eredményt csak folytonos cselekvéssel, törekvéssel lehet elérni. Mert ha kilépünk a kölcsönhatásból, ha eltávolodunk a „sokaságtól”, akkor kilépünk a fázisból, nem tudunk szinkronban maradni, rendszert alkotni. Az erők, ha nem egy irányba hatnak, akkor nem összeadódnak, hanem egymás ellenében fognak hatni, kivonódnak.

Van remény arra, hogy mégis lesz „szinkronizációja” a keresztény sokaságnak? Lehet a keresztény sokaságnak közös ritmusa? Az elmélet szerint a sokaságot alkotó egyedek között fellép az optimalizációs hatás, melynek törekvése, hogy kiegyenlítsse a rendszer periodikus dinamiká-

ját, hogy azonos frekvenciára terelje a mozgást.

Nagy kérdés a kereszténység, az egyház jövőjét illetően, hogy mennyire engedjük a mi látható egyházi szervezetünk, intézményünk életében hatni a Szentlélek optimalizációs hatását. Mert lehet „ökumenikus show-t” rendezni, lehet a mosolyökumenét forszírozni a magas égig. És lehet nagyokat mondani, a nyilvánosság kedvéért helyesen nyilatkozni, de ez nem változtat azon, hogy ott lenn a mélyben tagadhatatlan fáziseltolódás van.

Nekünk nem nyolc, hanem háromszázhatvanöt napon át kell a Szentlélek Isten optimalizációs hatásáért könyörögnünk, amely egyedül képes megteremteni azt, amitől egyesek lehetünk: a Lélek igazi szinkronját.

Dietrich Bonhoeffer azt mondta: „Azért vannak a szoltárok, hogy megtanuljunk azokat Jézus Krisztus nevében imádkozni.” Mi komoly meggyőződéssel valljuk, hogy azért vannak ökumenikus istentiszteletek, közös imaalkalmak, azért jönnek létre spontán testvéri imaközösségek, hogy az év háromszázhatvanöt napján tanuljunk Jézus Krisztus egyházában azonos „frekvenciára” hangolódva, szívből közösen imádkozni.

Adorjani Dezső Zoltán püspök Erdélyi Egyházkerület

„Az ökumenizmus nem a különböző egyházak klubja”

▶ A püspöki konferenciának a Szentföld egyházért létrehozott koordinációs bizottsága és a szentföldi katolikus püspökök testülete január 9. és 13. között ülést tartott Jeruzsálemben. A tanácskozás témája a katolikus egyház a Közel-Keleten: közösség és tanúságtétel volt.

„Nem szabad, hogy történelmünk fogva tartson minket. Két lehetőségünk van: elkülönülve maradunk, ahogyan most, vagy egyesítjük gyengeségeinket, és különféle utakat és módot találunk arra, hogy együttműködjünk, együtt éljük meg Krisztusba vetett hitünket, és tegyünk róla tanúságot. Az ökumenizmus nem a különböző egyházak klubja” – mondta felszólalásában Mounib Younan, Jeruzsálem evangélikus püspöke azon az ülésen, melyet a püspöki konferenciának a Szentföld egyházért létrehozott koordinációs bizottsága és a szentföldi katolikus püspökök testülete tartott január 9. és 13. között Jeruzsálemben.

A megbeszélések során szó esett a párbeszédre való nevelésről a zsidó és a palesztin iskolákban, valamint a szeretetről mint a párbeszéd és a tanúságtétel útjáról. Ezen belül az ülés főbb pontjai voltak: az ökumenizmus Jeruzsálemben, a vallászabadság Izraelben és a palesztin területeken, a Szentszék és Izrael Állam kétoldalú állandó bizottságának munkája, illetve a vallásközi párbeszéd az izslámmal és a zsidósággal.

„A párbeszéd gyakorlati tapasztalatunk – hangoztatta az evangélikus püspök, aki egyben a Lutheránus Világszövetség elnöke is. – A vegyes házasságok és keresztelések minden

probléma nélkül elfogadottak; ami nehéz, az a teológiai vita, mely leginkább ki-ki saját álláspontjának védelméből áll.”

Mounib Younan elmondta, hogy az ökumenikus párbeszédre hatással van az 1852-es status quo is, amely a keresztény közösségek jogait szabályozza a Szentföld három szent helyén. „Ez egyrészt áldás, amennyiben meghatározza, hogyan, mikor, mit lehet tenni ezeken a helyeken, másrészt csapás is, amennyiben megakadályozza, hogy megtaláljuk az együttműködés új formáit.”

Mounib Younan

A harmincfős testületet püspöki konferenciák, illetve európai és észak-amerikai egyházi szervezetek tagjai és képviselői alkották. Az Európai Püspöki Konferenciák Tanácsát (CCEE) Rrok Mirdita érsek, az Albániai Püspöki Konferencia elnöke képviselte.

A koordinációs bizottság 1998-ban jött létre, miután az Amerikai Egyesült Államok püspöki konferenciája kérte az európai püspöki konferenciákat, hogy fogjanak össze a szentföldi egyház támogatására. 1998 óta a bizottság minden évben el látogat a Szentföldre.

▶ Forrás: Magyar Kurír

Felépült a MÖSZ-iskola Haitin

Felépült a Magyar Ökumenikus Segélyszervezet (MÖSZ) által támogatott első iskola Haitin, egy évvel a több százezer épületet romba döntő, 220 ezer halottat követelő és másfél millió embert hajléktalanná tévő földrengés után.

A Leogan településen található St. Matheiu iskolában ezer gyerek tanulhat. A segélyszervezet körülbelül nyolcmillió forinttal támogatta az intézmény felépülését – tájékoztatta *Fekete Dániel* sajtóreferens múlt szerdán a Magyar Távirati Irodát. Az oktatásfejlesztési programhoz 25 ezer euróval járult hozzá az E.ON magyarországi vállalata.

Az segélyszervezet eddig több mint tizenötmillió forint értékben nyújtott támogatást a haiti földrengés ártalmaitól. Az iskola felépítésén túl – a Henkel támogatásával – audiovizuális eszközökkel is felszerelt rehabilitációs központ megvalósításán dolgoznak. Amíg az épület elkészül, addig az erre a célra felállított sátorban szakképzett vezetők segítenek a 3–12 éves korú gyerekeknek fel dolgozni a természeti katasztrófa miatt őket ért traumát.

Tavaly januárban ötmillió forint értékben gyorssegély szállítást indítottak Budapestről. A Glaxo-SmithKline által felajánlott adomány többek között víztisztító tablettát, gyógyszert, kötszert, gyermekpelenkát, sebfertőtlenítőt és személyes higiéniai eszközöket tartalmazott. A segély szétosztását a szervezet helyszínen tartózkodó munkatársai személyesen felügyelték.

▶ MTI

HIRDETÉS

Utazzon a miskolci evangélikus gyülekezettel!

A miskolc-belvárosi evangélikus gyülekezet várja az útitársként csatlakozni kívánó érdeklődőket Szentföldre és Petrába tervezett utazására. Időpont: 2011. november 3–10.

Ugyancsak a miskolciak szervezésében utazás Auschwitzba, Krakóba és Zakopanéba. Időpont: 2011. június 16–19.

A részletes programok letölthetők a <http://miskolc.lutheran.hu> oldalról. Jelentkezés, bővebb felvilágosítás: Miskolc-Belvárosi Evangélikus Lelkészi Hivatal, 3530 Miskolc, Hunyadi u. 8., tel.:46/505-726 (9 és 16 óra között); *Sándor Frigyes* evangélikus esperes, 20/824-3222, luther@chello.hu; *Baksa László*, 20/824-9093, baksa.l@freemail.hu.

Gáncs Péter elnök-püspök igehirdetése az ökumenikus imahét országos megnyitóján

Budapest-fasori református templom, 2011. január 16.

„Hallottátok, hogy megmondattok a régieknek: Ne ölj! Mert aki öl, méltó arra, hogy ítélkezzen felette. Én pedig azt mondom nektek, hogy aki haragszik atyjafiára, méltó arra, hogy ítélkezzen felette, aki pedig azt mondja atyjafiának: Ostoba! – méltó a főtörvényszéki eljárásra; aki pedig azt mondja: Bolond! – méltó a gyehenna tüzére. Ha tehát áldozati ajándékodat az oltárhoz viszed, és ott jut eszedbe, hogy atyádfiának valami panasza van ellened, hagyd ott ajándékodat az oltár előtt, menj el, békülj ki előbb atyádfiával, és csak azután térj vissza, s vidd fel ajándékodat. Békülj meg ellenfeleddel hamar, amíg az úton együtt van veled, hogy át ne adjon ellenfeled a bírónak, a bíró pedig a szolgának, és így börtönbe kerülj. Bizony, mondom néked, ki nem jössz onnan, amíg meg nem adod az utolsó fillért is.” (Mt 5,21–26)

Jézus Hegyi beszédét úgy is szoktuk emlegetni mint Isten országának alkotmányát. Az alkotmányozás manapság izgalmas, neuralgikus kérdés EU-szinten éppúgy, mint hazánkban. Megoszlanak a vélemények, hogy vajon mennyiben van helye Istennek egy ilyen közjogi dokumentumban. De ennél még sokkal fontosabb annak a tisztázása, hogy nekünk van-e helyünk, és hol van a helyünk Isten országának alkotmányában.

A ma estére kapott igeszakaszban – „alkotmányrésztelenben” – könnyen magunkra ismerhetünk, sőt az ige fényében magunkra és egymásra találhatunk. Mert bár Jézus tanítványainak valljuk magunkat, mi is gyakran forgatjuk a haragos, ítélkező, egymást minősítő szavak gyilkos fegyvereit. A Mester figyelmeztet, hogy mindannyian eladósodott útitársak vagyunk, akiknek meg kell majd állnunk végső számadásra a Bíró előtt.

A jó hír viszont, hogy addig, amíg úton vagyunk, él a lehetőség közös dolgaink rendezésére. Többek között erre kaptuk ezt az imahetet is, mi több: imanyolcادت.

Lehet, hogy kívülről szemlélve belterjes, öncélú kegyeskedésnek tűnik a közös imádságnak mint egész világot átfogó, ökumenikus lehetőségnek a meghirdetése. Ha kell, hát fogalmazzunk modernebb terminológiával: az ökumenikus imahét egyfajta kommunikációs gyakorlat 3D-ben, azaz három dimenzióban.

Álljunk meg legalább néhány percre, hogy először is újra beszélő viszonyba kerüljünk önmagunkkal. Majd pedig útitársainkkal és végül, de nem utolsósorban azzal az Istennel, akitől indult, és akiehez érkezik az életünk. Vegyük sorba ezt a három lépést.

Először is, mielőtt Isten felé fordulnánk imádságban, szükséges egy kicsit megtorpannunk, hogy magunkba nézzünk, önvizsgálatot tartsunk. Vajon akad-e még időnk, hogy önmagunkkal szóba álljunk, tisztába kerüljünk? Hiszen gyakran magunk elöl is menekülünk, magunkkal se vagyunk beszélő viszonyban...

Vajon milyen indulatok feszülnek bennünk? Segíthet *József Attila* megrázóan őszinte vallomása, aki magába tekintve döbbenet állapítja meg: „Én úgy hallgattam mindig, mint mesét / a bűnről szóló tanítást. Utána / nevettem is – mily ostoba beszéd! / Bűnről fecseg, ki cselekedni gyáva. // Én nem tudtam, hogy annyi szörnyiség / barlangja szívem.”

Ha olykor sokkoló élmény is, de vállaljuk, hogy önmagunkba nézünk. Jézus ugyanis esélyt lát a gyógyító emlékezésre. A felolvasott alapigében feltételezi, hogy még időben eszünkbe jut: atyánkfíának valami panasza van ellenünk...

Ha eljutunk eddig a felismerésig, máris mozdulhatunk, hogy odaforduljunk, elinduljunk egymás felé. A másik felé, aki nem ellenségem, legfeljebb ellenfelem. Útitárs, adóstárs, akivel tanácsos peren kívül kiengesztelődni, meg egyezni, megbékülni.

De erre igazán csak akkor van esélyem, ha felfedezem benne a testvért, az atyafit. Tudom, kicsit archaikus, elavult szemléletnek tűnik egymásban atyafit látni. Pedig a 21. században is ez a korszerű, egészséges emberkép. Jézus Isten országa alkotmányának „preambulumában” éppen a békességet teremtő Isten-fiaikat mondja boldogoknak. Továbbá a szelídeket, akikről nem kevesebbet állít, mint hogy „ők öröklék a földet”.

De hogyan juthatunk el erre az új látásra? Csak úgy, ha átlépjük önmagunk és embertársaink árnyékát. Ha túlmutatunk és túlmutatunk önmagunkon – a Mesterre. Ő felszabadít arra, hogy az univerzum mindenható és örökkevaló Urát bátor, gyermeki bizalommal így szólítsuk: „Mi atyánk...”

Ez az újra felfedezett felső szál segít, hogy kitaláljunk összekuszált életünk labirintusából. Ez az újratanult vagy éppen most izelgetett *édesatyanyelv*, az imádság segíthet többek között abban is, hogy kigyógyuljunk a magunkat és másokat mérgező beszéd fertőző betegségéből.

Jézus igazi orvosként nem tüneti kezelést alkalmaz, hanem radikális, az gyökerekig ható terápiát kínál. Rámutat igénkben, hogy a gyilkos mozdulat gyilkos szavakban és indulatokban gyökerezik.

A megoldás nem a gyűlölet elfojtása, nem az összeszórított fogak torz mosolydiplomáciája, hanem valódi, többdimenziós kiengesztelő és megbékélés. Isten atyai szeretetének világosságában elfogadni önmagamat mint Isten képmására, azaz vele való kommunikációra és kommunikációra alkotott teremtményt, Isten gyermekét. A másik embert pedig elfogadni, sőt befogadni mint teremtménytársat, testvért, atyafit.

Ez a radikális szemléletváltás vezethet el a múlt, jelen és jövő egészséges harmóniában való új meglátására és értékelésre. Amikor ennek a valóban gyökeresen új szemléletnek a szavakba öntésével küszködöm, hadd hívjam segítségül ismét *József Attilát*, aki – immár hetvenöt évvel ezelőtt – megénekelt egyfajta sajátos „Duna-stratégiát”, amit érdemes lenne az összes EU-s ország nyelvére lefordítani. Hogyan látja önmagát és küldetését a költő?

A világ vagyok – minden, ami volt, van: a sok nemzedék, mely egymásra tör.

(...)

török, tatár, tót, román kavarog e szívben, mely e multnak már adósa szelíd jövővel – mai magyarok!

...Én dolgozni akarok. Elegendő harc, hogy a multat be kell vallani. A Dunának, mely mult, jelen s jövő, egymást ölelik lágy hullámai. A harcot, amelyet őseink vívtak, békévé oldja az emlékezés s rendezni végre közös dolgainkat, ez a mi munkánk; és nem is kevés.

Mi nem egy folyónak, hanem az élő Istennek vallhatjuk meg, hogy bizony, van mit rendeznünk egymás között ezen a héten, a keresztények egységért meghirdetett ökumenikus imahéten. Bőven akad rendeznivalónk szélesebb körökben is ebben a félévben, amelyben az Európai Unió nagy családjának közös gondjait vállalhatjuk fel és segíthetjük megoldás felé. Nyilvánvaló, hogy közös dolgaink elrendezése messze túlnyúl két-három napon vagy egy félévben...

Éljünk a kapott kegyelmi idővel: a bevallható múlt, a békés emlékezés, a szelíd jövő reményességével. Mai magyarok, ragadjuk meg a kairost, a kegyelmi időt, amíg testvérként úton lehetünk, amíg a Bíró gyermeki bizalommal Atyánkként szólíthatjuk. Ámen.

Tihanyi „ekho”

A tihanyi bencések testvér- és vendégszeretét tapasztalhatták meg újra mindazok, akik az idei ökumenikus imahét első hétköznapján a Balaton felszigetén álló apátságba mentek isztentiszteletra. A környék híveivel zsúfolásig megtelt templomban *Gáncs Péter* evangélikus elnök-püspök hirdette az igét. Az alkalom végén *Korzenszky Richárd* perjel az épület-együttes tetőterében kialakított közösségi helyiségbe invitálta a gyülekezet pogácsa, meleg tea és forralt bor melletti kötetlen beszélgetésére.

■ BODA ZSUZSA felvétele

Megdöbbenve hallom a rádióban, hogy a hét végén három fiatal tapostak agyon egy budapesti szórakozóhelyen... Miközben hallgatom a híreket, hatvan mosolygó, a Budai Egyházmegyéből való fiatal fényképét nézegetem; ők ugyanezen a hétvégén másutt vágynak kikapcsolódni. Isten előtti vidám közösségben adtak maguknak két napot a piliscsabai Béthel Evangélikus Missziói Otthonban.

De mit kereshettek ott január 14–16. között a szentendrei, óbudai, budahegyvidéki és kelet-földi ifjúság? Mi kell ahhoz, hogy első hívásra megmozduljanak a kamaszok? Egyáltalán: miért lehet vonzó egy mai gimnazista számára egy csendeshétvége? Jó volna, ha minden – ifjúsági munkát (is) végző – lelkipásztor tudná a kérdésekre a választ. Piliscsabán mindenesetre valóságággá lett az ökumenikus imahét

„Értékes vagy!”

igéje: „Napról napra állhatatosan, egy szívvel, egy lélekkel voltok a templomban...” (Ap-Csel 2,46a)

Akik ott voltunk, arról beszélgettünk nagyokat, hogy Isten szemében mindannyian értékesek vagyunk. Nem azért, mintha megoldogtunk volna érte, hanem mert ő teremtett bennünket, és mert az övének tudhatjuk magunkat. Ha nem így lenne, akkor még mindig csellengő, üres életű tékozló fiúk és tékozló lányok, elvesztett, magatehetetlen, poros sarokban heverő „drahmák” és magukra hagyott, sérült juhocsok lennénk – hallhattuk a reggeli és az esti áhítatokban.

Miként a legtöbb fiatal, az élet küszöbén evangélikus fiataljaink is vagy önbizalom-túltengéssel vagy -hiánnyal

küzdenek. Mindkettő veszélybe sodorhatja az egyént, de még egy keresztény közösséget is. Egy tizenöt évesnek mondhatják a szülei, a szerelme(i) vagy a lelkésze, hogy „Értékes vagy!”, de ebben a korosztályban is lehetséges, hogy épp Isten szava a „telitalát”: „Drágának tartalak, becsesnek, mert szeretlek.” (Ézs 43,4a) Piliscsabán ez az üzenet íródott ifjúságunk szívébe, akik edzett, minden eshetőségre felkészült lelkészeiket és vezetőiket ezúttal folyamatosan fegyelmességükkel, odafigyelésükkel, komolyságukkal kényeztetették.

A vasárnapi morzsaszedésnél a „felnöttek” kapták vissza a dicséretet. „Sokat jelentett az az elhivatottság, amivel ezek a fiatal lelkészek vezették az al-

kalmakat” – fogalmazta meg a résztvevő ifjak egyike.

Az elhivatottság hitelessé teszi a tisztán hirdetett ígét, a tisztán hirdetett ige széppé teszi a fiatalok lelkét, a széppé tett fiatal lélek erősíti az elhivatottságot. A hatás nem marad el.

Mindezek mellett gitárral és dobbal kísért közös éneklés, hegyi túra, focibajnokság, önfeledt játékok és éjszaka nyúló csendes beszélgetés varázsolta ezt a kétnapos közösséget egy nagy, hatvanfős ifivé.

E kis pünkösdi élményt a résztvevők szeretnék folytatni a fővárosi Tamás-miséken, az egyházmegyei ifjúsági istentiszteleteken, jövő januárban pedig ismét Piliscsabán, hogy – a megszentelő és egyházat építő Lélek által – legyen kiknek világtaniuk a „világtalan” fiatalok világában.

■ HORVÁTH-HEGYI OLIVÉR

Öngyilkos fiatalok

■ LUPTÁK GYÖRGY

Zsuzsi nyolcéves, szeretni való kislány. Olyan, mint minden gyerek. Érdeklődő, eleven, folyamatosan igyekszik maga körül felfedezni a világot. Ami számára nem is olyan egyszerű. Mert a megismerésben be kell érnie a kezével, a fülével, az orrával és a nyelvvel. Ugyanis Zsuzsi teljesen vak. Semmit sem lát. Így született, koraszülöttként. De ez még nem minden. Zsuzsi több nyomorúságot élt meg már nyolc gyermekéve alatt, mint sok felnőtt egy életen át. Zsuzsi állami gondozott. Édesanyja nem tudni, hol van. Édesapja meg börtönben ül. Mert megerőszkolta a nyolcéves Zsuzsit. Megerőszkolta a saját, vakon született kislányát.

Az ember lelke belesajdul mindebbe. Zsuzsi sorsa szerencsére nem tipikus, de a figyelmünket egy fájó gondra irányítja: a gyerekeinkre, a fiataljainkra.

Olvasom, hogy Magyarországon, édes hazánkban negyven százalékkal nőtt a 24 év alattiak körében elkövetett befejezett öngyilkosságok száma 2009-ben az előző évhez képest. 2008-ban 98, 2009-ben pedig már 137 fiatal vetett véget önmagának életének. Kecskeméten és Kiskunhalason egy kutatócsoport felmérést végzett „a 14–18 éves korosztályban, ahol megdöbbentő adatok születtek. Az öngyilkosság gondolata előbbi városban 32 százalék a fiúk és 42 százalék a lányok körében, utóbbi településen pedig a lányok körében ez a szám eléri a 48 százalékos. Aggodalomra ad okot az is, hogy Kiskunhalason például az önértékelési zavar a lányok körében 90 százalékos, de a fiúk esetében is nagyon magas: 79 százalék. Ugyancsak magas számokat mutat az öngyűlölet aránya vagy a depresszió előfordulása.” (Magyar Nemzet, 2011. január 15.)

A kutatók szerint több gyermekpszichiáterre lenne szükség, mert e tekintetben nagyon hézagosa a lefedettség az egész országban. Szólnak a megelőzés fontosságáról: az iskolákban például egészségtant kellene tanítani, és mindenképpen több gyermekpszichiátert kellene alkalmazni.

Zsuzsi szomorú története azonban rámutat egy másik, sokkal súlyosabb okra is. Gyermekünk, fiataljaink vajon milyen családban nőnek fel? Vajon mit kapnak otthon? Az emberi élet legérzékenyebb, legfogékonyabb időszakában, a gyermek- és ifjúkorban látnak-e példát a szüleikben, követendő lesz-e számukra az a család, amelyben ők nőttek fel?

Mert ami viszont egyre gyakoribb eset – és ez már nevezhető tipikusnak –, hogy amikor a hittanos gyerek adatait kérdezem, igen gyakran visszakérdez: melyik apukámra tekintsz gondolni? A mostanira vagy a korábbira? Egyre több gyereket veszítünk el amiatt, mert széthullott a család, s a gyerek az édesanyjával máshova költözött. Nem tekintek távolabb kicsiny városunk határainál. Itt viszont azt látom, megdöbbentően sok a családi válság, a házasságok és emiatt a család széthullása vagy csupán csak az erkölcsi, szexuális lazaság, amelyet ma megengedhetőnek tart sok férj és feleség, és egyre inkább, sajnálatos módon, a közvélemény is.

Ha ugyanis egy gyerek azt látja, hogy a számára a legnagyobb biztonságot és tekintélyt jelentő apja és anyja marják egymást, a különböző hűtlenségi bűnök miatt otthon örökös feszült a légkör, az a gyerek ezt a tragikus örökséget hozza magával a felnőtté válás küszöbére érve. Nem szólván arról, hogy gyakran csak fél családban nevelődik tovább. És ezért a család nem fogja számára a védelmet, a biztonságot jelenteni, ahová mindig hazatérhet, ahol mindig megbocsátó szeretettel várják. Az ilyen gyerekek és fiatalok előbb-utóbb menekülni fog otthonról, s várják a hasonzorú barátok, az utca, a kocsmázás. Meg a céltalanság.

Nagy kihívás ez számunkra. De nem azért, hogy szülessen belőle valahol egy tudományos igényű dolgozat. Hanem azért, hogy legyen prioritás számunkra, mondhatni naponkénti lelki-lelkigondozói feladat a házaspárok, a családok pástoro-lása. Már a hittanórákon, az ifjúsági munkában elkezdve, majd a jegyesoktatásban folytatva és így tovább.

Zsuzsinak van gyermekpszichiáttere, aki segít neki begyógyítani az őt ért traumát. Mert az intézet ezt biztosítja számára. Szeretném megérni, hogy egyszer a világ rájöjjön arra is, miről is szólunk. Hogy jöjjön el egy kor, amikor hiányunk a világnak, mi, keresztények, lelkészek és gyülekezeteink közö-sége. S hogy megfeleljünk az elvárásoknak.

A szerző evangélikus lelkész, a Bács-Kiskun Egyházmegye esperese

HIRDETÉS

Élethelyzetek

Előadás-sorozat 2011 tavaszán a Ráday Kollégium dísztermében (Budapest IX., Ráday u. 28.) estenként 18 órai kezdettel. Előadó: dr. Pálhegyi Ferenc.

- Február 7.: *Nincs senki a láthatáron. Egyedül kell maradnom?*
- Február 14.: *Hogyan találhatok rá a társamra?*
- Február 21.: *Muszáj összeházasodni?*
- Február 28.: *Nem ilyen volt a párom, amikor összeházasodtunk*
- Március 7.: *Felelős igában élünk*
- Március 21.: *Megmenthetjük-e „menthetetlen” házasságunkat?*

■ PETRIK ISTVÁN

FOTÓ: HOKKER ZSOLTI

Nagytarcsa nagy napja

► Jellegzetesen szép tornyával hívja fel magára a figyelmet a nagytarcsai evangélikus templom. A Gödöllői-dombság lankái között megbúvó település gyülekezete január harmadik vasárnapján látta vendégül az Evangélikus Külmisziói Egyesület (EKME) munkatársait egy egész napos rendezvényre, mely a helyi fiatalok nyári piliscsabai táborának utótalálkozója is volt egyben.

Az esemény a vasárnap délelőtti istentisztelettel kezdődött. Érdekes és jóleső látvány, hogy a helyiek közül még milyen sokan viselik büszkén a népviseletet, őrizve a hagyományokat, kötődve a múlthoz.

Nagytarcsa múltjához az egyházi élet elevensége is mindig hozzátartozott. Talán nem véletlenül nyitotta meg éppen ott a kapuit 1948. október 17-én az Evangélikus Misszionáriusok Intézet, amelyet később ugyan bezárattak az ateista államhatalom, de hatása

még évtizedekkel később is érzékelhető maradt. Igehirdetésében ezért is hívta fel a figyelmet az EKME lelkészi elnöke, B. Pintér Márta arra, hogy a hit lángját, a szolgálat tüzét nem szabad hagyni kialudni. A hitteles keresztény életnek, a vonzó Krisztus-követésnek alapfeltétele a folyamatos párbeszéd, kommunikáció Isten és a megváltott ember között.

Az istentisztelet a külmisziói egyesület bemutatásával folytatódott. Gaál Já-

állapotokat. A látott nyomor, az utcagyerekekről készült fotók meggyőzően bizonyították a külmisziós tevékenység szükségességét.

A rövid ebédszünet után a program a gyülekezeti házban folytatódott. Ifjak és gyermekek, kisiskolások és gimnazisták játékos formában, sokszor humorral fűszerezve emlékeztek vissza a nyárra, a Piliscsabán töltött napokra. Újra meglevenedtek az átélt események, a közös élmények.

„Postakocsi” a templomban

nos ifjúsági referens és munkatársai ismertették a jelenleg is támogatott, aktuális missziós tevékenységeket. Beszéltek a kenyai és a kongói helyzetéről. Képek vetítésével tárták a gyülekezet elé az ottani

Csoportos játékokkal, körlevelek megfogalmazásával, fotózással telt az idő, majd a legvégén megszólaltak a gitárok, és közös énekléssel készülték a napot lezáró alkalomra: a családi áhítatra, amelyre négy

A SZERZŐ FELVÉTELE

„Az egyháznak szeretnénk a kultúrák közötti misszió lehetőségét felkínálni”

Interjú Jó Andrással

► **Jó András a Lónyai Utcai Református Gimnázium és Kollégium angol- és hittanára. Szabad idejében az Interserve kapcsolattartóként olyan hívőket keres, akik szívesen részt vennének a világméretű keresztény misszió munkájában. Feladatáról és a misszió távlatairól beszélgetünk.**

András szervezete, az Interserve már évek óta próbálkozott Magyarországon megvetni a lábát, de az itteni viszonyok között nem találtak olyan embert, aki önkéntesen alapon ebben részt tudott volna venni. Esetleg a nyári időszak volt olyan, amikor fellendülhetett a munka, de az is csak részleges eredményeket hozott. A holland központban ezért tavaly nyáron döntöttek: András lemondta délutáni magánóráit, és a szervezettől anyagi támogatást kap, hogy haladni tudjon a munkával.

– *Először is tisztázzuk: mi is ez az Interserve?*

– Nemzetközi, főleg történelmi protestáns hátterű, ám felekezeti missziós társaság. A világban mintegy nyolcszáz Interserve-partner dolgozik, akik szakmájuk, hivatásuk gyakorlása közben bemutatják Krisztus szeretetét, ráadásul olyan országokban, ahol az Úr Jézus Krisztus egyháza gyenge, vagy még egyáltalán nincsen jelen. A nem titkolt cél az, hogy kialakítsanak egy közép-európai centrumot, ahol egyrészt ebből a térségből is embereket tudunk toborozni a misszió számára, másrészt a gyülekezetek missziói látását szélesítjük, és a missziológia égető kérdéseit közel hozzuk a gyülekezeti tagokhoz. Ebben a folyamatban fontos állomás lesz a közeljövőben létrejövő Interserve Magyarország Egyesület, mely az egyre nagyobb számú aktív támogatót fogja össze.

– *Feleségeddel három évig Dél-Indiában tanítottatok egy iskolában. Már oda is az Interserve révén jutottatok ki?*

– Nem. Ez egy picit kacifántos és hosszú történet, így megpróbálom az elején kezdeni. Feleséggel, *Angelikával* mindketten a Károli Gáspár Református Egyetemre jártunk. Volt az egyetemen egy amerikai tanárunk, *David Zomer*, illetve kapcsolatban álltunk *Anne-Marie Koollal* is, akik betették a bogarat a fülünkbe: tanulhatnánk vagy akár dolgozhatnánk az egyetem után valamilyen harmadik világbeli országban. Az ő segítségükkel kerültünk ki Dél-Indiába, Kodaikanalba, ahol egy iskolában tanítottunk hittant és zenét, három évig, 2000 és 2003 között.

Nem direkt misszionáriusok voltunk, hanem tanárok. Ezért is kaphattunk vízumot. Nagyon sokat tanultunk arról, mit is jelent a misszió. Megtanultuk, hogy nemcsak a legszegényebbet kell megszólítani, hanem a középosztályt is. A misszió feladata az is, hogy az ottani egyházat is erősítse és lelkesítse. Bár India egyre inkább misszióba küldő ország lesz, mégsem lehet megállni a misszióval. Láttuk, hogy még mindig vannak területek, ahol szakemberhiány miatt szükség lenne külföldi segítségre – orvosokra, tanárookra, mérnökökre –, és ez nem csak Indiára igaz.

Egy ilyen komplex misszió megszervezéséhez azonban egy világ-

méretű szervezet, amilyen az Interserve, segítség lehet.

A rendszerváltáskor sokan szívügyüknek tekintették a missziót, skótok, amerikaiak szorgalmazták, hogy a magyarok is kapcsolódjanak be ebbe a szolgálatba. A Magyar Evangéliumi Keresztény Diákszövetségből (MEKDSZ) sikerült többeket bevonniuk ebbe. Létrejött egy kis mag, akik imaközösséget alapítottak, és *Jim Parrat* javaslatára felvették a kapcsolatot az akkor már százötven éve működő Interserve-vel. Amikor hazajöttünk, mi is csatlakoztunk hozzájuk, és azóta segítem én is a munkájukat.

– *Hogyan folyik a munka? Mi a munkamódszer? Ha például kerestek egy mezőgazdasági mérnököt, akkor milyen feltételeknek kell teljesülniük ahhoz, hogy őt ki lehessen küldeni a harmadik világba misszionáriusnak?*

– Az Interserve egyfajta közvetítő szerepet vállal, lehetővé teszi a gyülekezeteknek, hogy keresztényeket küldjenek ki, főleg Dél- és Közép-Ázsiába, a Perzsa-öbölbe, a Közel-Keletre és Észak-Afrika országaiba, hogy ott saját szakmájukban dolgozzanak. A területeken lévő munka-, illetve szolgálati lehetőségekről úgy értesülünk, hogy a nemzeti egyházak, kormányok, helyi szervezetek, egyes kapcsolattartók hálózatán keresztül kapjuk az információkat.

Vannak tehát álláslehetőségek, és vannak jelentkezők. Megpróbáljuk egyeztetni a kettőt. Sokan első körben úgy jönnek hozzánk, hogy csak érdeklődnek, és aztán később érlelődik meg bennünk az Úr elhívása. Évek is eltelhetnek, míg valaki rászánja magát az indulásra.

Ha Isten valakit elhív, sokat kell imádkoznia azért, hogy adja meg a feltételeket is a szolgálathoz, illetve mutassa meg, hogy milyen időtartamra és esetleg milyen keretek között tud kilépni az addig megszokott életéből. Ezzel egy időben fontos, hogy az érdeklődő, jelentkező testvér saját gyülekezetében is beszéljen terveiről, próbálja az ügy mellé állítani a gyülekezet vezetését. Már a kezdetektől nagyon fontos, hogy a jelentkező tisztában legyen azzal, hogy nem egyedül készül szolgálatba menni, hanem gyülekezete mellette áll, imádságban és anyagiakban is.

Sokszor magányos farkasok is jelentkeznek, akik épp nem tudnak elhelyezkedni, de mi mindig hangsúlyozzuk, hogy nem egyéneknek kínálunk boldogulási lehetőséget, hanem az egyháznak szeretnénk a kultúrák közötti misszió lehetőségét felkínálni.

Sokan azt gondolják, hogy humanitárius szervezet vagyunk, hogy katasztrófa sújtotta övezetekben tevékenykedünk, de ez sem igaz. Bár van egy ilyen része is az itt folyó munkának, de a lényeg, hogy Krisztus követeit küldjük olyan területekre, ahol kevésbé ismerik az evangéliumot. Sok helyen üldözik a keresztényeket, az egyház gyenge, mi speciálisan itt is szeretnénk missziót végezni.

– *A misszionáriusi tevékenységet mennyire hirdetik? Gondolok arra, hogy ha valaki többségében nem keresztény országba kerül, tudnak-e arról, hogy amellyel, hogy mondjuk orvosi munkát fog végezni, ő keresztény is, és misszionárius is?*

– Sok esetben rendkívül bizalmasan és érzékenyen kell kezelni az információkat. Ez egyfajta rejtett je-

lenlétet is jelent. Az egyén elhivatottságára és lelkiismeretére kell bízni azt, hogy mit tud tenni. Ilyenkor természetesen nem működik a direkt misszió, inkább az étellel, a szemlélettel lehet Jézushoz hívogatni.

Akik voltak már ilyen helyzetben, sokszor arról számoltak be, hogy a keleti kultúrában az emberek sokkal nyitottabbak a vallási kérdé-

sek iránt, mint nálunk, Európában, így aztán bőven akad alkalom a bizonyoságtételre. Veszélyt jelenthet azonban az, hogy ha ilyen kérdésekről beszél valaki, könnyen csapdába eshet. Nem lehet tudni, ki fogja esetleg feljelenteni azért, mert vallási tanokat hirdet. Az egyének azonban soha nincsenek teljesen egyedül a terepen. Vannak más munkatársak is, akikkel együtt kell működniük, és ha gond, baj adódik, akkor figyelmeztetik őket.

Vannak azonban olyan országok is, ahol kifejezetten Interserve-munkatársakat kérnek, annak ellenére, hogy tudják, keresztények, mert tisztában vannak azzal, hogy jól képzett, megbízható szakembereket közvetítünk.

– *A veszély tehát óhatatlanul is benne van az ilyen misszionáriusi munkában...*

– Aki azt gondolja, hogy Jézus kényelmes életre hívott el bennünket, téved. Aki azért marad otthon, hogy semmiféle kár ne érje, félreérti a Biblia tanítását. Maga Jézus mondja, hogy fel kell venni az ő keresztjét. Ahogyan ő is neveltségessé és utálatossá vált kora emberei között, így a ma embere is hozzá hasonlóan gúnynak lesz kitéve, ha vállalja keresztény hitét. Nem mindenkit hív persze Isten ilyen távoli szolgálatba, de ha jön az elhívás, annak nem szabad ellenállni. Sokan panaszkodnak, hogy fog az egyház idehaza is. Nem lehet, hogy éppen azért van ez, mert a hívők nem vállalják Jézusért a kényelmetlenséget idehaza sem?

– *A kiküldetések milyen időtartamúak? Jellemző az, hogy egyének jelentkeznek a programra, vagy vannak családok is?*

– A kiküldetés kétféle lehet. Rövid távú programunk három és tizenhét hónap közötti időtartamra szól. Erre inkább fiatalok szoktak jelentkezni. A hosszú távú, azaz több mint hároméves munkákra viszont inkább családok jönnek.

Sok magyar tapasztalatunk még nincsen, főleg rövid távra küldtünk ki önkénteseket. Család kiküldése esetén rengeteg megelőző szervezésre van szükség, hiszen a házastársak munkáján túl biztosítani kell a gyermek megfelelő oktatási intézményben való tanulását is.

– *A pénzről még nem beszélünk... Milyen forrásokból fedezik a kintlételet?*

– Az Interserve nonprofit közöség, anyagi forrásaink csak a mindennapi működésre, a szolgálat népszerűsítésére vannak. Gyakorlatilag a misszionáriusok gyülekezeti adományokból tartják fenn magukat a kinttartózkodáskor.

pénzükből. Tehát az odaszánás megvan az emberekből.

Elsősorban azt kellene jobban elmagyarázni a misszióval kapcsolatban, hogy ha az egyház küld ki valahová misszionáriust, akkor az visszaható a gyülekezetre is, mert ugyanaz a lelkesedés mozgatja őket is. Saját gyülekezetemben látom, hogy bár kicsi, mégis erőt tud meríteni abból, ha a misszióba energiát fektet.

– *Van képzési forma, ahol a misszióról beszéltek?*

– Vannak kiadványaink, tananyagaink. Kiadtunk egy DVD-t *A föld végső határáig – Krisztus követése és a világmisszió* címmel, amely egy hat alkalomból álló anyag, kreatív bibliatanulmányozással; kapcsolódik hozzá munkafüzet is. Szeretnénk így az egyházakban egyfajta elméleti háttérrel is biztosítani.

– *Ha valaki elhívást érez, most hová tudna esetleg kimenni?*

– Több helyre keresnek például angoltanárt, de sok egészségügyi álláslehetőség is van – orvos, ápolónő –, sokféle szociális projektünk van, ahol például gyógypedagógusok kellenének. Gazdasági vezetőket is keresnek. Orvostanhallgatóknak van lehetőség szakmai gyakorlatra, például Indiában, Pakisztánban és Bangladesben.

Van egy új projektünk: a vállalkozás mint misszió. Olyan területeken, ahol kevés a munkalehetőség, létrehozunk olyan mikrovállalkozásokat, amelyek több helybélinek is munkát adnak. A vállalkozás pedig nem valakinek a meggazdagodását szolgálja, hanem a környező térség felvirágoztatását. Nemcsak a lelket gyógyítjuk, hanem lehetőséget biztosítunk a megélhetésre. Kirgizisztánban például munkatársaink így indítottak be egy gyertyaöntő üzemet, egy olyan faluban, ahol nagyon szegények az emberek, és alig van munkalehetőség. Eközben a vállalkozás sikerén felbuzdulva vásároltak egy vendégházat is, és nyugati turistákat próbálnak odacsábítani.

– *Véleményed szerint mi, magyarok mit tudunk adni pluszként, különlegességként a harmadik világban élő emberek számára egy ilyen misszióban?*

– Mi keleti kultúrájúak vagyunk, és saját tapasztalatból mondhatom, hogy például Ázsiában kedvelnek bennünket. Amikor Indiában éltünk, egyszer egy nepáli férfi felkeresett bennünket, aki az ottani magyar törzs tagja. Énekelt nekünk, és megerősítette, hogy mi rokonai vagyunk. De Közép-Ázsiában is sokan megvannak róla győződve, hogy mi elvesztett rokonai vagyunk.

Ehhez hozzájön még az életszínvonalbeli hasonlóság. Egy nyugat-európainak nagyobb kell ugrania az ottani élethez, több mindent kell leadnia az életszínvonalából. Nekünk nem akkora sokk, ha panellakásban, lakótelepen kell laknunk egy kazah nagyvárosban, hiszen Magyarországon is vannak ilyenek, ráadásul ott is hasonló problémákkal küzdenek: munkanélküliség, alkoholizmus és így tovább. Bár egyre inkább nyugatra hasonlítunk, az alap, a gyökerek megvannak, még a középosztály szintjén is.

Izgalmas lenne tehát azt látni, ha a magyarok sokkal jobban kivennének a világméretű misszió feladatából.

■ HORVÁTH-BOLLA ZSUZSANNA
Forrás: evangelikus.hu

Búcsú a színháztól

► **Madách Az ember tragédiája című drámájának huszonötödik előadásán, január 9-én rendhagyó dolog történt. A darab rendezője főszereplője volt – ha csak röpké tíz percre is – az Evangélium Színház pódiumának. Az történt, hogy Udvaros Béla, a nagy sikerű Tragédia rendezője még függönynyitás előtt a pódiumra lépett, szokásához híven elegánsan meghajolt, és prólogust mondott. Az indokot nem hagyjuk homályban, de alább következze először a rendező főhajtása.**

– Az európai kultúra alapját a görögök teremtették meg. Erre épült fel az európai tudomány, az irodalom, a művészet, így a színház is. Az athéni polgár nem templomba járt, hanem színházba – de nem szórakozni. Ott vett részt a drámák átélése kapcsán a misztériumban, és katarikus élménnyel távozott. Ezért neveztek az előadások színhelyét Thália templomának, a játszókat pedig Thália papjainak. E gondolat vezérelte 1990 májusában a Magyar Protestáns Közművelődési Egyesületet, hogy javaslatomra életre keltsük az Evangélium Színházat.

A modern kor színháza szórakoztatni akarja a közönséget; az élet mindennapos küzdelmében megfárad embereket látványos és hangzatos módon kikapcsolni. Szent hitem, hogy a színház erkölcsi intézmény; a közönséget mi *bekapcsolni* kívánjuk a nemesebb tartalmakba. Nekünk dolgunk van itt a földön, szerepünk, küldetésünk. A művészet eszközeivel védeni azt a magyar nemzeti közös-

séget és kultúráját, amelybe születünk. Célunk a hazaszeretet és az istenhit újra felvirágzását segíteni.

Igehirdetők lettünk. A 20. század legjelentősebb magyar íróinak ígéit szólaltattuk meg, akiket az elmúlt évtizedekben száműzték a magyar színpadokról. A húsz esztendő során harminc dráma került színpadra *Tamási Áron, Németh László, Illyés Gyula, Herczeg Ferenc, Sík Sándor, Márai*

Az általa alapított színháztól búcsúzott a rendező

Sándor tollából, majd az utóbbi három évben *Nyírő József, Hubay Miklós* és legutóbb *Szabó Magda* gondolatai után jutottunk el *Madách Imre* Tragédiájához, amelynek mai búcsúelőadásán a nézőtérben ülők részt vesznek velünk. Önök szimbolizálják az elmúlt húsz év sok ezer nézőjét, a nagyérdeműt, a közönséget. Most fejet hajtva megköszönöm mindnyájuk színház-szeretetét, odaadó lelkesedését és azt, hogy velünk játszottak!

Végül hadd mutassam be a húszéves menetelés alatt az együttes vezetésében hű társamat, József Attila-díjas író barátomat, *Albert Gábort*. Itt szeretném megköszönni nélkülözhetetlen segítségét és hűségét.

Egy színháznak van épülete, neve, társulata, és van éltető szellemisége, amely működteti az egészet. Az Evangélium Színház a budapesti Duna Palotában lelt otthonra, amely kitűnő akusztikájával, patinás belső terével, viszonylag tágas színpadával minden igényt kielégített.

E játszóhely megfelelt az igényes társulatnak is, amelyet Udvaros Béla kellő gondossággal szervezett meg. Az alapító tagok között volt *Bitskey Tibor, Mécs Károly, Fehér Anna, Antal Anetta, Csonka Ibolya, Simon György*. Később csatlakozott az együtteshez *O. Szabó István, Szoboszlai Éva*. A fiatal és nagyon tehetséges *Forgács Szilvia* Udvaros Béla tanítványaként küzdötte fel magát a legjobbak közé. A fél évtizeddel később érkezők között pedig ott volt a súlyos szavú, nagy tehetségű *Bánffy György*.

Tamási szép szavai szerint a lélek e színházban – később külföldi színházakban és vendégszínházakban – öltött új ruhát.

A meghitt, bensőséges ünnepség – talán a véletlen műve volt? – a színházalapító 86. születésnapjának hullámzásában zajlott. Méltó búcsú volt ez, elköszönés a színpad deszkáitól, a gondolatot erősítő fénynyaláboktól, a szuffitáktól, a próbakellékektől, de mindenekelőtt attól a bibliai gondolattól, amely húsz esztendőn át minden rendezésről ott csengett a műre koncentráló rendező fülében: „Bétölteni reménységgel a világot, amely minden percében a kezdet és a vég.”

Isten veled, Evangélium Színház, virágozzék gondolatkertedben immár az új nemzedék szeretetpalántája!

■ PÁRKÁNY LÁSZLÓ

PIM

Múzeum – nem csak evangélikusoknak

► **Van egy épület a főváros V. kerületének Károlyi Mihály utcájában. A gyanútlanul és helyismeret nélkül arra sétáló turista nem is sejtí, milyen kincseket rejt a „PIM”-nek becézett ház belseje. A bejáratnál kis táblán ennyi áll: *Petőfi Irodalmi Múzeum*.**

Ahogy a név is mondja, legnagyobb költőink egyikének, történelmünk dicső alakjának, az evangélikus *Petőfi Sándornak* állított méltó emléket a hálás utókor egy állandó kiállítással. A kétszintes, ápolott, gondozott épület kellemes környezetben várja a költőre emlékező, kíváncsi, irodalomra, nemzetünk történelmére fogékony látogatókat. Boltívek, arkádok, korlátos lépcsők vezetnek a forradalom és szabadságharc lánglélkű poétájának életét felidéző többteremnyi, izléses, látványos kiállításához.

Emellett évente több időszakos tárlat is látható az intézményben. Tavaly októberben a farsori evangélikus gimnázium egykori diákja, *Faludy György* születésének századik évfordulójára összegyűjtött relikviákat tártak a nagyérdemű elé, majd az év végétől *Mikszáth Kálmánra* és korának utánozhatatlan hangulatára „érezhetett rá” a látogatót.

A magyar prózairodalom kiemelkedő evangélikus alakja, az egykori honatya, a nógrádi birtokos, a kiváló újságíró, író nem csak korára hatott látványosan. Regényei, elbeszélései, cikkei a mai kor emberének is üzen-

nek. Mikszáth beszél a korról, a világról, amelyben élt, kis és nagy emberekről, erkölcsökről, tévelygésekről, értékekről és hibákról, jóról és rosszról. Rólunk: az akkor és a most élőkéről. Mindenről, ami emberi, ami megvalósul, ami ábránd, ami mese, mert a mesékre szükségünk van. Főleg akkor, ha a mesék igazak, és olyan géniuszok álmodják meg, mint a nagy palóc.

A furcsán-érdekesen kigondolt és megvalósított kiállítás több termen keresztül vezet vissza a látogatót a tovatűnt mikszáthi világba. Képek, tárgyak, szobrok néznek le ránk a falakról, a vitrinekből, szekrényekből. Mikszáth-regényhősök bújnak elő egy varázscilinderből. Megelevenedik előttünk *A fekete város*, a *Különös házasság*, a *Jó palócok* és sok más mű ismert, kedvelt, csodált, netán kevésbé szeretett alakjainak sora. Az író és teremtett világának megismerése közben betekintést nyerhetünk a 19. század végén világvárossá fejlődő Budapest miliójébe, a mindennapokba, a közélet és a politikai élet berkeibe, a kortárs képzőművészet értékeibe.

Különös világ ez. Nem mindnapos, nem megszokott. A vitrinek, a termék a régi, hagyományos múzeumi világra hasonlítanak. A módszer, az elgondolás, az üzenetek közlésének módja azonban teljesen újszerű. Kissé meglepő és nagyon-nagyon elgondolkodtató... De hát milyen legyen egy jó kiállítás, ha nem meglepő és gondolatokat keltő?

Elhagyva az időszaki kiállítást, egy rendkívüli alkotást csodálhatunk meg. *Melocco Miklós* monumentális szo-

borkompozíciója, az *Ady-oltár* villantja fel két zseni nagyságát. A szobrász és a költő, a két szellemiség rendkívüli egymásra találása gipszbe álmódva.

A nagy hatású remekmű azonban csak átvezetés a *Ködlavagok* címet viselő, különleges hangulatú és megjelenésű újabb időszak kiállításra. A helyszín ismét csak Budapest, a kor ismét a századforduló, és mégis mennyire más világba csöppenünk.

Egy letűnt világ, egy magyar Atlantisz jelenik meg előttünk... Festők, grafikusok, szobrászok, megannyi művészeti ág jelentős képviselői vallanak korukról, a művészetéről, az alkotásról, a kreativitás kiéléséről – levelekkel, hangfelvételeikkel, művekkel. Fény és homály, hangok, neszek, suttogva elmondott mondatok és zenerészletek... Vallomások, melyek feltárnak egy – még mindig nem eléggé ismert – kort; üzenetek, amelyek áthatolnak téren és időn, nemzedékeken, izmusokon. Egykori merész kezdeményezések, melyek időtállóan bizonyultak, és a magyar képzőművészet nagy-szerűségét, európaiságát mutatják be.

Ködlavagok? Melegpó cím. A kiállítás azonban választ ad a címválasztásra. A megújulás vágya által vezérelt művészek lovagként küzdöttek a korról, mely ködként fogta őket körbe. A két, május 31-ig megtekinthető kiállítást jó szívvel ajánlom mindenkinek. Talán már félórás, egyórás bolyongás, nézelődés után másként látja a látogató a múltat. Másként talán a mai világot is, és benne magát az embert, az igazi főhóst.

■ – IK –

ÚTI TŰNŐDÉSEK

Szatmárban, Szilágyban

Folyásírányban szemben, a Kraszna mentén kattog a vonat az inneni Szatmárból a túoldaliba. A Mátészalka–Nagykároly vasútvonalat kölyök-korom óta ismerem. Gyermekéveim Nagyecsedén teltek, a nyári szüneteket meg rendszerint a gránic másik oldalán, nagyszülőknél nyaralva, Börvelyben töltöttem. Ha kiálltunk a töltésre, innen is, meg onnan is látni lehetett egymás templomtornyát, lévén csak nyolc kilométer a távolság. Volt idő, mikor Biharkeresztes, majd Nyírábrány felé kerülve juthattunk át, de a hatvanas évek végén itt is megnyílt a „kishatár”, jöttünk-mentünk hát, mikor kedvünk tartotta.

Pár napig Ecseden, a szülői örökségben „parasztyáltam”, s most Zilahra megyek, a református kollégium meghívására, mégpedig vasúton, mint úrfikoromban. Az Interpacin kevesen vagyunk, Tiborszállást elhagyva már csak hárman zötykölődünk az egyetlen átmenő kocsiban: a vezető, a kalauz és én. „Nincs forgalom – mondják –, van, hogy üresen megyünk oda-vissza.”

A bőrvelyi állomásnak már csak a falai állnak, meg némi tetőszerkezet, s a pálya is elhanyagolt. Balra a temetőben nyugosznak felmenőim (két sírkertben látni még ember alakú fejfákat magyarul helyeken, itt és a szentesi régi temetőben). A vashíd után Lucaceni (egy húszas években ide telepített román kolónia), majd Kálmánd, a magyarul beszélő sváb falu következik, de a távolból ide látszik a kaplonyi templom is, a Károlyiak ősi temetkezőhelye.

Gyermekkorom kedves városkája volt Nagykaroly, Szatmár vármegye valamikori székhelye. Itt született *Károlyi Gáspár*, a megyeházán itt szónokolt *Kölcsey*, egy bálon itt szerelmesedett egymásba *Júlia* és *Sándor*; s még láthatta itt *Kaffka Margitot*, a „nagyon-nagyon író-asszonyt” leánykáként a kisdíák *Ady Bandi* is. Emlékszem a gyönyörű várkastélyra, melynek kertjében utánozhatatlan fagyaltot mértek, s hol a vesszőből

A táj hepehupás, az út kátyús, s viaszatlanul kopár – a derékig fehérre meszelt árokparti fákat 90 után szinte mindenütt eltüntette a haszonszerző igyekezet. Közben van időnk ismerkedni egymással. A barátságos, beszédes tiszteletes Kolozsvárról végezte a teológiát. Szeret fiatalokkal foglalkozni, naponta egy kis szilágysági parókáról jár be a kollégiumba, s világi dolgokban is meglepően tájékozott.

Ez utóbbit, no meg helyismeretét kihasználva kérem segítségét. Hiába keresem térképeimen Szilágyolompértot, s bár többször jártam már errefelé, még sosem került utamba. Két okból szeretném felkeresni. Ady, ha már bántotta „a nagy város durva zaja”, s hazamenekült Ermsindszentre, gyakran átszekerezett atyai nagyszüleinek falujába. Művészettörténeti-magyarságismereti könyveim szintén gyakran emlegetik e falucska híres, kazettás mennyezetű templomát. Mondják, néha Ady is betért oda megnyugodni (vagy perlekedni az Úrral), olykor zsoldárt énekelve, bezárkózva, egyedül.

„Éppen a lampéti letérő következik – mondja vezetőm –, már csak két kilométer ide, a lelkes jó barátom, együtt jártunk Kolozsvárra, mindjárt megkérdem, otthon vannak-e. Már közel van Zilah, egy órácskát ott tölthetünk, ismerkedésképpen.” Elő a telefont, néhány mondat, s pár perc múlva a parókia ajtaján kopogtatunk: „Áldás, békeség!” „Békesség Istentől!” – hangzik az évszázados köszöntés.

A templomról, a faluról, a lelkipásztor áldásos tevékenységéről nehéz röviden, megindultság nélkül szólni – talán más alkalommal. Búcsúzáskor megígérjük, hogy legközelebb, ha majd szükségét érezzük testi-lelki épülésnek, hosszabb vizitációra jövünk.

Zilahon egy átalakított munkásszállóban működik a református kollégium. Az „ősi Scholát”, noha törvény van rá, még nem adták vissza

A szilágyolompéti református templom

font kerti székek mindig rácsos lenyomatot hagytak a lányok combján...

Sokáig nem időzhetek emlékeimnél, mert egy fiatal lelkész vár rám, autóval megyünk tovább. Mehetnének vonattal is, de Sarmaságon át kell szállni, a csatlakozás bizonytalan (a CFR – a román vasút – menetrendje sem különb a MÁV-énál), országúton gyorsabb.

A főtéren terpeszkedő fényes, új bazilikát magunk mögött hagyva máris Tasná felé robogunk. Kávnál gondolatban betérünk Ermsindszentre (nagyon fogy ott a népesség, ma már alig százötven főt számlál), s tisztelettel emlegetjük *Aurel Popot*, kinek az Ady-emlékház létrehozásában nagy érdemei vannak. Tasnádon a túlméretezett ortodox templom láttán mindketten ugyanarra gondolunk...

■ OZSVÁTH SÁNDOR

■ DR. HARMATI BÉLA LÁSZLÓ

Magyarországon a szószékoltárok formájukban és kialakításukban csak részben követték a németországi előképeket, hatásuk csak áttételesen érvényesült. Ennek okai egyrészt az eltérő anyagi és társadalmi háttérben, másrészt a nagyobb időbeli eltolódásban keresendők. A Kárpát-medencében a türelmi rendelet előtti közel kétszáz évben nem igazán adódott lehetőség az evangélikusok számára, hogy templomaikat szabadon felépíthessék, és berendezésüket megfelelően kialakítsák. Ugyanakkor a magyar evangélikusságnak nem voltak a szabad templomépítkezések idején (a 18. század végén, 19. század elején) jelentős politikai befolyással bíró, dúsgazdag főúri mecénásai, de még – Sopront és a felvidéki bánya városokat leszámítva – tehetősebb szabad polgársága sem, mint német területen. A törökök kiűzését követő újratelepítések során éppen hogy csak lábra állhattak a gyülekezetek. A magyarhoni protestáns nemesesség anyagi helyzete és politikai befolyása ekkor messze alulmaradt nemcsak a német tartományok főurainak vagyoni viszonyaihoz képest, de még a reformáció hazai térnyerését követő időszak állapotához képest is.

Magyarországon a 18. század végétől azonban a német gyakorlattól több ponton is eltérő folyamatok zajlottak le. A patrónusok befolyása az építkezésekre és a templombelső díszítésére sokkal kevésbé volt hatással Magyarországon, mint a protestánsok által sűrűn lakott európai országokban. A „nagyobb” mecénások részvételére leginkább a templomokban elhelyezett festett vagy faragott címerek utaltak az oltárokon és/vagy a karzatokon (Nemescsó, Szirák, Uraiújfalu stb.). Ezenkívül az úgynevezett *kegyúri padnak* a többinél díszesebb kialakítása jelenthetett még eltérést, amelyek azonban sem méretükben, sem elhelyezésükben nem közelítették meg a kegyúri karzatok német területen elterjedt típusát. Legtöbbször a kis- és középnemesek vezetésével felálló gyülekezetek közös anyagi erőfeszítésének eredményeként épülhettek fel a templomok.

Protestáns barokk?!

Művészettörténeti szempontból az általunk tárgyalt korszak egyik érde-

kessége – ami kezdetben ellentmondásosnak is tűnhet –, hogy a művészeti kibontakozás lehetősége egy stílustörténeti fordulóponton következett be hazánkban, a hanyatló barokk és a születő felvilágosodás eszmei légkörében, a formai újításokat végrehajtó klasszicizmus idején. Önmagában az a tény, hogy az ekkor

Várpalota

épült evangélikus templomok és az azokban elhelyezett berendezések túlnyomó többsége az előző korstílusnak, az ellenreformációs barokknak a jegyeit hordozta magán, messze nem azonosítható egyfajta konzervatívizmus melletti kiállással. Az okok máshol keresendők. Most csak kettőt emelek ki közülük, melyek talán a legfontosabbak az evangélikus templombelső elemzésénél.

Elsőként a tiltás hangsúlyos szerepét említem, melyre *Bibó István* hív-

ta fel legelőször a figyelmet. Eszerint a protestáns gyülekezeteknek hosszú időn keresztül annyira tiltották, hogy imaházai (még a *templom* elnevezés helyett is csak az *oratórium* kifejezést használhatták) templomra hasonlítanak, hogy amikor végre szabaddá vált az építkezés, olyan templomot akartak építeni maguknak, mint a

templom, a barokk katolikus templom. Ezért sem tapasztalható Magyarországon a németországihoz hasonló kísérletező kedv; német földön több eltérő alaprajzi formával is próbálkoztak az evangélikus építések az optimális protestáns istentiszteleti hely meghatározása, illetve kialakítása végett.

Ehhez járult hozzá a barokknak a társadalomban betöltött helye is. A barokk stílus volt ugyanis az az utolsó stílusirányzat hazánkban, amely egyetemesnek mondható abban az értelemben, hogy jelenléte és hatása a társadalom minden rétegében észlelhető és nyomon követhető volt. Az építészettől kezdve a képző- és iparművészetekig mindenütt, még a falusi közösségekben is sajátos, nagy hatású alkotásokat tudott felmutatni, amire az őt követő klasszicizmus már nem teljes mértékben volt képes. A török hazánkban való kiszorítását követő egyházi és világi újjáépítések *par excellence* stílusa mélyen behatolt a társadalom minden rétegébe. Közintézmények és hivatalok, lakóházak és típus-terveket követő vidéki templomok egész sora közvetítette ezt a stílust.

A folyamat hatása különösen jól megfigyelhető és nyomon követhető a 18. század végén a magyarországi evangélikusság építészeti és főleg képzőművészeti területén, ahol jelenléte éppúgy fellelhető a színvonalas bécsi akadémikus festőket alkalmazó, nagyobb és gazdagabb gyülekezeteknél, mint a népművészet és a „grand art” határán mozgó, sokszor naiv helyi festőket alkalmazó, vidéki, kisebb közösségeknél. Az evangélikusok számára kezdetben tehát teljesen magától értetődő volt a lehangadóban lévő késő barokk formavilágának és motívumkincsének felhasználása, mely kevés kivételtől eltekintve egyeduralmukodóvá vált a 18. század végén, a 19. század elején.

Szószékoltártípusok

A Magyarország területén fellelhető barokk szószékoltárok többsége a keletkezésük idejét tekintve igen közel áll egymáshoz. Jobbára a 18. század végétől a 19. század közepéig terjedő időszakban készültek. Ennek ellenére mind formailag, mind ikonográfiai programjaikban jelentős különbségek figyelhetők meg nemcsak a német területeken kialakult típusokhoz képest, hanem még a hazai emlékek összehasonlító elemzése során is. A szószékoltárok kialakításában több változat és típus párhuzamos jelenléte is kimutatható, még a Dunántúl vonatkozásában is.

A legnagyobb és legszembetűnőbb eltérést a németországi gyakorlathoz képest az orgona elhagyása jelenti a szószékoltár felett (az egyetlen kivételt a burgenlandi Markt Allhau – magyarul Alhó – evangélikus templomának szószékoltára képezi). Ennek többnyire építészeti okai voltak, hiszen a rendelkezésre álló belső terek kezdetben – de később is – csak ritkán tették lehetővé a felfelé való szabad terjeszkedést. Anyagi megfontolásokból (és sokszor a törvényi megkötések miatt is) ugyanis sok templom épült síkmennyezetűvel, ahová néha még a szószékoltár is csak nehezen volt behelyezhető. Az orgona a magyarországi evangélikus templomokban a kialakult gyakorlat szerint legtöbbször a főbejárat fölötti karzaton (orgonakarzat), a szószékoltárral szemben kapott helyet.

A Dunántúlon máig fennmaradó szószékoltárok tipológiai szempontból négy nagyobb és azon belül több kisebb csoportra oszthatók:

1. a hangsúlyos retablóval – azaz oltárfallal – épült szószékoltárokra, melyek mögött rejtve marad a szószékkosár, csupán a hangvető és/vagy

ahol a szószék hangsúlyosan beleépül a retablóba;

valamint 4. az egyfajta egységes építészeti keretbe illesztett szószékoltárokra.

Tipológiai sajátosságok

A szószékoltárok mint önálló építmények rendszerint a hosszanti templomtér súlypontjaként, annak méltó lezárásaként jelennek meg. Legtöbbször a bejáratl szemben, a karzatok végénél markánsan testesítik meg a kultuszcentrum iránt támasztott liturgiai követelményt. (Református hatásra több, főleg alföldi evangélikus templomban a szószékoltár a hosszhoz oldalfalára került, például Soltvadkert, Mezőberény szlovák temploma, Tótkomlós stb.)

Az első csoportot képező, hangsúlyos retablóval épült szószékoltárok esetében mindig domináns szerepet kapott a rendszerint nagyméretű oltárkép. Felette a hangsúlyos főpárkányt rendszerint faragott vázakkal és/vagy szobrokkal díszítették. A szószékkosár ennél a változatnál rejtve maradt az oltárfal mögött. A legtöbbször díszes oromzatú hangvető ajtóval ellátott kerettel vagy csak stílusban hozzáillő hátfallal kapcsolódott az építményhez, de a szószékoltáron belüli aránya sosem haladta meg az építmény egyharmadát. Ide tartoznak például Bábony-megyér, Boba, Farád, Győr, Kőszeg és Várpalota szószékoltárai. Ezek a szarkofág alakú vagy tömbszerű, fából faragott, illetve téglából falazott oltárszalt kétoldalt előreugró, legtöbbször korinthoszi fejezetű oszlopokkal vagy oszloppárokkal keretezik, melyek hangsúlyos, gyakran golyvázódó főpárkányt tartanak. A főpárkányon rendszerint faragott szobrok és/vagy díszesen festett, aranyozott,

Majos

a szószékre vezető ajtó emelkedik ki felettük;

2. a hangsúlyos retablóval épült szószékoltárokra, melyek felett ugyanilyen hangsúllyal szerepel a szószékkosár;

3. a retablóba komponált szószékoltárral készült szószékoltárokra,

faragott vázak álltak, melyek mérete sosem haladta meg az emberi átlagmagasság felét. A hangvető minden esetben szerves részét képezte az együttesnek, és kialakításában mindig alkalmazkodott a prédikátort is az együttesbe foglaló kompozícióhoz. A retabló felett hangsúlyosan meg-

Boba

oltárok Magyarországon

jelenő szószékkosár jelenti a következő típust a szószékoltárok között. Ezek a darabokon a változatlanul hagyott retabló felett erőteljesen, teljes nagyságában, hangsúlyosan jelenik meg a szószékkosár. Gazdag díszítése igazodik az oltáregyütteshez, és kiemeli az igehirdető lelkész helyét. A szószék-hangvető együttesének a szószékoltáron belüli aránya ebben az esetben megközelíti vagy el is éri a retabló magasságát, azaz az ötven százalékot. A Dunántúlon fellelhető emlékek közül ide tartozik például Bonyhád, Bük, Felsőnána, Majos, Meszlen, Sárszentlőrinc és Tófű szószékoltára.

A harmadik típust a retablóba komponált szószékek képezik, ahol az oltárkép szerepe nagyban csökken, mérete erősen redukálódik. Ezek a szószékoltárok az oltárfal elveszti önállóságát és monumentális jellegét, megnyílik, és magába foglalja a szószékkosarat. A Dunántúlon máig fennmaradt emlékei közé tartozik Bokod, Nagysimonyi, Tés és Tét szószékoltára. A megjelenésében és arányaiban zömökebb együttesen az igehirdető helye, a szószék válik a leghangsúlyosabb elemmé, mely elfoglalja az oltárkép eredeti helyét, és ezáltal központi jelentőséget nyer. Az oltárfal légiessé válik, eredeti funkcióját elvesztve (az oltárkép és felette a szószék hordozása) csupán dekoratív funkciót tölt be. Az oltárkép pedig (annak ellenére, hogy változatlanul jelen van) méretében és arányában erősen lecsökkenve, a szószék tömegéhez viszonyítva egyfajta predellaként jelenik meg.

A negyedik típus

A negyedik típus némileg kiválik a fent említett sorból, és azokat a szószékoltárokat foglalja magába, melyek az előbbiektől eltérően egyfajta építészeti keretbe illeszkednek. Olyan, fából készült vagy téglából falazott építményekbe ágyazódnak, melyek vagy az apszist zárják le, vagy pedig – ennek hiányában – az egyenes záródású templom végében egy ívesen elkerített teret zárnak körül. Legtöbbször a szószékre vezető lépcsőt magába rejtő, ajtókkal el-

Hidas

látott, a díszes falba szervesen beépülő szószékoltárok képezik ezt a csoportot. Az így keletkező, kulisszaszerű fallal elkerített térnek sem történetileg, sem pedig tartalmilag semmi köze nincs a katolikus templomok szentélyrekesztőihez, mivel funkciójuk teljesen eltér azokétól. A tulajdonképpen sekrestyeként és raktárként működő teret elkerítő fal diszkréten takarja el a szószékre vezető lépcsőt, és építészeti is hatásosan fejezi ki az oltáron megjelenő, az igehirdető személytől ily módon fizikailag is függetlenített, hirdetett ige és a szentségek összetartozását. A hosszáz lezárásának ez a módja pedig építészeti is optimális módon emeli ki a kultuszcentrumot, és az egyébként kevésbé díszített térben így az elérhető legmonumentálisabb hatást kelti. Ennél a típusnál találha-

tó a legtöbb és a legközvetlenebb párhuzam a német szószékoltárokkal, azok között is elsősorban a nyugat-tübingiai evangélikus emlékekkel.

A Dunántúlon Hidas, Kapolcs és Nagygeresd szószékoltárai szép példái a teljes egészében fából készült, barokk stílusú térlezárásnak.

Alsóság, Felpéc, Gérce, Magyarbóly, valamint Sárvár szószékoltárai a már a klasszicizmus, illetve a historizmus szellemében épült vagy akkor átépült, falazott lezárások legszebb evangélikus példái a Dunántúlon. Legtöbbször a retabló párkánymagasságában húzódó, az apszist erőteljes vertikális vonallal lezáró fal felett emelkedik ki a szószék-hangvető együttese. Az íves ajtónyílásokkal vagy ajtókkal áttört fal felett nem jelenik meg hangsúlyosan a szószékkosár, csupán a hangvető és az azt tartó építészeti keret emelkedik ki.

A fenti négy kategória érdekessége művészettörténeti szempontból az, hogy az említett emlékek nem egy hosszabb, évszázados történeti, stílisztikai és liturgiai fejlődés nyomán egymásra épülve, egymást követve alakultak ki, hanem szinte egyszerre, egymással párhuzamosan születtek. Ez számunkra annak az egyértelmű bizonyítéka, hogy a Dunántúlról különböző helyekről érkezés és a már itt élő evangélikusok más és más példát követtek, vettek át, illetve alkalmaztak szinte egy időben.

Előképek

Noha mind a négy típusnak léteznek előképei német területen, nem feltétlenül köthető egy-egy típus használatára egy meghatározott népcsoporthoz sem, hiszen például a javarészt német származású tolnai gyülekezetekben ma megtalálható emlékek között is több változat egyidejű jelenléte mutatható ki. A fennmaradt emlékek sokszínűsége, a díszítések változatossága és gazdagsága azonban még ma is jól jellemzi a korszak művészetének összetettségét, a szerteágazó művészeti hatások átvételét és a hazai viszonyokhoz való adaptálását.

A retabló két oldalán enyhén előrelépő, a főpárkányt hordozó, oszloppal vagy oszloppárral keretezett, fá-

ból készült együttes, középen legtöbbször az oltárképpel, mely felett a szószék-hangvető együttese állt, nem volt jellemző a németországi evangélikus szószékoltárookra, annak ellenére, hogy egyes elemei külön-külön azért megtalálhatóak voltak. Ezeknek a dunántúli emlékeknek legközvetlenebb kapcsolatuk a hazai katolikus templomok fő- és mellékoltáiraival van. A hangsúlyos oszlopokkal és erőteljes, golyvázódó főpárkánnyal keretezett együttesek legtöbbször kitöltötték a katolikus templomok apszisának egészét. A méretükben – már csak a szószék elhelyezése miatt is – redukált és külső formájukban leegyszerűsített, illetve oromdíszeikben átalakított evangélikus szószékoltárok közvetlen példaképei leginkább a kisebb vidéki plébániatemplomok 18. században készült oltárai lehettek.

Természetesen a 17. század végén és a 18. század elején készült katolikus fő- és mellékoltárok között több típus és forma is létezett, nem csak az oszlopokkal keretezett retabló oltár. Azonban az evangélikus szószékoltár koncepciójának több okból is ez a felépítés felelt meg a legjobban. Egyrészt a katolikus oltárok közül egyedül ez a szerkezet volt képes arra, hogy – megfelelő hátsó megerősítéssel – elviselje a szószék és a rajta helyet foglaló lelkész súlyát, valamint esztétikailag is aránylag könnyen összhangba volt hozható a szószék-hangvető tömegével.

Nagygeresd

Helyi hatások

Az itthon, fából készült szószékoltárokat összeállító asztalosok és egyéb mesterek nagy többségükben mind helybeli vagy nemrég letelepedett iparosok lehettek, akik egészen a türelmi rendeletig a török alól felszabadult területeken – de a Dunántúl más részein is – egyházi megbízás-ként csak az újjáépülő katolikus templomok berendezéseire kaphattak megrendelést. Az első betelepítések után közel ötven évvel, 1781 után, az új oltárforma iránti kereslet megjelenésekor szinte természetes módon nyúltak a már ismert és a cél-

nak legmegfelelőbb formákhoz, és azokat alakították át a megrendelő igényei szerint. Kezdetben talán ennek a fejlődési folyamatnak tudható be, hogy több szószékoltár esetében maga a szószékkosár rejtve maradt a retabló mögött, és csak a hangvető emelkedett az együttes fölé.

A nagyobb, városi templomok példája, mint a győri karmelita templom (fő- és mellékoltárai a 18. század első feléből), a pápai Mária Mennybemenetele-templom (oltárai 1750 körül), a pécsi székesegyház, de Sopron és Veszprém nagy templomainak berendezései is példaként szolgáltak a kisebb vidéki templomok számára. A katolikus püspökök és a nagybirtokos földesurak is nagy szorgalommal építették újjá a területükön lévő templomokat, illetve emeltek újakat, és szerelték fel őket oltárokkal és egyéb berendezési tárgyakkal. Így több vidéki templomba kerültek hasonló felfogásban készült oltárok.

Tolna és Baranya megyében, ahol a legtöbb hasonló felépítést követő evangélikus szószékoltár épült, példaként említhetjük a lehetséges előképek között Iregszemcse 1766-ra felépült katolikus templomának főoltárát, melynek formája és kialakítása visszaköszön több Tolna megyei evangélikus szószékoltáron is a század legvégén. A dél-dunántúli Eszterházy-uradalom intézői központjába, Dombóvárra a 18. század ötvenes éveinek végén Kismartonból hozott barokk oltárok is a lehetséges előképek közé sorolhatók, vagy a pécsi székesegyház oltárai (több közülük annak 1882-es átépítése után a szintén Tolna megyei Kurdra került) szolgálhattak például az evangélikus szószékoltárok megtervezésekor.

Szirák

A szerző művészettörténész, az Evangélikus Országos Múzeum igazgatója

Január 22. – a magyar kultúra napja

PILINSZKY JÁNOS

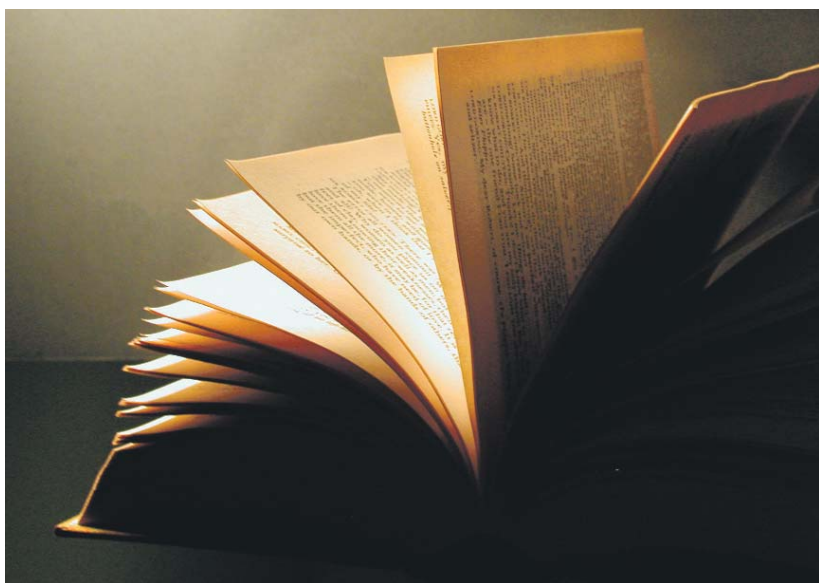
Introitusz

Ki nyitja meg a betett könyvet?
Ki szegi meg a töretlen időt?
Lapozza fel hajnaltól-hajnalig
emelve és ledöntve lapjait?

Az ismeretlen tűzvészébe nyúlni
ki merészel közülünk? S ki merészel
a csukott könyv leveles sűrűjében,
ki mer kutatni? S hogy mer pusztá kézzel?

És ki nem fél közülünk? Ki ne félne,
midőn szemét az Isten is lehúnyja,
és leborúlnak minden angyalok,
és elsötétül minden kreatúra?

A bárány az, ki nem fél közülünk,
egyedül ő, a bárány, kit megöltek.
Végigkocog az üvegtengeren
és trónra száll. És megnyitja a könyvet.

ÁPRILY LAJOS

A csavargó a halálra gondol

Uram, a tél bevert a templomodba.
Álltam vaspántos portádon belül
s ámulva néztem botra-font kezemre
sugárban omló fényességedet.
Térdelt a nép, én álltam egyedül,
úgy hallgattam, amit beszélt papod:
„Ez világot szívedben megutáljad
és úgy menj ki belőle meztelen –”

Uram, te ezt így nem akarhatod.

Tudom, hogy földed nagy területéből
egyetlen barlangod jutott nekem,
s megreng az is, ha viharod zenéje
végigrobajlik fenn a tölgyeken.
De ha tavaszod jó, enyém az erdő,
és jó hozzám az erdő: ennem ad,
rigószavaddal kelt a kora-reggel
s odvamba surran este sünfiad.
Gazdám, a nyár, az ősszel hullt levéllel
új őszig minden gondot eltemet:
mezítláb járom harmatos meződet
s verőfényed fűröszi mellemet.
S ha kóborolni küld a nyugtalanság
s nótázva fut mellettem patakod,
kurjantással köszöntöm kék lakásod,
s füttyörésem s Uram, te hallgatsz.
Zöld asztalomon vadgyümölcs az étel,
otthon-kínáló tűz nem int felém,
de mondd, volt-e valaha szép világod
valakié úgy, ahogy az enyém?

Ha menni kell, vállamról rongy-ruhámot
egy rándítással elhullathatom,
saruim szíja sem marad velem.
Uram, utálni nem tudom világot,
de indulhatok, amikor kívánod,
ígéd szerint: egészen meztelen.

A hazáért egy életen át

Széchenyi-kiállítás a Magyar Nemzeti Múzeumban

„Én szavazattal nem bírok, én nem vagyok országnagy, de földbirto- kos. Ha egy intézet állandóan fel a magyar nyelv kifejlésére, mely polgártársaim nevelését is elősegíti, úgy felajánlom egy évi egész jövedelemem, mely 60 000 forintból áll, s az a felállítandó magyar tudós társaság alapjához csatoltassék.” E szavakkal reagált gróf Széchenyi István a pozsonyi országgyűlés 1825. november 3-án megtartott ülésén Felsőbüki Nagy Pál gyűjtő hangú beszédére, aki hevesen kelt ki azon elkorcsosodó főurak ellen, akik elhanyagolják nemzetiségük és nyelvük érdekeit.

A magyar kultúra napjának apropóján talán nem érdektelen felhívni a figyelmet arra a tényre, hogy Széchenyi István ezen az országgyűlésen nemcsak felajánlásával lepte meg a jelenlevőket, hanem azzal is, hogy bár felsőházi tag lévén nem volt szólásjoga az alsótábla ülésén, mégis szót kért. Ráadásul magyarul szólt fel annak ellenére, hogy neveltetéséből adódóan jobban beszélt németül.

De ki is volt ez a legnagyobb magyarként emlegetett főnemes? A Magyar Nemzeti Múzeum Széchenyi világi című – március 6-ig látogatható – kiállítása erre keresi a választ.

A rendezők nem könnyű feladatra vállalkoztak: a mindössze hatvankilenc évet élt zseniális gondolkodónak és – bátran mondhatjuk – Isten kiválasztott emberének életéből és munkásságából olyan szeleteket igyekeztek kiválasztani, amelyek ránk, az utókorra is hatással vannak.

A nagy hazafi halálának százötvenedik évfordulója alkalmából megnyílt tárlat első termében nyomon követhetjük, hogy a kultúrát támogató nemesi család sarját már gyer-

mekkorától kezdve milyen élmények és hatások formálták azzá a reformer államférfivá, akinek a kiállítás második, „láncidas” terme állít emléket. Itt végigkövethetjük a Lánchíd történetét az első állandó pesti híd ötletének kipattanásától egészen a megvalósulásáig. Többek között ko-

alapján az előbbi mellett teszi le a voksát.

A negyedik „világ” a nagy hazafi halála után a személyével kapcsolatos kultuszokat mutatja be. A temetésnek, valamint az ország több pontján megtartott megemlékezéseknek számos dokumentációját láthatjuk a

A SZERZŐ FELVÉTELE

rabeli rajzok, festmények, levelezések, hídbárcák segítik a látogatókat visszaröppenni az 1830-as, 40-es évekbe. Külön érdekességnek számít az az 1842-ből származó vakolókánál, amelyet az uralkodó használt a híd alapkövetelési ünnepségén.

A kiállítás harmadik állomása képzeletben a döblingi szanatóriumba viszi az érdeklődőket. Széchenyi utolsó éveiből származó levelek, személyes tárgyak bemutatásával a szervezők arra keresik a választ: vajon mit tehet a beteg ember a közösségért? És mi a válasz az „öngyilkosság vagy gyilkosság” örök kérdésére? A tárlat, amely bemutatja a gróf halála napján viselt ingét is, a fennmaradt források

tárlókban, de figyelemmel kísérhetjük azt is, hogy azóta hányféle – sokszor politikai célokat szolgáló – Széchenyi-értelmezés látott már napvilágot.

Az interaktív elemeket alkalmazó színvonalas kiállítás élvezetes bepillantást nyújt a százötven éve elhunyt legnagyobb magyar gazdag életútjába.

■ BODA ZSUSZA

Széchenyi világi. Magyar Nemzeti Múzeum, 1088 Budapest, Múzeum krt. 14–16. Megtekinthető március 6-ig. További információ: www.szechenyivilagai.hu.

Széchenyi, Petőfi kortársa

A Nyáry Albert által a szabadság templomaként emlegetett Pilvax kávéházban tartotta szokásos éves vacsoráját a Pest-Budai Petőfi Egyesület január 7-én, pénteken este.

A megjelenteket D. dr. Harmati Béla nyugalmazott evangélikus püspök, az egyesület elnöke köszöntötte, emlékeztetve mindenkit arra, hogy a Petőfi által hirdetett eszmék – így például a világszabadság álma – csak akkor tekinthetők értéknek, ha bennünk emberré, szóvá, cselekvéssé válnak.

Az est ünnepi előadását Széchenyi, Petőfi kortársa címmel dr. Gergely András történész, a Magyar Tudományos Akadémia doktora tartotta. Mint elmondta, jelentős társadalmi és életmódbeli különbségeik ellenére néhány közös vonás is felfedezhető kettejükben. Ilyen például a pesti nyüzsgés élvezete, a színházba járás szokása – igaz, a grófnak saját páholya volt, míg a költőnek meg kellett elégednie a karzattal vagy az állóhellyel – és a magyar színjátszással való elégedetlenség, valamint az Alföld szépségének felfedezése.

Írásaikkal kölcsönösen hatottak egymásra – fogalmazott Gergely András. Például Széchenyi a Stádiumban arról értekezik, hogy a neme-

sek – pontosan rangjuknál fogva – vétek esetén szigorúbb büntetést érdemelnek, és ezt a motívumot dolgozta fel Petőfi A nemes című versében. Széchenyi pedig a döblingi el-

forradalom kapcsán kerül sor május 12-én a múzeum előtti népgyűlésre. Míg azonban néhány hónappal később Petőfi lelkesen hirdeti a szabadságharc szükségességét, addig

FOTO: Mészáros Gábor

meggyógyintézetben felemlegeti, hogy Petőfi *Fejemben éj van...* című költeményében pontosan azt a lelkiállapotot írja le, amelyet ő is érez.

Széchenyi és Petőfi sorsa legmarkánsabban 1848-ban fonódik össze; egyetlen érdemi találkozásukra is a

Széchenyi nem lát reményt a sikerre, és fokozatosan halad az idegösszeroppanás felé.

Az előadás részeként a legnagyobb magyar hivatkozott naplójegyzéseit Nagy Ágota tolmácsolta.

■ V. J.

Küzdelem a hitért

A Spurgeon-díjas baptista lelkipásztor, dr. Szabai Olivér új könyvében – amely *Küzdelem a hitért* címmel a Baptista Kiadó támogatásával jelent meg – a hitről megfogalmazott gondolatait foglalja össze.

A történésként ismert szerző ezúttal az embernek a hitért folytatott küzdelmét vizsgálja. A keresztyén hitnek nemcsak az egyén életében, hanem a gyülekezeti és a társadalmi életben betöltött szerepét is elemzi. A háromrészes kötet írásában a szerző gazdagon kamatoztatja lelkes tapasztalatait, bőven alkalmazza az életből vett példákat, jól használítja a gazdag történelmi ismeretét, és állításai igazolására friss élményei közül felhasználja a 21. századi keresztyének életvitelével kapcsolatos személyes megfigyeléseit.

Kötetének alap gondolatát a *Júdás levelében* olvasható felszólítás adja: „...küzdjétek a hitért, amely egyszer s mindenkorra a szentekre bízott.” (Júd 3) Az első fejezetben az egyén és a hit kapcsolatát elemzi. Visszatérően hangsúlyozza, hogy a személyes hitért mindenkinél egyénileg kell küzdeni. Leszögezi, hogy a dimenziókon felül álló hit nélkül nem létezhet az ember. Rámutat az átlagember hit dolgában tapasztalható tájékozatlanságára, a hit fogalmát övező téveszmékre is, például hogy a hitet meg lehet tanulni, vagy hogy a hithez megfelelő műveltség szükséges.

Az olvasó elé tárt gondolatok kitérnek arra a megállapításra is, hogy a hit képessége kizárólag emberi tulajdonság, s a szerző mindjárt úgy ér-

tékeli a kinyilatkoztatás Istenébe vetett személyes hitet, hogy az a legnagyobb áldás az egyén számára, amely növeli az élet értékét és szépségét. Vallja, hogy a hitért vívott küzdelemben teljesebben ki igazán az egyén lelkeségének gazdagsága és szépsége.

A második fejezetben főként arra mutat rá a szerző, hogy milyen jelentős szerep jut egy adott gyülekezet

lelkeségének az egyén személyes hitének alakításában. Különböző oldalról vizsgálja meg a gyülekezet életét mint az egyén hitét befolyásoló fontos tényezőt.

A társadalom és a hit kapcsolatát tárgyalja a harmadik fejezet. A társadalmat mint a hit küzdőterét ábrázolja, ahol az egyénnek a személyes hitért folytatott küzdelmében számos nehézségen át kell győznie. A könyv egészét átszövi az a lényeges megállapítás, hogy az egyén hite Isten

őszinte elfogadásával teljesebben ki. Szabai Olivér sürgeti, hogy a jelen társadalmi változásait követően kerüljenek helyükre az értékek, köztük az emberek személyes hite is, mert „a jövő olyan lesz, amilyen a hitünk Istenben” – idézi egy amerikai meggyülekezet lelkipásztorát. Majd így foglalja össze a könyvében több mint száz oldalon tárgyalt témát: „A hit az embert magasabb szintre emeli, fényesíti képességeit, és alkalmassá teszi felelős társadalmi gondolkodásra. A keresztyén hit értékeremtő többlet, és aki a hit útját választja, annak számára Isten kaput nyit a boldog jövő felé!”

Szabai Olivér lelkipásztor könyvének hitelességét személyes életgyakorlata, a Jézus Krisztusba vetett élő hite bizonyítja, mert ő is vallja *Lutherrel*, hogy „sola fide”, és meggyőződéssel énekl *dr. Bácsi Sándornak* G. F. Händel dallamára írt nagyszűrű énekszövegét: „Csak a hit, s ez elég! / Ez szilárd jó alap. / A harcban ez segít, / És diadalt ez ad. / Én rendületlenül hiszek, / Így jól küzdő győztes leszek.” (Baptista gyülekezeti énekeskönyv 400)

■ MAROSI NAGY LAJOS szerkesztő, a Prúsz alapító tagja

Dr. Szabai Olivér: *Küzdelem a hitért*. Budapest, 2010. Ára 800 forint. Kapható a *Huszár Gál papír- és könyvesboltban* (1052 Budapest, Deák Ferenc tér 4.), a *baptista könyvesboltban* (1068 Budapest, Benczúr u. 31.) illetve megrendelhető a szerző megbízottjánál a 20/886-0370-es telefonszámon.

Bal, jobb, bal, jobb...

Sohasem gondoltam volna, hogy a járás valaha munkát fog jelenteni. Azt sem, hogy a kutyám visz majd sétálni engem.

A sportolásban edződött, ám a sok balesetben tört-zúzott láb nem fogad szót úgy, mint kellene, illetve ahogy elvárnám tőle.

Bal, jobb, bal jobb... csak gyereünk tovább, nem lehet abbahagyni. Nem bizony! Ezt nem! A kenőzást, azt igen, mert a víz egyszer-kétszer már megtréfált. Lehet, hogy nem is tréfának szánta. A sielést is, mert ha a lécek már nem követik pontosan a parancsot, nem úgy, nem arra mennek, ahogy a fejem akarja, akkor sürgősen abba kell hagyni.

Mit is még? Hát persze! A kapkodást, a hirtelenkedést. Az egyensúly hamar felborul.

Bal, jobb, bal, jobb... Biztosan jól van az kitalálva, hogy az agy magasrendű szabályozó szerepe oda-vissza jól működik, és figyelemzetést küld, ha sok az erőlködés, nagyobb a terhelés.

Hogy valamikor ez nem volt szempont? Persze, hogy nem! Miért lett volna? Hiszen enyém volt a világ, semmi sem jelentett veszélyt, a motorkerékpár gázmarkolata igen lendületesen működött, ismeretlen volt a félelem. Két zsák cement egyszerre? Nem volt érdekes. Cséplőgéppel melletti zsákolás, kéveadogatás? Feledhető volt az estéknenti fáradtság. Akkor!

Bal, jobb, bal, jobb... Milyen sértő volt, ha engem valaki figyelmeztetett mert, hogy „az egészség csak egyszeri, és ha nem vigyá-

zol... Dohányzás, jó kis iszogatások a barátokkal... Az idő meg csak haladt, ahogy kell.

Amikor anyányi lányok vagy éppen fiatal anyukák gyereket vezetve először köszöntek „Csókolom”-ot, hiába néztem hátra, senki sem állt mögöttem. Majd egyre szomorúbban vettem észre, hogy mind kevesebben járnak már előttem, és egyre többen mögöttem... Sorra mennek el, és egyre kevesebben vannak, akikkel emberi szót lehet váltani. És ha írok valamit, egyre több a pont helyett a gondolatjel, kérdőjel, egyre több a félbehagyott mondat, a három ponttal...

Bal, jobb, bal, jobb... A kutya még egyáltalán nem fáradt, nekem viszont már jeleznek a térdeim, lassan haza kell indulni. Semmi gond (?), jól vagyok, a „Géza bácsi, milyen jól néz ki, senki se gondolná” már nem mindig esik jól. Ameddig az akkumulátort meg a motort be tudom emelni a csónakba, addig a horgászás is megy még. Meg a sátorozás, bográcszás. Két fiam és egy-két barát még velem tart. A Balaton eddig még szeretett.

Bal, jobb... Micsoda ostobaság! Mért nem „jobb, bal” a sorrend? Csak nem az átkozott politika? Buta gondolat! A bal a szív oldala, az a legfontosabb! Minden onnan indul, és ott is ér véget. Csak az bírja még sokáig! Akkor semmi baj!

Ugye te, ott fent, megengeded? Akkor egy darabig még: bal, jobb...

■ DR. SCHROTT GÉZA

Jónak lenni – Isten nélkül?!

A helyi lap *Hitélet* című rovatában olvastam mostanában egy cikket, amelyben az ateista szerző arról ír, miként kereste annak lehetőségeit, hogy gyermekeit a „jóságról” tanítsa anélkül, hogy utalásokat tenne a Bibliára.

Miközben a tanítását alátámasztó alapelveket magyarázta, két mottót idézett: „Úgy bánj az emberekkel, ahogy veled szeretnéd, hogy bánjanak. És akkor is cselekedj helyesen, amikor senki sem látja, mit teszel.” Elfelejtette megemlíteni – bár lehet, nem is volt tudatában –, hogy mindkét említett alapelv bibliai eredetű. Az első megállapítást Jézus tette (lásd *Máté evangéliuma*, 7,12), sőt a második is Jézus-tól származik (*Máté evangéliuma*, 6,1–4). Mind a két kijelentés a *Hegyi beszéd* részeként szerepel a Bibliában.

A szerző úgy utalt a „jóságra”, mint valami alapvető dologra, amely természetesen és magától működik, ha készek vagyunk kipróbálni. Ezzel ellentétben Jézus egy dilemmára mutatott rá, amikor (lásd Mt 19,16–17) egy gazdag fiatalember feltette neki a következő kérdést: „Mester, mi jót tegyek, hogy elnyerjem az örök életet?” „Miért kérdezel engem a jóról? – felelte neki Jézus. – Csak egy van, aki jó. Ha pedig be akarsz menni az életre, tartsd meg a parancsolatokat.”

Jézus azt tanította ennek a vezetőnek – aki minden bizonnyal elismert üzletember vagy vállalkozó volt a városban –, hogy végső értelemben a jó az Istenrel való kapcsolatból származik, nem csupán nemes elgondolásokból. Az a gond, hogy még ha őszintén törekszünk is jó dolgok cselekvésére, sohasem lehetünk biztosak motivációink tisztaságában. Ahogy a Biblia is leírja: „Csalárdabb a szív mindennél, javíthatatlan; ki tudná kiismerni!” (Jer 17,9)

Vajon mindig száz százalékgig biztosak lehetünk abban, hogy amikor egyik ügyfelünknek vagy munkatársunknak valamivel kedveskedünk, azt nem azért tesszük, hogy elnyerjük a tetszését? Vagy esetleg azért, hogy lekötözzük, és a jövőben, amikor alkalma nyílik rá, valamilyen szívességgel viszonozza? Lehet, hogy valóban jó, amit teszünk – de az indítékunk talán pusztán annyi, hogy nekünk is jó legyen.

Ezért írta Pál apostol: „...nincsen, aki jót tegyen, nincs egyetlenegy sem.” (Róm 3,12) Nem azt mondta, hogy lehetetlen jót cselekednünk, hanem azt, hogy még a legjobb szándékunkat is beszennyezi a bűn, amelyet a Biblia az Isten elleni lázadással azonosít, mert önmagunk és önös érdekeink legjobb kiszolgálására törekszünk.

Vannak, akik az eredendő emberi jóság mellett törnek lánzdás, és a gonoszt az emberi viselkedés torzulásának tartják. De ha őszinték vagyunk, akkor be kell látnunk, hogy gyakran

a legjobb szándék ellenére is sikerül olyasmit véghezvinnünk, amiről tudjuk, hogy elfogadhatatlan, vagy bár önmagukban jó dolgokat teszünk, rossz az indíttatás.

Vajon mindez azt jelenti, hogy a jó cselekvése a munkahelyünkön, otthon vagy a lakóközösségben értelmetlen dolog? Ellenkezőleg – de fel kell ismernünk a jó forrását. Ahogy Jézus kijelenti (lásd Jn 15,5): „...nélküllem semmit sem tudtok cselekedni”, az arra utal, hogy az igazi jóság, amely mentes az önös érdekektől, csak Isten bennünk és általunk munkálkodó ereje által érhető el.

Jónak lenni és jót tenni kiváló dolog és kívánatos alapelv mindannyiunk számára életünk minden területén. Csak ne feledjük, hogy a jóság alapja Isten törvényei! Még akkor is, ha vannak, akik ezt vitatják, vagy akár Isten létét sem ismerik el.

■ RICK BOXX
(Forrás: Monday Manna)

Máté evangéliuma 7,12 • Az aranyszabály: „Amit tehát szeretnétek, hogy az emberek veletek cselekedjenek, ti is ugyanazt cselekedjétek velük, mert ez a törvény, és ezt tanították a próféták.”

Máté evangéliuma 6,1–4 • „Vigyázzatok: a kegyességeket ne az emberek előtt gyakoroljátok, hogy lássanak titeket, mert így nem kaptok jutalmat mennyei Atyától. Amikor tehát adományt adsz, ne kiáltogass magad előtt, ahogyan a képmutatók teszik a zsinagógákban és az utcákon, hogy dicsérjék őket az emberek. Bizony, mondom néktek: megkapták jutalmukat. Te pedig amikor adományt adsz, ne tudja a bal kezéd, mit tesz a jobb, hogy adakozásod titokban történjék; a te Atyád pedig, aki látja, ami titokban történik, megfizet neked.”

Máté evangéliuma 19,16–17 • Odament hozzá valaki, és ezt kérdezte: „Mester, mi jót tegyek, hogy elnyerjem az örök életet?” Ő így válaszolt neki: „Miért kérdezel engem a jóról? Csak egy van, aki jó. Ha pedig be akarsz menni az életre, tartsd meg a parancsolatokat.”

János evangéliuma 15,5 • „Én vagyok a szőlőtő, ti a szőlővesszők: aki énbennem marad, és én őbenne, az terem sok gyümölcsöt, mert nélkülem semmit sem tudtok cselekedni.”

HETI ÚTRAVALÓ

„Akkor eljönnek napkeletről és nyugatról, északról és délről, és asztalhoz telepednek az Isten országában.” (Lk 13,29)

Vízkereszt ünnepe után a 3. héten az *Útmutató* reggeli és heti igéi Isten missziós terveibe és tetteibe adnak betekintést; ő az egész világért küldötte egyszerűen Fiát (lásd Jn 3,16)! Isten szeretete Jézusban látható, aki váltásául jött el a világba, és életet hozott az embernek. „Világosság árad az igazra és öröm a tiszta szívűekre. Örüljétek, ti igazak, az Úrban, magasztaljátok szent nevét!” (GyLK 736,11.12) Megjelent Isten dicsősége emberi testben: „Már fénylik az igazi világosság, és aki szereti az ő embertársát, az a világosságban marad.” (1Jn 2,8.10; LK) Jézus meggyógyította a kapernaumi pogány százados béna szolgáját; de ez nem „tárgygyítás”! „Uram, (...) csak egy szót szólj...” „Menj el, és legyen a te hited szerint.” (Mt 8,8.13) *Luther* szerint: „Ez a történet kétféle, illetve kettős csodáról szól. Jézus nem magáért, hanem értünk tett ilyen csodát. De azok a csodák, mint amilyen a kapernaumi római százados hite is – folytatódna, és mindvégig megmaradna.” Pál szerint az evangéliumban „Isten a maga igazságát nyilatkoztatja ki” minden embernek. Már a próféta hirdette: „Az igaz ember pedig hitből fog élni.” (Róm 1,17; lásd Hab 2,4) Az Istentől rendelt időben, „azon a napon Egyiptom és Asszíria mellett Izráel, mint harmadik ország, áldás lesz a földön”, mert népei „megtérnek az Úrhoz” (Ézs 19,24.22). A nagy szárazságot követő éhínség idején Isten Illést küldte el a saretai özvegyhez, akinek engedelmes hite által „a lisztesfazék nem ürült ki, az olajoskorsó sem fogyott ki, az Úr ígérete szerint” (1Kir 17,16). A pogányok leendő apostolát, választott eszközét Jézus személyesen „misszionálta” a damaszkuszi úton, ahol megtörtént a „pálfordulás”: „Én vagyok Jézus, akit te üldözöl.” Amint Pál újra látott, „azonnal hirdetni kezdte a zsinagógákban Jézusról, hogy ő az Isten Fia” (ApCsel 9,5.20). A mai christianusoknak, azaz misszionáriusoknak sincs más küldetésük! Naomi az éhínség miatt ment el Betlehemből Móáb országába, de amint az elmúlt, férje és fiai halála után visszatért. A móabi menyee, Ruth vele ment: „Mert ahová te megy, oda megyek (...). Néped az én népem, és Istened az én Istenem.” (Ruth 1,16) Mivel a zsidók káromolva ellene mondtak Pál beszédének, elutasították Isten igéjét, így ő a pogányokhoz fordult: „Mert így parancsolta meg nekünk az Úr: Pogányok világosságává teszlek, hogy üdvösségük légy a föld végső határáig.” (ApCsel 13,47) A próféta és szava (lásd Ézs 49,6) Jézusban vált valóra, de ő minden követőjére rábízta az evangélium hirdetését (lásd Mk 16,15). Jézust elutasították Názáretben, s szakadékba akarták taszítani. „Bizony, mondom néktek, hogy egyetlen próféta sem kedves a maga hazájában.” (Lk 4,24) Isten pogánymissziós munkája az üvegtengernél ér célba; „mert a népek eljönnek mind, és leborulnak előtted...” (Jel 15,4) „Jó minden tájról, együtt énekel... / Halleluja! Halleluja!” (EÉ 454,7)

■ GARAI ANDRÁS

PALACKPOSTA

Szeretettükör

Most biztosan mindenki meglepődik, de ez az igazság: az alatt a tíz év alatt, amíg egyetememre, főiskolákra jártam, én a vizsgaidőszakot szerettem a legjobban. Szerettem, hogy magam oszthatom be az időmet, és még ha ez nem is mindig sikerült – olyankor jöttek a „12 óra alatt töltünk be a fejünkbe 2400 oldalt” jellegű örületek –, élveztem, hogy hagyjak olvasni, tanulni, és hogy minderről aztán még be is számolhattam a vizsgákon.

A tudnivalók ki- és belélegzése. Erről szól a vizsgaidőszak, és az életünk ritmusa is hasonló. Befogadás, töltekezés és másokra figyelés, kifelé fordulás egyensúlyára törekszünk.

Persze néha felborol a harmónia, és a vizsgaidőszak is nagy hajtás, hogy meglegyen a kettesed, vagy hogy viríthass az indexeddel, hogy mindenki lássa a kávézóban, mekkora okos vagy.

De vajon tudod-e, hogy mit szeretnél az életteddel kezdeni? Vagy csak kell a diploma, mert az olyan jól néz ki? Mi alapján választottál pályát? Hogy miből voltak jó jegyeid? De mi az, amihez valóban tehetség van? Ismered magad? Tudod, hogy mire vágysz? Amire te vágysz?

A szeretethimnuszon gondolkodtam ma. Azon, hogy giccsek esküvői prédikációk száza, iges lapok miriádjai és ronda keresztény bögrék sem tudják kinyírni. Pál szeretethimnusza (1Kor 13) az egyik leglenyűgözőbb szöveg az *Újszövetségben*. És valóban gyönyörű – bár ennek a szépségnek semmi köze nincs a romantikához.

Pál nem azért írta a szeretethimnuszt a korinthusi gyülekezetnek, hogy szentimentális olvasmány legyen az esküvőiken. Ez egy óriási nagy balhorg volt az arcukba. Vesztekedtek és versengtek. Voltak közöttük igazán királyi tehetséggel bírók és gyalázatosak is. Kicsinyesek voltak, önteltek és nevetségesek. Nem tudták, kik is ők, és Pál megpróbálta emlékeztetni rá őket.

De nem történelemtől, biológiáról vagy

szociológiáról beszélt nekik, hanem a *szeretetről*. Nem a szeretetről mint érzelemről, nem a szerelem romantikájáról, hanem a szeretetről mint *eredetről*. A szeretetről mint forrásról. A szeretetről mint Istenről és Istenről mint Szeretetről.

Ennek a szeretetnek semmi köze nincs a kellemes érzelmehez, sőt még csak nem is az érzelmekről szól, hanem az igazságról. Arról az igazságról, hogy kik is vagyunk valójában Isten szemében, aki tökéletesen ismer bennünket, és hogy mire is kaptunk tőle elhívást.

Isten szeretetének a tükre az, amelybe nézve el tudjuk dönteni, hogy a helyünkön vagyunk-e, amelyben tisztán láthatjuk magunkat akként a ragyogó lényként, akinek Isten hivatást ad.

Most azt gondolod, hogy álmodozó vagyok? *Nelson Mandela* mondta: minden dolog lehetetlennek tűnik, amíg el nem végezzük. Úgyhogy a magam részéről azt mondom, járd a neked rendelt utat, és ne érd be kevesebbel a teljesnél, amellyel Isten megajándékoz.

■ KÖRMENDY PETRA

Névjegy:
Körmendy Petra

Egyetemi lelkészként dolgozom Budapesten, az egyetemi és főiskolai gyülekezetben. Egy olyan körben,

amelyben bárki otthonra találhat, amelyben mindenki egyenlő, és amelyben ér mindent megkérdezni és megkérdőjelezni, és amelyben válaszokat is lehet találni. Olyan közösség az álunk, amely nem gondolatokból és kiüresedett formákból épített falakkal veszi körül magát, hanem élő, mindig megújuló, s egyedül Krisztus, a szabadító Isten szeretete köré épül.

OSZTOZÓ

Ismerkedés színpadon, világhálón és könyvben

A történet akár ma is játszódhatna. Vagy legalábbis néhány hónap múlva, amikor forró a levegő, és hűsít a Balaton vize. Egy fiatal ember érkezik a magyar tenger partjára. A külföldi fiú bizony könnyen felkelti a

Mari, Schell Judit, Péterfy Bori és Hollósi Frigyes.

Ha te nem szeretnéd a véletlenre bízni az ismerkedést, a Balaton helyett a világhálón szörfözz! Persze ott sem mindig, merre... Talán még azt

ted kedvenc fotóidat, beszámolhat rólád, ha igent mondtál a táncfelkérésre szíved választotta a szalagavatón, vagy imádságos gondolatokat kérhetsz az előtted álló vizsgákhoz az ismeretlen ismerősöktől. De verseket és jópofa videóklipeket is megoszthatsz az oldal látogatóival. Hidd el, ha megismerkedsz a *myLuther* törzsfelhasználóival, gyakrabban fogod megnyitni az oldalt, mint elektronikus postafiókodot. Kattints, és ismerkedj a www.myluther.hu oldalon!

Ugyan mi használható mondhat neked, egy evangélikus fiatalnak egy idős katolikus szerzetes? Nagyon sokat. Tanulhatsz tőle békességre törekvést, életszeretetet és toleranciát. A szerzetest úgy hívják, hogy *Nemes Ödön*. A Harmat Kiadó szerkesztőjével, *Naszádi Krisztával* ült le beszélgetni. A jezsuita pap igen kalandosan élte több mint nyolc évtizedét. A vasfüggönyön megtalálva a rést egészen Japánig ment, ahol megismerkedett a szigetország kultúrájával. Most pedig abban segít nekünk, miként élhetünk szabadon, örömmel és szeretettel. *Szabadon, örömmel, szeretettel* – ez a könyv címe is. Feltétlenül a polcodon velük mindennapjaikban. Regisztráció után te is feltölthet

■ JENŐ

tinédzserlányok érdeklődését. Csakhogy a történet végére kiderül: semmi és senki nem az, aminek és akinek látszik. *Fejes Andre* történetéhez *Presser Gábor* írt muzsikát. Így született meg a *Jó estét, nyár, jó estét, szerelem* című zenés darab, amelyet január 26-án, majd február 3-án, 8-án, 9-én és 12-én játszanak Budapesten, a Nemzeti Színházban. A színpadon olyan nagyszerű művészek láthatók, mint *Törőcsik*

sem tudta, hogy van *Facebook*, amikor már létezett evangélikus közösségi oldal. A *myLuther* január 31-én ünnepli harmadik születésnapját, amely jó apropó lehet arra, hogy te is csatlakozzál ehhez a virtuális közösséghez. Az oldalt elsősorban középiskolás és a felsőoktatásban tanuló fiatalok látogatják, akik megosztják egymással, mi történik velük mindennapjaikban. Regisztráció után te is feltölthet

Kapunyitási pánik

► **Idén a tavalyinál 841-gyel több képzés közül választhatnak a felsőoktatásba készülők: 3256 alapképzés, 85 egyetemes és osztatlan, 1455 felsőfokú szakképzés és 3484 mesterképzés áll rendelkezésükre, amelyek közül február 15-ig csak hármat jelölhetnek meg. Nem vagyok matematikus, de talán nem túlzás azt állítani, hogy a lehetséges kombinációk száma az elviselhetőség határát súrolja. A döntés tehát nem egyszerű – ráadásul a ponthatárok megállapítása után is adódhatnak nem várt fordulatok, ha az érintettek a jelentkezési lapok feladása előtt megfélemeznek bizonyos dolgok mérlegeléséről.**

Gondoljunk bele, mennyi kérdés keringhet ezekben a napokban fiatalok tízezreinek a fejében, mennyi álmatlan éjszaka, vita és beszélgetés, mennyi kósza hír, mennyi téves vagy igaz információ után jutnak el odáig, hogy megnevezzezzék a három kiválasztott képzést!

A példa kedvéért tegyük fel, hogy fiatal hősünk a Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Karán meghirdetett gyógypedagógia szakot jelöli meg első helyen. A teljesség igénye nélkül vegyük sorra, mennyi mindent kellett mérlegelnie ahhoz, hogy megszülessen a döntése.

Ha kellőképpen elhivatott, mert mindig is tudta, hogy gyógypedagógus szeretne lenni, akkor „csupán” azt kell felmérnie, hol oktatják a legmagasabb színvonalon az országban a választott tudományterületet a www.felvi.hu oldal adatbázisában található húsz gyógypedagógia-képzés közül. A „felméréshez” szükséges tudnivalók – milyenek a tanárok, a közösség, az elhelyezkedési lehetőségek és így tovább – általában szájhagyomány útján terjednek. Olyanokat érdemes megkérdezni, akik az adott szakra járnak, vagy ott végeztek. Persze ez sem százszázalékos információ, hiszen könnyen lehet, hogy hősünk teljesen mást vár a képzéstől, mint a megkérdezettek. De vannak statisztikák vagy interaktív fórumok is, amelyek segíthetik az eligazodást.

Abban az esetben, ha az illető nem szegedi lakos, azt is mérlegelnie kell, hogy elszakadjon-e otthonról – adott esetben az ország másik végéből –, vállalva a kollégiumi élet kifürkészhetetlen, ugyanakkor felejthetetlen ösvényeit. Ráadásul a kollégiummal nagyon mellé is lehet fogni, hiszen a magyarországi diákszállások jelentős része nem vagy alig üti meg az európai színvonalat, amiért persze a

kollégiumi közösségi élet jócskán kárpótolhat, ám például egy tízemeletes fővárosi kollégiumban, ahol semmilyen közösségi tér nincs, ez sem alakul ki egykönnyen.

Ezért érdemes, ha lehetőség adódik rá, szakkollégiumba is jelentkezni, ahová ugyan felvételi, viszont általában igényesebb a szállítás, és kisebb a lakóközösség, többnyire hasonló szakterületről érkeznek a diákok, és számos délutáni közös program és/vagy kurzus közül lehet választani, amelyek a szakmai fejlődést is segítik. Nem utolsósorban pedig a szakkollégiumi múlt rendkívül jól mutathat majd az önéletrajzunkban.

Feltehetjük ugyanakkor azt is, hogy hősünk albréletbe szeretne költözni, amelynek a kollégiummal szemben számtalan előnye van, persze hátránya is akad bőven. Ilyenkor azt érdemes elsősorban mérlegelni, hogy ez a megoldás mennyire terheli plusz költségekkel a családi kasszáját, amelyet az egyetemi évek albrélet nélkül is meglehetősen megviselnek.

Végezzünk egy gyors fejszámolást: ha maradunk a kollégiumnál, akkor havi 10 000–15 000 forinttal kell számolnunk, az étkezésre szánt pénz havonta 20 000–25 000 forint, a hazautazás körülbelül 10 000 forint (ez természetesen attól függ, milyen messze lakik az illető). És akkor még nem számoltunk a tömegközlekedéssel, a tankönyvek, jegy-

zetek beszerzésének költségeivel, nem beszélve a közösségi és/vagy kulturális életre (mozi, színház, kiállítás, koncert), esetleg a ruházódásra szánt összegéről.

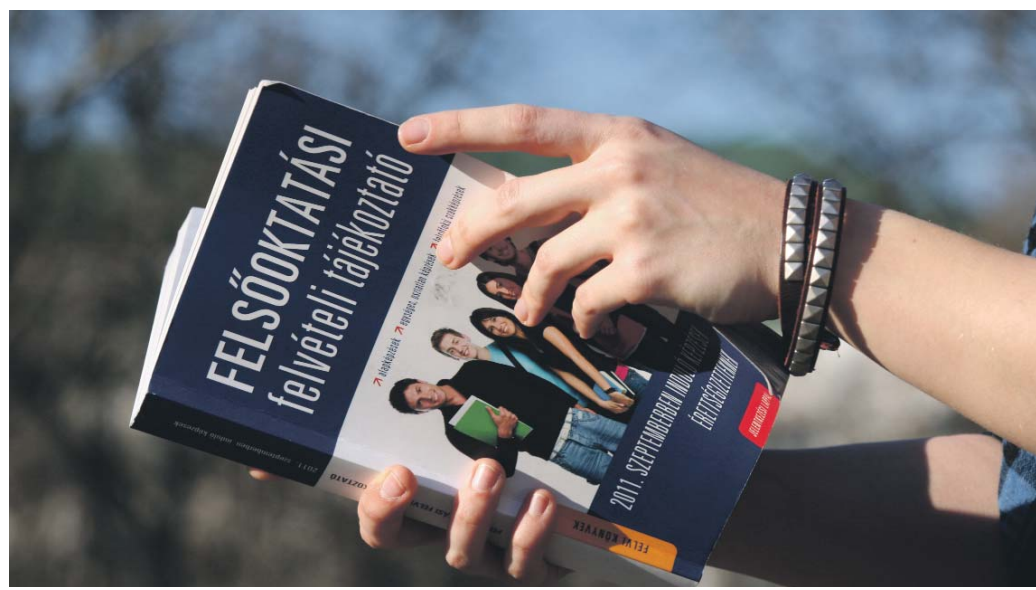
Mindezek havonta összesen körülbelül 60 000–70 000 forintot tesznek ki, amiből kényelmesen lehet élni és fiatalnak lenni. Természetesen „extrák” nélkül kevesebb pénzből is kijöhetünk, ám személyes tapasztalatból tudom, hogy a közösségi és kulturális élet örömeit, a külföldi konferenciákat és ösztöndíjakat nem érdemes megspórolni az egyetemi évek alatt. Ezért lehet diákunkat is vállalni az iskola

mellett, de szülői támogatás nélkül az ösztöndíj és a szociális támogatás Magyarországon önmagában nem elég a megélhetéshez. Ugyanakkor számolni kell azzal is, hogy a fővárosban lényegesen drágább az élet. Aki pedig nem államilag finanszírozott, hanem költségtérítéses képzésben vesz részt, annak tandíját is kell fizetnie. A példaként választott gyógypedagógia szakon ez 145 ezer forint félévénként.

Az anyagi helyzeten túl a felvételi után a legtöbb azon múlik, hogy hősünk talál-e megfelelő közösséget, amelyben barátokra lelhet, amelynek teljes értékű tagja lehet, ahol segítik, odafigyelnek és számítanak rá.

Magyarországon jelenleg Budapesten, Debrecenben, Miskolcon, Pécsen, Piliscsában és Szegeden működik evangélikus egyetemi gyülekezet, amelyekben számtalan különböző közösségi program közül lehet választani, és ahol a lelkeskedő örmekkel állnak a felsőoktatás újdonsült polgárainak rendelkezésére. Keresztény közösségeink tárt karokkal várnak minden újonnan érkezőt. Érdemes felkeresni őket, hiszen közösség nélkül elértéktelenedik a szabadidő, sivár és szürke marad az egyébként vonzó és színes diákélet.

■ LABORCZI DÓRA

Az oldalt szerkesztette: VITÁLIS JUDIT.

Egy lehetőség a hitvalló megbocsátásra

► **Kormánytervek szerint a jövőben védettebbek lesznek a korábbi rendszerben megfigyeltek személyes, a privát szférájukkal összefüggő adatai. „Itt maga az érintett döntheti majd el, hogy megengedi-e a kutatónak, hogy megismerje és felhasználja azokat az adatokat, amelyek róla, a családi és magánéletéről szólnak, vagy sem. Vagyis itt nem az állam, hanem az érintett dönt majd” – mondja a hivatalos indoklás. Teljesen logikus! Az érintettek egyszer már átérték, hogy az állam döntött a megfigyelésükről. Hiteltelessé tenné a mai állam vélekedését a korábbi államról, ha az érintettek a mai állam gondatlansága miatt másodszor is kénytelenek lennének átélni, hogy a hozzájárulásuk nélkül turkálnak a személyes múltjukban.**

■ DR. PRŐHLE PÉTER

Keneteljes, a közérdekre hivatkozó szakmai és politikai mozgolódás tapasztalható ez ellen: vannak, akik úgy vélekednek, hogy az érintettek igenis szenvedjék el másodjára is a magánszférájukba való illetéktelen behatolást, „kukkolást”. De az idősebb generációnak úgy rémlik, hogy a korábbi államban is a közérdekre hivatkozva kukkoltak. A mai állam orgazda, ha továbbra is illetéktelenül kezeli a korábbi állam által – a mai vélemény szerint illetéktelenül – beszerzett személyes információkat. A régi hírszerzői munka elítélésének alapját kérdőjelezi meg az, ha a mai állam az érintettek hozzájárulása nélkül kezeli személyes titkaikat.

A kormánytervben a pusztai jogi tisztességen túlmenően van egy keresztény szemszögből különösen nagy lehetőség: a megbocsátás egy különleges formája válik lehetővé.

A keresztény ember életében a megbocsátás jelentősége amúgy is nagy, mert Jézus így tanít imádkozni: „...és bocsásd meg vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek...”. Márpedig ez önmagunkra nézve igen veszélyes kérdés. Olyan bocsánatért imádkozunk, amilyenre mi is képesnek bizonyulunk az ellenünk vétkezőkkel szemben. Hátborzongató kérdés! Nem? Pedig gyakorta éppen ezt kérjük. Egyedül is, és közösen is.

Mindennapi imádságunk tényleges jelentése sok esetben tehát az, hogy vétkeink megbocsátása történjen ugyanolyan tapintatlanul és irgalmatlanul, mint ahogyan az ellenünk vétkezőkhöz viszonyulunk gyakorta.

Jézus lehajol, és a porba ír, amikor a farizeusok a bűnös asszony megkövezését követelik. A papírokat és kartonokat bálványozó és azok alapján utolsó előtti ítéletet ülő ember vétkei is csupán a porba íratnak, azaz nem kőbe vésetnek. Krisztus-követőként képesek vagyunk-e ugyanerre az ellenünk vétkezőkkel szemben?

Nagyon meglepne, ha bizonyosodna, hogy egyetlen megfigyelőm se volt a legjobb barátaim, legkedvesebb tanárain, példaképeim és pártfogóim között. Szinte biztosan hírszerzési célponttá tett engem a fiatalkori kiemelkedő szakmai munkám és az ebből adódó tekintélyem. Ezekre nyilván rátett egy lapáttal a származásom. Én azonban láthatatlanban is megbocsátottam a megfigyelőimnek. Pedig ért hátrány úgy, hogy mögöttem bizalmas informáltságot sejtettem.

De megbocsátottam azoknak is, akik nem államilag beszervezett megfigyelőim voltak, hanem „csak” szűkebb klikkérdeket szolgálták ki az elmúlt évtizedben. És ezért nincs is nekik velem kapcsolatban III/III-as dossziéjuk. Így ők most

gyanú felett álló, igaz embereknek számítanak. A dossziétlenség által megigazultak. Habár eléggé fáj, amit műveltek ellenem...

A kormány terve felcsillantja előttem a megbocsátásnak egy olyan keresztényi lehetőségét, hogy ne járuljak hozzá a megfigyelésem esetlegesen bizonyos személyeket érintő, szennyes vonatkozásainak megismeréséhez. Azaz átvitt értelemben én is porba írhattam a talán legjobb barátom vagy esetleg az egyik legkedveltebb professzorom vétkét.

Milyen szép lehetőség, hogy noha a kezembe kerül a személyes titkaimról szóló anyag, mégsem használok, nem szégyenitem meg nyilvánosan a megfigyelőmet!

Apostoli levélben szerepel a tanítás, hogy a személyes konfliktus nem arra való, hogy mindenképp nyilvánosság elé vigyük. Az apostoli levelek olyanra nem tanítanak, hogy az „ismerjük meg múltunkat” mottóval minden személyes dologba kukkolkjunk bele, és amit találunk, azt már nyers, alaputatási anyagként is vigyük a nyilvánosság elé.

Arra a pogány is képes, hogy a múlt megismerése címén lobogtassa a róla szóló jelentést. És ha valaki jó farizeus, akkor a jelentést nyilvánosan meg is bocsátja, lehetőleg a piactér közepén, hogy mindenki lássa a megbocsátó jóságát. Krisztus azonban ennél többre tanít minket, magasabb szintet kíván követőtől. A jót és helyes tittok cselekedjünk, pusztán a jóság és helyesség kedvéért, nem pedig a piactér közepén elérhető nyilvános elismerés reményében.

Javallom, hogy mindenki úgy bocsásson meg az ellene vétkezőknek, ahogyan bocsánatot kér és remél mindennapi imádságában!

Többen azzal könnyítenek a lelkükön: minnek is bocsátanak meg, ha az ellenük vétkező nem kéri bocsánatot? Sokan összetévesztik a felebaráti elvárások kapcsán jelentkező vétkek fogalmát az isteni elvárások kapcsán jelentkező bűn fogalmával.

Az isteni elvárások kapcsán az ember bűnvallást tesz Isten előtt, majd isteni megbocsátásban részesül, azaz Isten a Fia helyettes áldozatára tekintve feloldozza őt az elkövetett bűn kötéséből. Ilyen bűnbocsánathoz valóban feltétel a kereszt teológiájának szellemében tett bűnvallás.

Úrvaországba valóban feltétel, hogy előtte éljen az ember a kereszt teológiája adta lehetőséggel. De a felebaráti elvárások kapcsán a vétkek megbocsátásának nem elengedhetetlen feltétele a vétkek megvallása és a bocsánat kérése. Sőt egyenesen ille- ne egyoldalúan, előre irgalmasságot gyakorolnunk. Lélekben felkészülni arra az eshetőségre is, hogy amikor valaki esetleg mégis bocsánatot kér

a vétkeiért, akkor majd azzal válaszolhassunk, hogy mi már régóta megbocsátottunk a lelkünk mélyén. És ha az illető nekünk hálálkodikna, akkor mondjuk csak szerényen, hogy egyedül az Úr a dicsőség. Az Úr is mindent elkészített előre, még mielőtt mi kértük volna.

Ahhoz nem kell hit, hogy ha valaki bocsánatot kér, akkor nagy kegyesen megbocsássunk neki. Ez csupán egy „először kapok valamit, és utána adok érte valamit” szintű kufárkodó viszony. Hit ahhoz kell, hogy az ember az ellene vétkezőknek a megbánás legapróbb jele előtt is – tehát bárminemű bocsánatkérést megelőzően is – képes legyen úgy imádkozni, hogy „Uram, bocsáss meg az ellenem vétkezőknek”.

Gondoljunk hétköznapi konfliktusainkra szomszédokkal, munkatársakkal vagy akár szeretteinkkel! Milyen sok olyan van ezek között, amely nem igazán isteni elvárás, hanem csupán emberi igény miatt keletkezett feszültség. Készek vagyunk a feszültség oldásáért elsőként lépni? Akkor is, ha a másik felet gondoljuk vétkesnek a feszültségért? Akkor is, ha a másikat reménytelen alagnak tartjuk, és első lépésünk megalázóan egyoldalúan ígérkezik?

Biennu püspök az e világi igazságot szolgáló csendőrök számára „nem tette hozzáférhetővé, tudományosan kutathatóvá” Jean Valjean, a frissen szabadult gályarab ezüstékszert-lopási vétkét. Sőt a csendőrök szeme láttára az ezüst gyertyatartókat is átadja a vétkezőnek. Jean Valjean „homályosan érezte, hogy a pap bocsánata volt eddig a legerősebb támadás és a legfélelmetesebb roham, amely megrázkódtatta; hogy végleg megkeményszik, ha ellen tud állni ennek az irgalmasságnak...” (Victor Hugo: *A nyomorultak*)

Édesapámról halála órájában leolták azt a jegygyűrűt, amely korábban az édesapja esküvői gyűrűje volt, majd nagypapám a szüleimnek ajánlódta az esküvőre. Megbocsátottam a tettes vétkét. A gyűrű érdekes története miatt ma is rosszul esik az eltűnése, de nem tartom „kötésben” az elkövetőt, részemről fel van oldva a vétke alól. Nem tudom, ki tette. De homokba írtam vétkét.

2008 nyarán a *keresztény megbocsátás napjaink világában* című értekezésében Borián Tibor OSChP (piarista szerzetes) a következőt írja: „Pedig a megbocsátó szeretet éppen az erősek erénye. Azoké, akik le tudnak szállni az önközpontúság magas polcáról. A megbocsátás az alázatos emberek erénye! A szemet szemért, fogat fogért gyakorlat pedig a gyöngék sajátja.”

Ne feledjük, a jelenlegi jogi szabályozás nem teszi lehetővé, hogy az érintett áldozat megbocsáthasson olyan keresztényi szinten, hogy eltérjen a szemet szemért, fogat fogért elvétől, és ne váljon az „ismerjük meg közös múltunkat” mozgalom eszközévé és ismételt áldozatává. A törvényjavaslat jelentősége abban áll, hogy az áldozatok végre saját maguk dönthetnek arról, hogy a róluk szóló anyag miként legyen felhasználva vagy éppen nem felhasználva.

A szerző matematikus, a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem docense

VEZETÉS EGYKOR ÉS MOST

Biblia és menedzsment

Különleges kezdeményezés a szerzőpáros, Tomka János és Bógel György közgazdász szép küllemű kötete. A Nemzeti Tankönyvkiadó gondozásában megjelent, 335 oldalas mű borítóján az isztambuli Hagia Sophia-templom *Krisztus Pantokrátor* festménye látható, ugyanakkor modern számítógép is egy szemüveg társaságában.

Együtt látásra készlet a könyv. Világos elhatárolással tárgyalja a vezetés sajátos feladatokrét, különböző stílusait a mindennapi életben. Bibliai példákat vesz alapul, hogy bemutassa a szereplők vezetési módszerét. Például Mózesét, aki apósa, Jetró tanácsára a zsidó nép szellemi-lelki terelgetéséhez nem kevesebb mint ezer munkatársat választott ki, példát adva ezzel minden idők vezetőinek arra, hogy jó vezető csak az lehet, aki a munkát megosztja, delegálja, és a felelősséget is párosítja hozzá.

A bibliai alakok sorában megtaláljuk Nehémiást, a templomépítőt, a kapernaumi századost, Pilátust, a felelősséget vállalni nem merő, sodródó vezetőt, Józsefet, az idegen országból érkező különleges tehetséget és békeséget teremtő személyiséget, Naamánt, a csúcsmenedzsert, Elizeust, a szakértőt, Barnabást és Saulat együtt – és még folytathatnánk a sort. A könyvet azonban kézbe kell venni, és el kell olvasni.

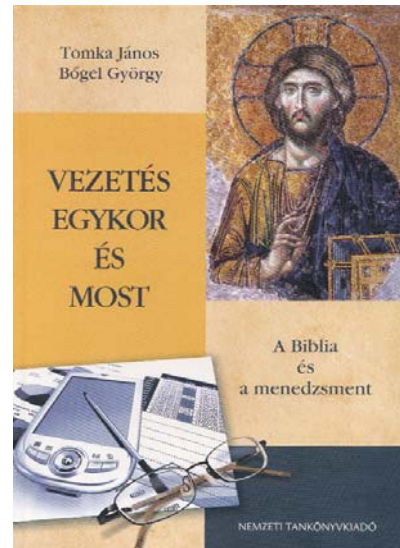
A bibliai személyek szinte vezetői archetipusokként kínálnak lehetőséget arra, hogy a szerzőpáros bemutassa a jó és jól képzett vezető tulajdonságait, egy-egy helyzethez alkalmazkodni tudó, változni képes és különféle szituációk megítélésében a szakértelemre és emberismeretre egyszerre alapozó módszereit.

A különleges könyv megjelenésének kettős célja lehet. Az egyik az, hogy ha a vezetői munkakört betöltők – a vállalt feladatokra történő szakmai felkészülés közben – kézbe veszik, akarva-akaratlanul közelebb kerülhetnek a Bibliához.

Jóllehet a Szentírás szerzői nyilván nem vezetőtípusok bemutatása érdekében írtak Mózesről vagy Jézusról, de személyükön keresztül az olvasó arról is információt kap, mit akart raj-

tuk keresztül maga Isten elvégezni, megvalósítani.

A könyv megírásának másik célja a mai kor által a vezetőkkel szemben támasztott elvárások korszerű megfogalmazása, a zsákutcák vázolója. Sikeres kísérlet a kötet a felmerülő gondok humánus kezelésére, személyiségjegyek és gazdasági törvényszerűségek együttes alkalmazásának felismerésére.

A könyvhöz ajánlást írt dr. Bölcskei Gusztáv református püspök. Így vélekedik: „Az olvasónak örömteli csodálkozással kell és lehet újra felfedezni azt az igazságot, hogy a Biblia tényleg a meglepetések könyve. Nem idegenek tőle azok a helyzetek, amelyek vezetői felelősségről, irányításról, feladatmegosztásról vagy éppen válságkezelésről szólnak.”

E sorok írójának az a megbízás adatott, hogy a könyv bibliaismereti leírásait lektori szempontok alapján átnézze. A kiadványt jó szívvel ajánlom minden egyházi és világi vezetői tisztet betöltő személynek, lelkészeknek és felügyelőknek, iskolaigazgatóknak és vállalkozásvezetőknek. Egyszóval: szinte mindenkinek.

■ D. SZEBIK IMRE

Tomka János – Bógel György: *Vezetés egykor és most – A Biblia és a menedzsment*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2010. Ára 5900 forint.

HIRDETÉS

Az imahét alkalmából ökumenikus istentiszteletet tartanak január 23-án, vasárnap 11 órától az orosházi evangélikus templomban. Szolgálják: dr. Bölcskei Gusztáv, a Tiszántúli Református Egyházkerület püspöke, dr. Kiss-Rigó László szeged-csanádi megyés püspök, Gáncs Péter, a Déli Egyházkerület püspöke és az orosházi gyülekezetek lelkészei.

HIRDETÉS

A *leprások világnapjának* központi rendezvényét január 30-án, vasárnap délután 4 órakor tartja a Lepramisszió a Budapest VII., Wesselényi u. 53. szám alatti baptista templomban (Wesselényi utca – Hársfa utca sarok, a körüttől néhány percre). Igét hirdet Szabó Gábor Ferenc órbottyáni református lelkész. Énekszámok: *Szluka Lidia* evangélikus énekművész. Képes bemutató a Lepramisszió szolgáltatóról: *Riskóné Fazekas Márta* igazgató. A rövid közgyűlést *Kapi Zoltán* elnök vezeti. Szeretettel várják a támogatókat és az érdeklődőket.

Pasztorális tanácsadás és szervezettefejlesztés (MA) –
Szakirány: pasztorális tanácsadó (lelkigondozó). –
a Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola és a
Debreceni Református Hittudományi Egyetem közösen akkreditált mesterképzése.

Etikatanár (MA), Család- és gyermekvédő tanár (MA) – tanári mesterképzések

Gyermek- és ifjúságvédelmi tanácsadó – szakirányú továbbképzés

Keresztény társadalmi elvek a gazdaságban – szakirányú továbbképzés együttműködésben
a Pápai Szent Tamás Egyetemmel (Angelicum) és a Budapesti Corvinus Egyetemmel.

A képzésekről bővebben tájékozódhatnak a Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola honlapján, a www.sapientia.hu oldalon, illetve tájékoztatás kérhető a tanulmányi.osztaly@sapientia.hu e-mail címen, valamint a (1) 486-4418 és a (1) 486-4482-es telefonszámon.

HIRDETÉS

Püspökjelöltek bemutatkozása

Mint ismeretes, ez év tavaszán új püspököt választanak a Magyarországi Evangélikus Egyház Nyugati (Dunántúli) Egyházkerületében. A választásra március 17–27. között kell a gyülekezetekben sort keríteni. A két jelölt – *Bencze András* székesfehérvári lelkész, püspökhelyettes, illetve *Szemerei János* kaposvári lelkész, a Somogy-Zalai Egyházmegye eszperese – minden egyházmegyében bemutatkozó látogatást tesz. (Január 15-én Kaposvárott, illetőleg Székesfehérváron találkoztak a gyülekezetek képviselőivel.)

További időpontok

- Február 5., 10 óra: a Vasi és a Soproni Egyházmegye közös alkalma – Bük
- Február 5., 16 óra: Veszprémi Egyházmegye – Veszprém
- Március 5., 10 óra: Győr-Mosoni Egyházmegye – Győr

Az egyházmegyei találkozók kivül február 26-án, a Pápan megrendendő egyházkerületi napon is lesz lehetőség találkozni a két püspökjelölttel, a 14 órától kezdődő fórum keretében.

Az új püspök beiktatására június 25-én Győrött kerül sor.

HIRDETÉS

Meghívó előkészítő konferenciára

A nők ökumenikus világimnapját előkészítő konferenciát tartunk január 29-én, szombaton 10 órától 15 óráig a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa (MEÖT) székházában (1117 Budapest, Magyar tudósok krt. 3.). Idén Chile asszonyai készítettek el az ökumenikus istentisztelet liturgiáját. A nap mottójául Jézus kérdését választották: „*Hány kenyerek van?*” (Mt 15,34) Az előkészítő konferencián az imnap liturgiával, az országgal, chilei szokásokkal, ételekkel ismerkedhetnek meg a résztvevők, valamint ötleteket kaphatnak az istentisztelet megtartásához. Szeretettel várunk minden érdeklődőt a MEÖT-székházba. (Jelentkezés: az 1/371-2690-es telefonon napközben.) A MEÖT Nőbizottsága nevében: *B. Pintér Márta evangélikus lelkész*

HIRDETÉS

Meghívó könyvbemutatóra és sajtótájékoztatóra

Örömmel hívjuk február 2-án, szerdán 17 órára *lelki-szellemi* csemegézésre a Magyar Kereskedelmi és Vendéglátóipari Múzeum színháztermébe (Budapest V., Szent István tér 15., tel.: 1/375-6249) *Döbrentey Il-dikó* író, *Angyal Júlia* festőművész és *Magyar Krisztina* grafikus könyvbemutatójára.

Három kiadó ökumenikus összefogásából született a *Beszélgetek az Úrral* című kötet folytatásaként az *És képzeld, Uram...* című, negyven festménnyel ékesített imakönyv és *A kisded első csodája* című kötet, amely a mese és a grafika ötvözetének gyöngyszeme.

A műveket elemző szeretettel mutatja be *Bencze Lóránt* egyetemi tanár, *Zászkaliczky Zsuzsanna* művészettörténész és *Székely János*, az Esztergom-Budapesti Főegyházmegye segédpüspöke.

A Luther és a Szent Maximilián Kiadót *Kendeh K. Péter*, az Ekhó Kiadót *Levente Péter* képviseli. Házigazda: *Kiss Imre*, a vendéglátó múzeum igazgatója. Énekkel dicsér: *Szvorák Katalin*.

Este nyolcig dedikálás, beszélgetés közben a testnek is kellemes csemegézés pogácsával, forró teával és forrált borral.

Istentiszteleti rend • 2011. január 23.

Vízkereszt után 3. vasárnap. Liturgikus szín: zöld. Lekció: Mt 8,1–13; 2Kor 5,1–15a. Alapige: 1Jn 3,10–12. Énekek: 277., 384.

I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Bolba Márta; de. 10. (német) Johannes Erlbruch; de. 11. (úrv.) Balicza Iván; du. 6. Bolba Márta; II., Hűvösvölgyi út 193., Félé de. 10. Tóth-Szóllós Mihály; II., Modori u. 6. de. 3/4 11. Sztójánovics András; Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9. de. fél 10. (úrv.) Fodor Viktor; Csillaghegy-Békásmegyér, III., Mező u. 12. de. 10. Donáth László; Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér de. 10. Zsigmondy Árpád; Újpest, IV., Lebstück M. u. 36–38. de. 10. Solymár Péter Tamás; V., Deák tér 4. de. 9. (úrv.) Cselovszky Ferenc; de. 11. (úrv., kantátás istentisztelet) Gerőfiné dr. Brebovsky Éva; du. 6. Smidéliusz Gábor; VII., Városligeti fasor 17. de. 11. (úrv.) Pelikán András; VIII., Üllői út 24. de. fél 11. Szabó Bertalan; VIII., Rákóczi út 57/a de. 10. (szlovák) Gulácsiné Fabulya Hilda; VIII., Karácsony S. u. 31–33. de. 9. Szabó Bertalan; IX., Haller u. 19–21., I. emelet de. 11. (úrv.) Koczor Tamás; Kőbánya, X., Kápolna u. 14. de. 10. Benkóczy Péter; Kelenföld, XI., Bocskai út 10. de. 8. (úrv.) Horváth-Hegyi Áron; de. 11. (úrv.) Horváth-Hegyi Áron; du. 6. (vespera) dr. Joób Máté; XI., Németvölgyi út 138. de. 9. dr. Joób Máté; Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24. de. 9. (úrv.) Balicza Iván; Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17. de. 10. (úrv.) Keczkó Pál; XIII., Kassák Lajos u. 22. de. 10. Grendorf Péter; Zuglói, XIV., Lőcsei út 32. de. 11. (úrv.) Tamásy Tamásné; XIV. Gyarmat u. 14. de. fél 10. Tamásy Tamásné; Pestújhely, XV., Templom tér de. 10. (úrv.) Szabó B. András; Rákospalota, XV., Juhos u. 28. (kistemplom) de. 10. Kendeh György; Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11. de. 10. Börönte Márta; Cinkota, XVI., Batthyány I. u. de. fél 11. Vető István; Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24. de. 9. Vető István; Rákoshegy, XVII., Tessedik tér de. 9. Zsíros András; Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111. de. fél 11. Zsíros András; Rákoscaba, XVII., Péceli út 146. de. 9. Nagyné Szeker Éva; Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u. de. 11. Nagyné Szeker Éva; Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3. de. 10. dr. Korányi András; Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom) de. 8. dr. Korányi András; Kispeszt, XIX., Templom tér 1. de. 10. Széll Bulcsú; XIX., Hungária út 37. de. 8. Széll Bulcsú; Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89. de. 10. Győri János Sámuel; Csepel, XXI., Deák tér de. fél 11. Zólyomi Máté; Budafok, XXII., Játék u. 16. de. 10. Solymár Gábor; Budakeszi, Fő út 155. (gyülekezeti terem) de. fél 10. dr. Lacknerné Puskás Sára; Pilisvörösvár (református templom) du. 2. (úrv.); Budaörs, Szabadság út 75. de. 10. Ittész István.

Összeállította: BODA ZSUZSA

Diakónusok értekezlete

A diakónia területén szolgáló munkatársak számára január 11-én tartották meg Budapesten az immár hagyományossá vált évkezdő intézményvezetői értekezletet. A megjelenteket *Kákay István*, a Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Irodájának igazgatója köszöntötte az Üllői úti épületben, majd tájékoztatást adott az iroda életét érintő változásokról és az idei év feladatairól.

Az értekezletet kezdő áhítatban a 2011-es év igéjéből („*Ne győzzön le téged a rossz, hanem te győzd le a rosszat a jóval!*”) kiindulva *Ittész János* püspök kiemelte: nem vagyunk

könnyű helyzetben, ha követni akarjuk Jézus szavait, hiszen a mai világban hatalmas feladat a családi, közösségi vagy nemzeti szinten is jóval feladni a csapásokra, az ellenségeskedésre. Jézus élete azonban maga a bizonyágtétel, őt igazolta a feltámadás csodája. Ebből merítsünk erőt, fegyverünk pedig a szeretet és a megbocsátás legyen. Ittész János hangsúlyozta, hogy a pillanatnyi vereségeink közben is emlékezzünk arra, hogy a győztes oldalon állunk.

Buda Annamária diakóniai osztályvezető tájékoztatója után *dr. Szilvássy Péter* módszertani munkatárs ismertette a 2011. január

1-jétől életbe lépő jogszabályváltozásokat. Ezt követően a módszertani munkatársak kiscsoportos keretben biztosítottak lehetőséget a résztvevőknek a jogszabály-alkalmazással kapcsolatos eszmegbeszélésekre.

Egy szoftverbemutató, illetve *Kocsis István* pályázati referens előadása után újra *Ittész János* püspök szólt a megjelentekhez, pohárköszöntőjében a „*Bízd újra életed Krisztusra!*” gondolattal kívánta a diakóniában dolgozó valamennyi munkatárs és ellátott részére áldott, békés új esztendő.

■ FRICKER ANDREA
evangelikus.hu

Don-kanyar: hadseregnyi hant

► **Don-kanyar: a hely, ahol egy teljes magyar hadsereg pusztult el. Ahol több mint százezer magyar katona halt meg. Egy hely, egy darab idegen föld, mely hatvannyolc évvel ezelőtt magyar vértől piroslott.**

Hazánk jelképesnek induló háborús katonai részvétele 1942-ben *Hitler* határozott követelésére mind nagyobb méreteket kezdett ölteni. A németeket ugyanis a Barbarossaterv meghiúsulása arra kényszerítette, hogy a Szovjetunió elleni háborúban fokozottan támaszkodjanak szövetségeseikre, így hazánkra is. *Horthy Miklós* pedig féltette a Trianonban elszakított, de nem sokkal korábban hazatért területeinket, úgyhogy vonakodva, de rábólintott

evangelikus vallású *Jány Gusztáv* vezérezredest bízta meg.

Janus-arcú volt ez a 2. magyar hadsereg. Emberanyagát tekintve úgy állították össze, hogy a hadi helyzetben legértékesebbnek mondott korosztályt minél inkább kímélték, hiszen *Horthyék* komolyan számoltak a románok elleni háború lehetőségével. Fegyverzetét tekintve azonban megpróbálták a legjobban felszerelni, a honvédség hadianyagának csaknem a felét megkapta. Ennek ellenére is csak úgynevezett könnyűhadosztályi szinten tudták az alakulatokat felfegyverezni, ami közel sem ért fel a németek vagy az oroszok által kiállított hadosztályok harci erejével.

A frontra vonuló alakulatok első kontingensei a nyár derekán a német 4. páncélos és 6. táborig haderő között, Kurszktól kiindulva részt

jes támadásokat indítottak, a folyó nyugati partján pedig hídfőállásokat foglaltak el. A tél beálltaig a magyar bakák véres küzdelmet folytattak, hogy felszámolják ezeket az állásokat. De *Jány* katonáinak erre már nem volt kellő erejük. A csatározások során mintegy 30 ezer honvéd esett el, a páncélos hadosztály tankjainak nagyjából a felét kilőtték, a táborig haderő pedig elvesztette löveganyagának javát.

Közben az arcvonal egészen is változott a helyzet. Először csak lassult, majd megállt a német előretörés. November 19-én pedig a Vörös Hadsereg áttörte a Sztálingrádtól északra lévő 3. román, másnap pedig a várostól délre lévő 4. román hadsereg állásait. Négy nappal később bezárult a gyűrű a város körül. A *Jány* alakulataival szomszédos olasz haderő december 17-én érte a szovjet támadás. Irgalmatlanul hideg idők jártak akkortájt arrafelé!

A magyar hadvezetés tudta, hogy a Vörös Hadsereg következő támadása a honvédeké éri. Ez 1943. január 12-én következett be. A hadseregnaplóban olvasható: „Az Uryw-i hídfőből várt orosz támadás 9.45-kor kezdődő heves tüzérségi és Sztálin-orgona tűz előkészítés után 10.30-kor megindult.” Elsőpró erejű volt a mínusz 40 fokos hidegben előretörő orosz haderő. Az urvi és a scsucsjei hídfőből kiinduló offenzíva az arcvonalunkat először kettészakította, majd mélységi előrenyomulásba kezdett.

A stratégiai visszavonulást *Hitler* *Jány* erőteljes sürgetésére sem engedélyezte. Persze ez ment „magától” is, hiszen több, a harcálláspontjából kivetett alakulat is hátrálni kezdett. Voltak azonban olyanok is, akik a túl-erő ellenére is kitartottak. A 3. hadtest néhány zászlóalja például még január 27-én is tartotta a doni állását. A megmaradt hadsereg zöme azonban január 22-én kivált az arcvonalból.

A 2. magyar hadsereg 200 ezer katonájából hozzávetőlegesen 120 ezer főre tehető a megsebesült, elesett vagy fogságba esett honvédek száma. A hiányos fegyverzet, felszereléssel és gyatra minőségű téli ruházattal rendelkező magyar csapatok erőn felüli helytállást tanúsítottak a hadműveletek alatt. Megakadályozták, hogy a szovjet hadsereg egy lényegesen nagyobb méretű katlancsátába kényszerítse a doni arcvonalat védő seregtesteket. Hatékony légierő és légvédelem, kellő számú páncélos egység és páncéloselhárító fegyver hiányában a 2. magyar hadsereg fokozatosan tért vesztett, darabokra szakadt és megsemmisült. Elesett honvédek azóta is a Don mentén pihennek.

■ JEZSÓ ÁKOS

a követelésekre. No persze nem az egészre, hiszen *Ribbentrop* német külügyminiszter, majd *Keitel* vezértábornagy budapesti tárgyalásain a németek a teljes magyar hadsereget követelték.

Az 1942. január 22-én született döntés értelmében a magyar hadvezetésnek kilenc gyalogdandárt, egy páncélosdandárt és egy repülőköteleket kellett kivezényelnie. Ez a magyar haderő harmadát jelentette. A tárgyalások során nem tisztázták, hogy mennyi időre küldik ki a hadsereget, mint ahogyan azt sem, hogyan pótolják a veszteségeit. *Keitel* csupán fegyverzeti kiegészítésekre adott ígéretet, ami a valóságban leginkább zsákmányolt szovjet hadianyagok átadását jelentette. *Horthy* a hadsereg vezetésével az egyik legmegbízhatóbb tábornokát, a már több mint negyed százada szolgáló,

vettek a Don felé irányuló offenzívában. A támadás sikeres volt, és a két szövetséges hadsereg áttörte a szovjet védelmet. Így jutottunk ki a Donhoz július 7-én. Csakhogy: nagy ára volt ennek a győzelemnek, hiszen a magyar alakulatok rendkívül komoly veszteségeket szenvedtek. Magyarországról pedig nem jött jelentős utánpótlás. Harci értékét tekintve tehát már ekkor megcsappant a 2. magyar hadsereg ereje.

A hosszú menetektől és a harcoktól kimerült alakulatok a Don folyó 200 kilométer hosszúságú szakaszát felügyelték. Ezt a területet mindössze 18 gyalogezred szállta meg, így a védelem mélységben történő kiépítésére és megfelelő tartalékok képzésére nem volt lehetőség. A Don mögé visszavonuló és a magyar hadsereg gyengéül hamar kitapasztaló szovjet csapatok augusztustól erőtel-

Az év madarának üzenete

► A Magyar Madártani Egyesület (MME) a széncinkét választotta a 2011. év madarának. Ezt a kedves, színes kis madarat mindenki ismeri, hiszen szinte mindenhol előfordul: erdőkben és kertekben, de még a nagyvárosokban, a lakótelepeken is megtalálható. A téli madáretetők leggyakoribb látogatója. Nem veszélyeztetett faj, éppen ezért tűnik meglepőnek, hogy az év madara lett.

ÜZENET AZ ARARÁTRÓL

Rovatgazda: Sánta Anikó

ni a barackligetek fáit, mert a rovarok eltűntek. Amerikában katasztrófális mértékű méhpusztulás figyelhető meg. A kiuzsorázott, agyonvegyszerezett talajokon egyre csökken a természetlakhatatlanná, élhetetlenné.

Szélsőségesnek tűnnek a példák? Azt gondoljuk, hogy ezek túl messze vannak tőlünk, nem tehetünk ellenük semmit? A valóság azonban az, hogy mindenki, aki például a bevásárlókosarába teszi a több ezer kilométerrel ideszállított termékeket, hozzájárul a környezetromboláshoz. Amíg ez nem tudatosul mindenkiben, utópia minden kezdeményezés a rombolás és a pusztítás megakadályozására.

Az 1992-ben Rio de Janeiróban aláírt biodiverzitás-védelmi egyezmény sorsa is ezt támasztja alá. Az egyezmény azt tűzte ki célul, hogy 2010-re állítsuk meg a biológiai sokféleség csökkenését. Mára egyértelművé vált, hogy ez a cél nem valósult meg. Sajnos az ökológiai szaknyelvén megfogalmazott problémát még érthetővé sem sikerült tenni a hétköznapi emberek számára, nemhogy közel vinni a mindennapokhoz, amelyekben nem a számukra ismeretlen vagy érdektelen állatok vagy növények sorsa a meghatározó, központi kérdés. A jóléti társadalmak polgárai továbbra is pazarlóan, a jövő tar-

talékait felélve élnek, a fejlődő országok pedig ezt az életszínvonalat tekintik elérhető célként. Viszont az egyetlen Földünk nem képes ezeket az igényeket kielégíteni. Az eredmény: pusztulás minden téren.

A széncinke segíthet megértenünk felelősségünket és azt, hogy mindannyiunknak a saját helyünkön kell hozzájárulnunk környezetünk védelméhez, a fajok fennmaradásához. Ugyanis abban, hogy a széncinke nem lett veszélyeztetett faj, hogy szinte mindenhol megtalálható, és nem csökken az állománya, óriási szerepünk van nekünk, embereknek. Mindenkinek, aki eteti ezeket a kis madarakat telente, itatja őket nyaranta, odút helyez ki számukra a fészkelés megkönnyítésére bárhol – falun, városban, kertben, lakótelepen. Ezek nélkül ugyanis ma talán mint veszélyeztetett faj lenne az év madara, mert a természetes élőhely számára is egyre nehezebben elérhető. A „modern” erdőgazdálkodás következményeként alig vannak öreg, odvas fák, ahol fészkelhetnének. Ezért van szükség a mesterséges odúkra, ahová szívesen betelepednek költeni.

Nem egyoldalú ez a tevékenység. A széncinke is meghálálja a törődést: mivel a tavaszi-őszi időszakban rovarokkal táplálkozik, nem elhanyagolható, rovarok elleni biológiai védekezéssel segíti az ültetvényeket, kiskerteket, de akár a városban élőket is.

A cinke sikeréhez mi is kellünk. Ez a siker pedig hitet és erőt adhat mindenkinek, hogy van értelme és lehet eredménye annak, ha napon-ta teszünk valamit környezetünk, a közvetlen környezetünk védelméért.

■ SÁNTA ANIKÓ

Megemlékezés Szatmárcsekén

Több százan vettek részt a magyar kultúra napja alkalmából megtartott ünnepi megemlékezésen múlt vasárnap a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Szatmárcsekén, ahol a hagyományoknak megfelelően átadták a Kőlcsey Ferenc-emlékérmet, s megkoszorúzták a *Himnusz* költőjének síremlékét.

A község zsúfolásig megtelt református templomában tartott ökumenikus istentiszteleten a történelmi egyházak képviselői hirdettek ígét. *Bosák Nándor*, a római katolikus Debrecen–Nyíregyházi Egyházmegye püspöke szentbeszédében január 22-ét a magyar kultúra és a *Himnusz* születésnapjának nevezte, amely – mint mondta – kiváló lehetőséget ad arra, hogy a magyarság átgondolja a mögötte lévő utat és megtervezze jövőjét.

„Nemzetünk és népünk olyan helyzetben van, amikor bizonyos alapértékeket és irányt újra kell gondolni és újra kell fogalmazni” – mondta a püspök. Szavai szerint a történelmet és a múltat úgy kell értékelnie mindenkinek, hogy ezek a jelenlegi és a jövőbeli feladatok számára is iránymutatást jelentsenek.

Az ország most egy nagyobb közösségben, az Európai Unióban kapott feladatot, s ez egyben lehetőséget ad a magyaroknak arra, hogy megbecsülést szerezzenek Európában – jelentette ki Bosák Nándor. Hozzátette: ebben a feladatban sorvezető lehet a magyar nemzet múltjának és a kultúrának az ápolása, emlékezete.

Bölcskei Gusztáv, a Magyarországi Református Egyház Zsinatának lelkes elnöke ünnepi ígéhirdetésében a kultúra régi és mai őrzőire emlékezett, s rá-

mutatott az értékek megőrzésének fontosságára. „Erre szükség van és szükség lesz mindenkor, hiszen ezeket az értékeket állandó veszély fenyegeti” – mondta a református püspök. Bölcseki Gusztáv szerint az értékek megőrzésének akaratáról tanúskodnak azok, akik minden évben eljönnek Szatmárcsekére, hogy *Kőlcsey Ferenc* „szent énekeről” megemlékezzenek.

Az istentiszteletet követően ünnepélyesen átadták a Kőlcsey Ferenc-emlékérmet: az elismeréssel idén *Görömbei András* Kossuth-díjas irodalomtörténész, esszéíró, akadémikust jutalmazta a díjat létrehozó Kőlcsey Társaság. Az elismerést a magyar művésztszázadon azon képviselői kaphatják meg, akik életművükkel nagyban hozzájárultak a hazai és az egyetemes kultúra gazdagításához.

„A *Himnusz* a teljes magyar nemzet jelképe, nemzetösszetartó és -erősítő mű” – mondta Görömbei András. Az író szerint Kőlcsey költeménye – a *Szózat*tal és a *Nemzeti dallal* együtt – jelenleg is megfogalmazásához, és a mai nehéz idők ellenére is fontos szerepet játszik a magyarság szellemi és lelki összetartozás-tudatának erősítésében.

A templomi szertartás után az ünnepség résztvevői a református temetőben található Kőlcsey-síremléknél helyezték el az emlékezés virágait és koszorúit.

A magyar kultúra napját 1989 óta ünneplik január 22-én annak emlékére, hogy a kézirat tanúsága szerint Kőlcsey Ferenc 1823-ban ezen a napon fejezte be Szatmárcsekén a Himnusz-t. ■ MTI

ERŐS VÁRAK

A pozsonyi városfal

Pozsonyra mindenki más szemmel tekint. Az európai, esetleg más földrészről érkező turisták a gyorsan fejlődő Bratislavát látják, Szlovákia fővárosát. A nemzeti sorkérdések iránt kevésbé fogékonny magyarok a knédli és a sör (egyik) őshazájának gondolják. Tévesen. A látó emberek sokszor gombóccal a torkukban róják ódon utcáit, megértve, de nem elfogadva a történelem igazságtalanságát.

sére is. Pozsony, sőt Szlovákia egyik szimbólumának, az egykoron a magyar koronát őrző négytornyú királyi várnak az átalakítása most zajlik, az eddigi fakóságát szint ragyogó fehérre váltva.

Másik erődítménye már csak részleteiben létezik, de meglevő emlékeit szépen konzerválták. Ez Pozsony 14. századi eredetű városfala. Legépebb szakasza a magyar királyok

A fal eredetileg négy középkori tornya közül egy dacol az idővel: az 51 méter magas, a város legjellegzetesebb épületei közé tartozó Szent Mihály-kapu. A toronyhoz vezető híd az egykori várárkon ível át. Szobrai *Szent Mihályt* és *Nepomuki Szent Jánost* ábrázolják. A városkapu eredetileg gótikus stílusban fogant, de az évszázadok alatt számtalan átépítést ért meg. Jelenlegi formáját a barokk jegyében nyerte el. Egykoron védelmi célokat szolgált az ellenséggel és a mindent elemészítő tüzekkel szemben. Ma múzeumnak ad helyet, és az óvárosi séták kiindulási pontjaként várja Pozsony látogatóit.

A séták során sok, a falak aktív időszakából eredeztethető templomot és közösségi épületet (régai városháza, *Mátyás* király egyeteme) láthatunk. Emellett az idővel pazar főúri palotáká átalakult lakóépületeken is előelbukkannak a felújítások során láthatóvá tett középkori elemek, megadva az egykori Pozsony mással össze nem keverhető, egyedi, a 21. századra sem kivesztett karakterét.

■ REZSABEK NÁNDOR

A SZERZŐ FELVÉTELE

Amiben viszont mindenki egyetért: Budapesthez képest gyorsvonalat-sebességgel a fejlődés. Mind a modern városrészek fejlesztése, mind a múlt emlékeinek megőrzése tekintetében. Igaz ez a város két erődíté-

koronázási helyének, a Szent Márton-dómnak a tőzsomszédságában húzódik. Több emelet magasan, a földönkívüliek űrhajójára emlékeztető Új hídról a városba vezető út mentén.

SZÜLETÉS

„Magasztallak, Uram, a népek között, zsoldárt énekek nevednek.” (Zsolt 18,50) Hálával telt szívvel és örömmel adjuk hírül, hogy 2010. december 2-án megszületett második fiunk, *Dániel*.

Szabó Ferenc és Szabóné Nyitrai Márta

HIRDETÉS

Szélrózsa-utótalálkozó

Időpont: február 12., szombat • Helyszín: Marczibányi Téri Művelődési Központ (1022 Budapest, Marczibányi tér 5/a)

PROGRAM

- 8.30: Regisztráció – Isten hozott!
- 9.30: Közös éneklés, énektanítás – *Echo zenekar (a községi ifi zenekara)*
- 10.00–10.30: Áhítat – *Zsíros András*
- 10.30–13.30: Délelőtti alternatív programok: KIE-kávéház, Láthatatlan Színház, nagyjáték, élő könyvtár, gyermekfoglalkozások és koncertek
- 10.30–11.15: *Credo*
- 11.15–12.00: *Keresztmetszet*
- 12.00–12.45: *Pécsi gospelkórus*
- 12.45–13.30: *Large Room*
- 13.30–14.15: *Kapcsolataink fenntarthatósága* – *Pál Feri* atya előadása
- 14.15–15.15: Csoportbeszélgetések (alternatív program 13.30-tól szünettel)
- 15.15–17.30: Délutáni alternatív programok: KIE-kávéház, nagyjáték, élő könyvtár, gyermekfoglalkozások és koncertek
- 15.15–16.00: *Égőgő gospelkórus*
- 16.00–16.45: *M.I.S.K.A.*
- 16.45–17.30: *Szélrózsa Band*
- 17.30: Úti áldás – *Smidélus Gábor*

Jelentkezés a www.szelrozsatatalalkozo.hu oldalon január 15-től! Gondoskodunk az igazi Szélrózsa-hangulatról! Sok szeretettel várunk mindenkit!
A Szélrózsa-szervezők és az MEE Gyermek- és Ifjúsági Osztálya

HÍREK, HIRDETÉSEK

EVÉLET-EST

Az Evangelikus Élet legközelebbi rendezvénye **Ünnep** címmel **Kákay Istvánnak**, a Poézis együttes vezetőjének dalesztje lesz. A programban a szerző 20. századi magyar költők verseire írt dalai hangzanak el. **Vendégek: Kákay Katalin** énekművész és **Tolnai Judit** csellóművész.

Január 27-én, csütörtökön 18 órakor a **Fehér Páva** záradokszálló éttermének pinchehelyiségében (1091 Budapest, Üllői út 7., a Kálvin tértől egy percre; az épületben van lift). A részvétel ingyenes.

Evangelikus istentisztelet a Duna Televízióban

Január 23-án, a vízkereszt ünnepe utáni harmadik vasárnapon 10.05-kor istentiszteletet láthatunk felvételről a budavári evangelikus gyülekezetből (ismétlés: 12.00 / Duna II. Autonómia). Igét hirdet **Bence Imre** esperes.

APRÓHIRDETÉS

Kedvezményes üdülés Hévízen svéd-asztalos reggelivel, vacsorával, fürdőbelépővel. 6 nap 34 000 Ft. Kisbér Tourist, tel.: 34/352-700.

FIZESSEN ELŐ LAPUNKRA!

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból január 23-ától január 30-áig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
7.00 / Rádió C (Budapest) <i>Lélekhangoló</i> Evangélikus félóra (on-line adás: www.radioc.hu) 8.08 / Vörösmarty Rádió (Székesfehérvár) <i>Lélekhangoló.</i> Evangélikus félóra (on-line adás: www.vorosmartyradio.hu) 9.00 / Civil Rádió (Budapest) <i>Bach-találka</i> 10.05 / Duna Tv <i>Evangélikus istentisztelet</i> Közvetítés Budapestről, a Bécsi kapu téri templomból (ismétlés: 12.00 / Duna II. Autonómia) 10.25 / m1 <i>Baptista ifjúsági műsor</i> 11.00 / m1 <i>Ökumenikus istentisztelet</i> (ismétlés: 13.50 / m2)	10.00 / Torony Rádió (Békés) <i>Lélekhangoló</i> Az Evangelikus Rádiómisszió műsora 11.20 / TV2 <i>Szegenyek hercege</i> (francia kalandfilm, 2007) (138') 14.00 / Bartók rádió <i>A hét zeneszerzője: Vincenzo Bellini</i> Benne: a-moll mise (Kyrrie) 14.25 / Duna Tv <i>Néprajzi kincseink</i> (magyar ismeretterjesztő sorozat) 18.30 / Kossuth rádió <i>Határok nélkül</i> 21.15 / Bartók rádió <i>Hangjátéktér</i> Kosztolányi Dezső: Nero, a véres költő	12.00 / Bartók rádió <i>Hangverseny délidőben</i> Beethoven: IX. szimfónia 14.25 / m2 <i>Történepek ólomkeretben</i> (magyar dokumentumfilm, 2002) 16.25 / Duna Tv <i>Napok, évek, századok</i> Tökécski László műsora 18.15 / Filmmúzeum <i>Az ötödik pecsét</i> (magyar filmdráma, 1976) (107') 20.40 / Duna Tv <i>Szabó Magda: Az ajtó</i> A zalaegerszegi Hevesi Sándor Színház előadása felvételtől 23.00 / Petőfi rádió <i>Akusztik</i> Közreműködők: Besh o Drom 1.55 / TV2 <i>A titok gyermekei</i> (magyar-török film, 2002) (116')	13.00 / PAX <i>Az anyaméh gyümölcse jutalom</i> (saládtérvező sorozat) 13.30 / Kossuth rádió <i>„Tebenned bíztunk eleitől fogva...”</i> A református egyház félórásja 19.40 / M. Katolikus Rádió <i>Gospelkrónika</i> (on-line adás: www.katradio.hu) 20.40 / Duna Tv <i>Danielle tanti</i> (francia játékfilm, 1992) (107') 21.25 / m2 <i>Hajónapló</i> (magyar dokumentumfilm-sorozat, 2004) 21.40 / m1 <i>Jónás, aki a cethal gyomrában élt</i> (magyar-olasz-francia film, 1992) (90') 21.50 / Duna II. Autonómia <i>A döntő pillanat</i> (magyar filmdráma, 1938) (85')
CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
5.20 / m1 <i>Hajnali gondolatok</i> 16.00 / m1 <i>Transzport Auschwitzba</i> Történetek 19.10 / PAX <i>Raffay Sándor</i> (portréfilm) 19.40 / Kossuth rádió <i>Ukulele</i> Részletek a Kaláka együttes lemezéről 21.10 / Duna Tv <i>A béke szigete</i> (magyar játékfilm, 1983) 23.30 / Bartók rádió <i>Ars nova</i> Benne: Szabó Csaba: Passacaglia Kájoni János székely miséjének dallamára 23.30 / m1 <i>Szélesváson</i> Az MTV filmes magazinja	11.00 / M. Katolikus Rádió <i>Miért szeretem</i> Vallomások irodalomról, művekről, szerzőkről 11.05 / Kossuth rádió <i>A Hely</i> (riportműsor) 15.30 / Mária Rádió <i>Mégis szeretni</i> Gyökössy Endre tanítása 16.00 / m1 <i>Jelképtár.</i> A híd 19.35 / Bartók rádió <i>A Nizzai Barokk Együttes</i> <i>Bach-hangversenye</i> Benne: 82. kantáta (Ich habe genug) 56. kantáta (Ich will den Kreuzstab gerne tragen) 20.00 / PAX <i>Mindig úton...</i> (portréfilm) 23.25 / m1 <i>A rejtélyes XX. század</i> Kun Miklós történész műsora	12.05 / Duna Tv <i>Isten kezében</i> 12.30 / Duna Tv <i>Etno Klub</i> 13.00 / Lánchíd Rádió (Budapest) <i>Hittel és gitárral</i> Keresztény kortárs zenék 17.35 / m1 <i>Aranymetszés</i> (kulturális magazin) 20.30 / Duna Tv <i>Bulvár</i> (magyar tévéfilm, 2010) 21.00 / m1 <i>Műkorcsolya Európa-bajnokság</i> Közvetítés Bernből 23.00 / Rádió 17 (Budapest) <i>Lélekhangoló</i> Az Evangelikus Rádiómisszió műsora (on-line adás: www.radio17.hu)	8.00 / Civil Rádió (Budapest) <i>Lélekhangoló</i> Az Evangelikus Rádiómisszió műsora (on-line adás: www.civilradio.hu) 8.00 / Mária Rádió <i>Ökumenikus lapszemle</i> 10.30 / m1 <i>Baptista magazin</i> 11.05 / m1 <i>Református szeretetszolgálat</i> 12.05 / Duna Tv <i>Élő egyház</i> (vallási híradó) 15.05 / Bartók rádió <i>Jubililate Deo.</i> Évszázadok egyházi muzsikája 18.00 / m1 <i>Magyarország története</i> István királysága 21.25 / m2 <i>Barát</i> (grúz film, 1987) (78')

Új nap – új kegyelem

Vasárnap

Hiszek, segíts hitetlenségemen! Mk 9,24 (1Sám 30,6b; Mt 8,5–13; Róm 1,14–15/16–17; Zsolt 107,23–43) A keresztény ember élménye és alappozíciója ez. Hit és hitetlenség. Hitetlenséget hozunk magunkkal, öröklünk, élünk. Hitet Isten ad, megújít és „működtet”. Hitünkben is ott bujkál a hitetlenség – így is kegyelemre szorulunk. Hitetlenségünkben azonban ott van a csíra – már ez is kegyelem –, a vágy a hitre, amelyet egyedül Isten adhat meg. Ez a feszültség azonban elkísér egy életen át. De ez a feszültség mozgatórugója lehet annak, hogy közeledni tudjunk Istenhez. Egyetlen dolgunk beismerni, felismerni és megvallani: hiszek, segíts hitetlenségemben. A nagy Ajándékozó nem hagyja figyelmen kívül ezt a kérést!

Hétfő

Pál írja: Krisztusban nincs zsidó, sem görög, nincs szolga, sem szabad, nincs férfi, sem nő, mert ti mindnyájan egyek vagytok a Krisztus Jézusban. Gal 3,28 (Zak 6,15a; Ézs 19,19–25; Róm 1,1–7) Ez nem valamiféle egységmozgalom vagy emberi egyenlőségi. Ez a keresztény élet nagy ajándéka. Bár sokszínűek vagyunk, bár egyikünk sem ugyanolyan, mint a másik, mégis összetartozunk, egybetartozunk, mert Krisztusban hiszünk, Krisztusból élünk, Krisztus az Urunk. Benne megszűnnek az elválasztó falak, megszűnhetnek a szakadékok. Nem az érdekek és nem a közös érdeklődés köt össze, nem a hasonlóság hoz közel, és nem az ellentét vonz, hanem Krisztus közelsége, jelenléte, áldása tesz eggyé.

Kedd

Krisztus mondja: „Ismét meglátlak majd titeket, és örülni fog a szívetek, és örömtöket senki nem veheti el tőletek.” Jn 16,22 (Ézs 61,1,3; 1Kir 17,8–16; Róm 1,8–17) Nem csak adventben, kampányszerűen téma számunkra a Krisztusvárás. A keresztény ember egész élete erre irányul: készülünk a nagy találkozásra. Mindent ennek kellene meghatározni: az élet nagy döntéseit és napi küzdelmeit. Látjuk a távlatot. Nem valamire készülünk, hanem arra, hogy Krisztussal végleg együtt lehessünk. Nem hiú remény ez, nem a vágyak kivetítése, nem is önbecsapó illúzió. Ígéretünk van rá. Az izgalmas feladat nem más, mint hogy úgy járjunk-keljünk a földi vándorúton, hogy el ne szalasszuk a nagy találkozást.

Szerda

Amikor ezt hallották a Jeruzsálemben összegyűltek, mintha szíven találtak volna őket, ezt kérdezték Pétertől és a többi apostoltól: „Mit tegyünk, atyámfiai, férfiak?” ApCsel 2,37 (Zak 12,10a; Ruth 1,1–8/9–15/16–19a/19b–21; Róm 1,18–32) Mi sokszor fordítva gondolkodunk: mit tegyünk, hogy Isten közelébe férközzünk, hogy elérjen a jó hír, szíven találjon az evangélium? Az ige talpra állítja feje tetején álló gondolatainkat: először eltalál a jó hír, majd megfogalmazódik bennünk a kérdés, hogy ennek nyomán mit tegyünk. Isten kegyelmének jele, hogy hív, hogy hangzik a szeretetéről szóló örömhír. Küld embereket („apostolokat”), hogy rajtuk keresztül megérintse a szívünket. Enélkül erőlködés maradna minden „valóságos igyekezet”. A „szíven ütő” evangélium azonban mozdít kezét-lábat, mozgósít akaratot, elszánást, energiákat. Halljuk az ígét, és utána következzék a kérdés: mit tegyünk?

Csütörtök

Bocsásd meg vétkeinket. Mt 6,12 (1Sám12,20.23a; ApCsel 13,42–52; Róm 2,1–16) Szeret az Úr, ezért nincs még végünk – mondja Jeremiás próféta. Isten állandó jelzője ez: megbocsátó Úristen. Nem azért, mert „ez a dolga”, hanem azért, mert ez a szíve indulata. Ebben kapaszkodva hangzik nap mint nap a *Miatyánkban* elmondott kérésünk: bocsásd meg a vétkeinket. Jó helyen kopogtatunk, hiszen lényünkben fakadó minden hibánkkal őt bántjuk, őelleme cselekszünk. Ha azonban már a pusztán kérésünkkel megvalljuk bűneinket, elhárul az akadály annak, hogy a mi életünkben is áradjon a bűnbocsánat kegyelme.

Péntek

Krisztus mondja: „Amikor eljön a Pártfogó, akit én küldök nektek az Atyától, az igazság Lelke, aki az Atyától származik, az tesz majd bizonyosságot én-ről.” Jn 15,26 (Neh 9,20a; Lk 4,22–30; Róm 2,17–29) A Szentlélek megvilágosító munkája nélkül Jézus csak egy egykori „celeb”, kiváló orvos-tanító, erkölcsi mércét állító példakép lehet számomra. A Szentlélek indíthat el és segít járni azon az úton, amelyen Krisztust uramnak és megváltómnak vallhatom. Jöjj, Szentlélek Úristen!

Szombat

Isten békessége, mely minden értelmet meghalad, meg fogja őrizni szíveteket és gondolataitokat a Krisztus Jézusban. Fil 4,7 (Zsolt 65,8; Jel 15,1–4; Róm3,1–20) Igazi hétlezáró mondat. Bennünk zakatolnak a mögöttünk lévő napok küzdelmei, eredményei és kudarcai. Bennünk él a vágy a megnyugvásra, arra, hogy békességet találjunk. De pislákol a reménység lánnya is, hogy minden gondunk ellenére van holnap, van jövő hét, van jövő. Ebben a helyzetben „találhat szíven” minket a drága biztatás Isten minden értelmet meghaladó, szívünket és gondolatainkat Krisztusban megőrző békességéről, amely átfogja a múltat, a jelent és a jövőt.

■ DR. HAFENSCHER KÁROLY (IF)

Evangelikus Élet – A Magyarországi Evangelikus Egyház hetilapja

E-mail: evelet@lutheran.hu • EvÉlet on-line: www.evelet.hu, www.evangelikusélet.hu

Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu

Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108; 20/824-5519, fax: 1/486-1195.

Szerkesztőségvezető: Boda Zsuzsa (zsuzsa.boda@lutheran.hu). Szerkesztésügyi titkár (előfizetési és hirdetési ügyek referense): Vítális Judit (judit.vitalis@lutheran.hu).

Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu). Olvasószerkesztő: Dobsonyi Sándor (sandor.dobsonyi@lutheran.hu). Korrektor: Sinkáné Zombory Katalin (katalin.zombory@lutheran.hu). Tervezőszerkesztő / EvÉlet on-line: Nagy Bence (bence.nagy@gmail.com).

Rovatvezetők: Boda Zsuzsa – Új nap – új kegyelem (zsuzsa.boda@lutheran.hu), Ecsedi Zsuzsa – Cantate (ezsu@lutheran.hu), Kendeh K. Péter – Oratio oecumenica (peter.kendeh@lutheran.hu), Véghelyi Antal – A vasárnap igéje (antal.veghelyi@lutheran.hu).

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu) 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228; 20/824-5518;

fax: 1/486-1229. Felelős kiadó: Kendeh K. Péter (peter.kendeh@lutheran.hu).

Nyomdai előállítás: Konsilo Kft. (1022 Budapest, Tapolcsányi u. 6.). Felelős vezető: Nagy Zoltán.

Árusítja a kiadó és a Magyar Posta Rt. (ÜLK) INDEX 25 211, ISSN 0133-1302

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj beföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyed évre 3250 Ft, fél évre 6500 Ft, egy évre 13 000 Ft, európai országba egy évre 43 800 Ft (168 euró), egyéb külföldi országba egy évre 51 200 Ft (196 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejével törölni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő delutáni lapzártakor kizárólag a hétfői eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdeteseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.

